

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

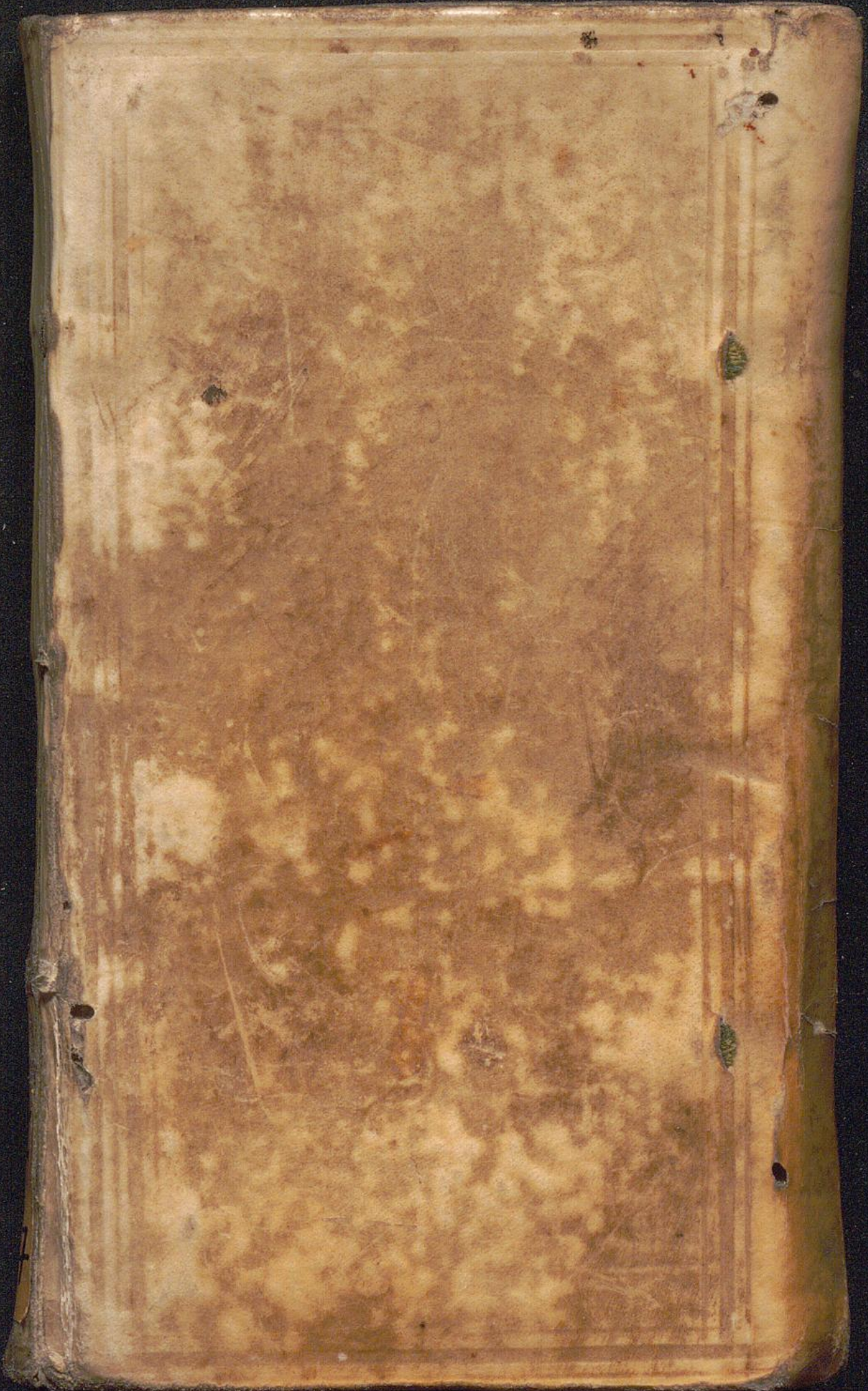
Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Jvlii Fatii// Societatis Iesv// Liber// De
Morti-//ficatione No-//strarvm Passionvm,// Pravorvmqve
Affe-//ctvvm**

Fazio, Giulio

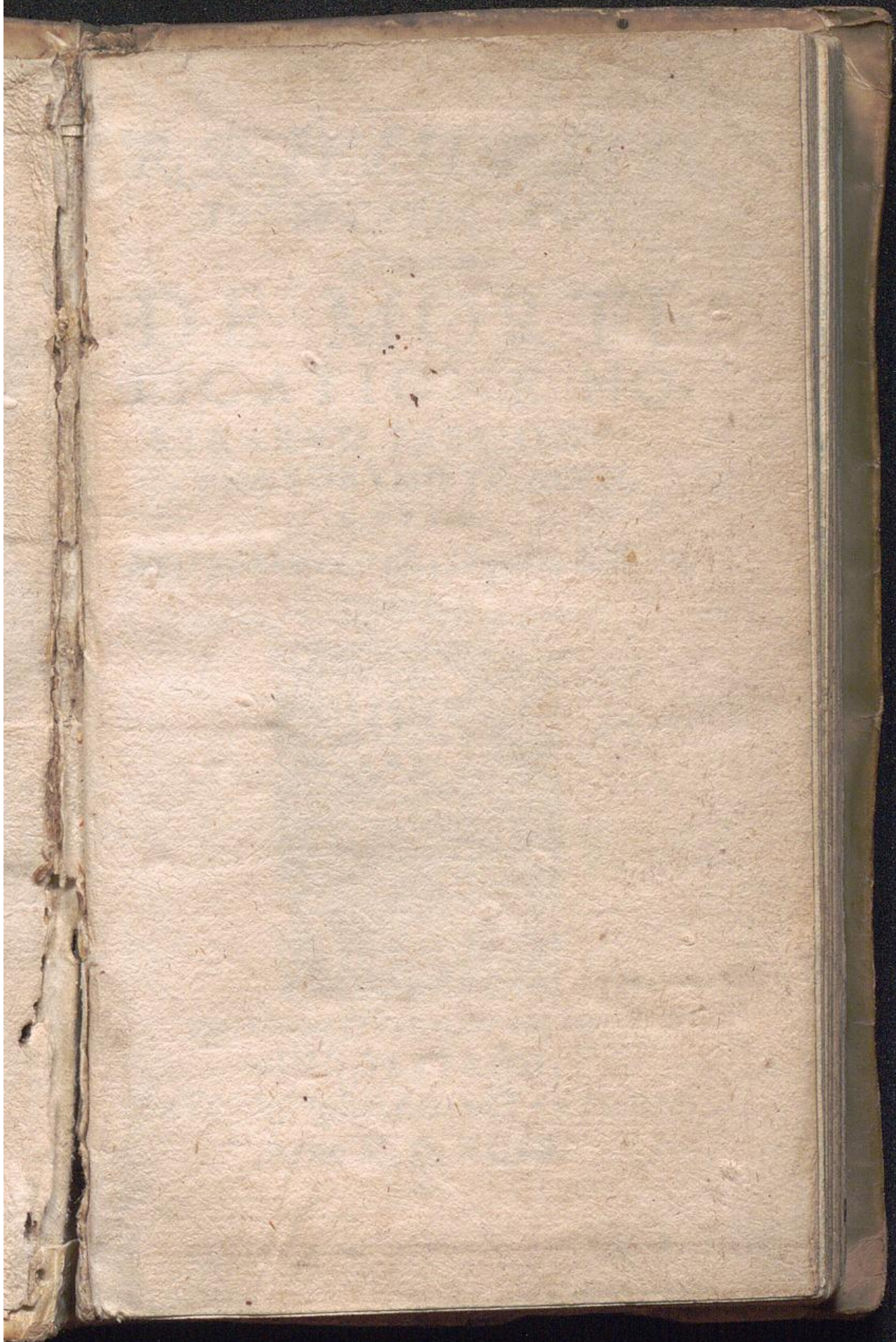
[S.l.], 1599

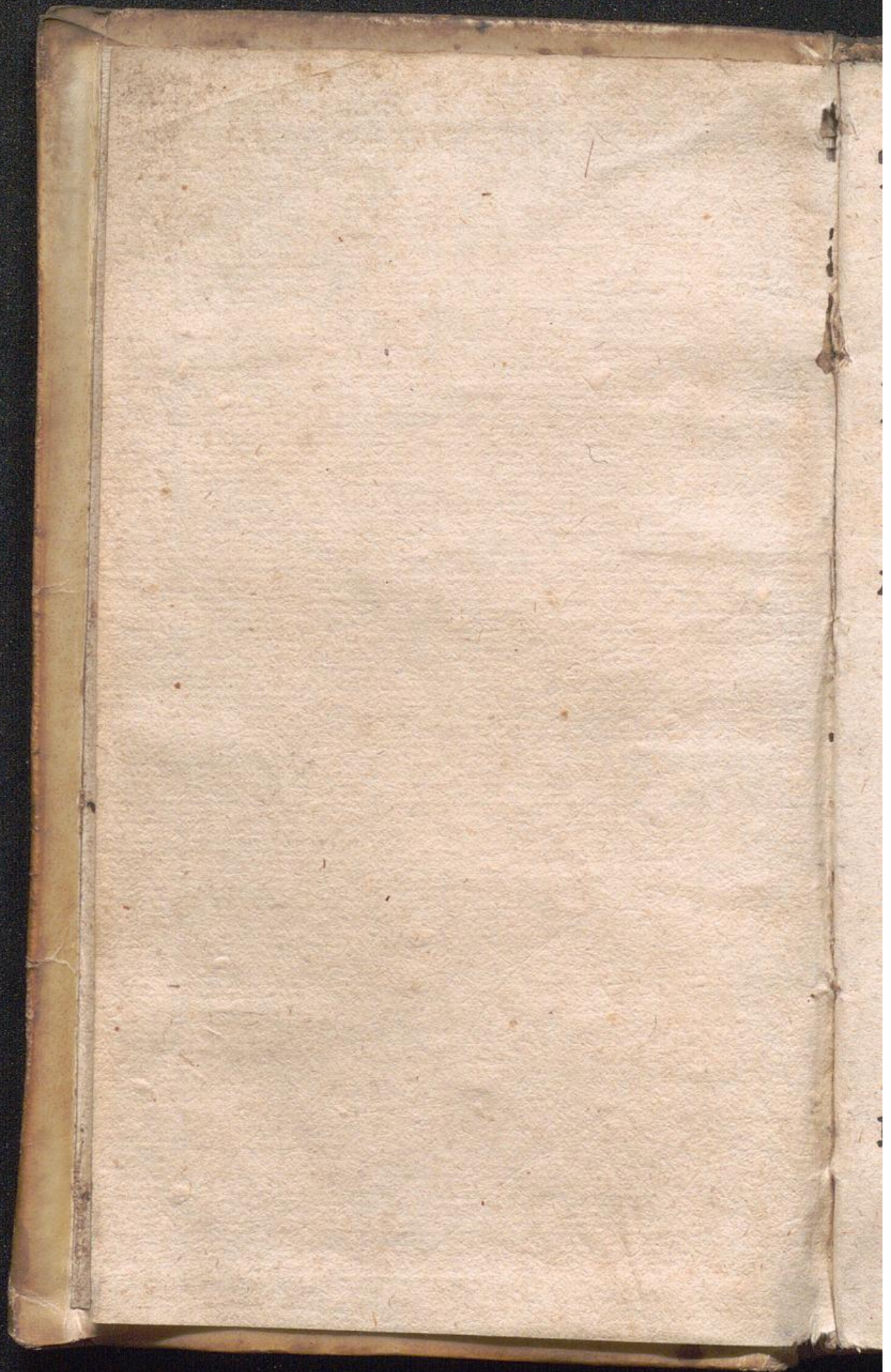
[urn:nbn:de:hbz:466:1-48673](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48673)

Th. 2857.

f. III
ff.
26.

R. P. JULII FATII
SOCIETATIS IESV,

LIBER

DE MORTI-
FICATIONE NO-
STRARVM PASSIONVM,
PRAVORVMQVE AFFE-
CTVVM.

Nunc primùm ex Italica lingua in latinam

translatus.
Collegij Societatis Iesu Paderbornæ

Cum Gratia & Privilegio Cas. Maieft.

INGOLSTADII,
Ex Typographia ADAMI SARTORII.
Anno M. D. XCIX.

R. P. FINLEY

...

...

DE MORTI

DISSENTATIONE NO-

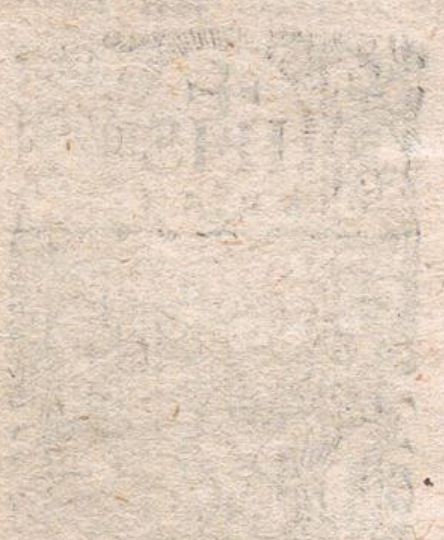
STRARUM BASSIONUM

TRAVORNOVE

...

...

...

...

...

...

...

DE MORTIFI-
CATIONE.

PRÆFATIO AUCTORIS.

*V*M Deus aliquando ex
ardēte rubo vocaret Moy-
sen, qui tunc in monte O- Exod. 3.
reb pascebat greges, cumq;
cōmotus ille & voce Dei se vocātis, & ve-
hemēti desiderio videndi, cur rubus accē-
sus non combureretur, eōq; admiratione
plenus accedere volens, diceret; Vadā &
videbo visionem hanc magnam;
gradum protinus sistere coactus est, elata
voce Domino sibi dicente; Moyses, ne
appropinques huc, solue calcea-
mentum de pedibus tuis, locus e-
nim in quo stas, terra sancta est.
Cui monito statim obtemperavit.

A 2

Hoc

Hoc factum, vti obseruatione dignissimum fuit, ita & admirandis mysteriis plenum est, quae ad Tractatus nostri propositum valde conducunt. Nullum enim dubium est, quin fideles omnes, quos gremio suo complectitur Ecclesia, stent in terra sancta: Ecclesia namque ab institutionis suae exordio sancta, & Christi deinceps sanguine, multorum Doctorum exemplis ac doctrina, innumerabiliumque Martyrum cruore & Confessorum sudore sanctificata est. Quia verò in Ecclesia, Religiosus & Ecclesiasticus status praecipue Deo consecratus est, iique qui in hoc statu viuunt, singulari quadam ratione, diuino ipsius cultui destinati sunt, ideo non iniuria vnicuique illorum suggeri possunt haec verba: Locus, in quo stas, terra sancta est; quod & S. Bernardus ad Eugenium significare videtur, cum dicit: Locus, in quo stas, terra sancta est. Locus Petri est, vbi steterunt pedes eius. Qua-

Bern. Epist. 237.

Quapropter oportet huiusmodi viros
probè cognitã habere obligationem suã,
qua tenentur Christi gregem pascere ver-
bo & exemplo: sibiq; persuadere debent,
se esse potissimum à Deo, sub personã
Moysis, vocatos ad spiritualem perfectio-
nem, quæ ut sacrarum rerum Doctoribus
placet, in adeptione charitatis consistit;
estque diuinus ille ignis, in quo Deus ap-
paret, atque in eorum animis, à quibus
possidetur, ita exardescit, vt ardendo non
consumat, sed potius vitam ipsis pulchri-
tudinemq; tribuat tantam, vt vel ipsius
Dei oculos in sui amorem rapiant. Isti
proinde cum Moysse, citato gressu, hunc
sanctum ignem, ad quem vocati sunt ad-
eant, vt in eo per mutuos cum Deo sermo-
nes, beneficio orationis, cognoscant, &
exequantur, quidquid ab vnoquoque
exigit.

Sed videor mihi videre, & magno
quidem dolore pariter ac rubore Deum

nos ob indignitatem nostram ab hoc dulci
consortio repellentem, & quidem illis
ipsis verbis, quibus Moysen repulit:
Ne appropinques huc, Ne appropinques huc. eò quod pedes animæ nostræ, potentia scilicet nobis insita, quibus ad Deum propinquare deberemus, constricti sint vinculis quibusdam ex pellibus animalium confectis, affectibus, inquam, animalibus & sensualibus, qui nos impediunt, quo minus proximè ad DEVM accedere possimus, atque idcirco; Solue, inquit, calceamentum de pedibus tuis. Quod autem quiuis affectus inordinatus vinculum quoddam sit, animam rebus imis & caducis alligans & implicans, testis est D. Chrysostomus, qui ait: Vinculum est terrenarum rerum affectio. Nec dixit DEVS Moysi: Solue calceamēta, sed, calceamentum. Diuus item Chrysostomus predi-

ctis

AVCTORIS.

Etis verbis non dicit: Vincula, sed, *Chrysol.*
vinculum est terrenarum rerum *hom. 66.*
affectio: *in Ioan.* Ut videlicet intelligamus,
quemcunq̄ue affectum inordinatum ani-
ma nostra sufficere, quò minus ad DEVM
debita promptitudine & incenso ardore
eleuetur.

Quod & B. Dorotheus hac de re a- *Dorothe*
gens, pulchra aquila similitudine de- *ferm. 11.*
claravit: Aquila, inquit, quæ re-
liquo corpore à laqueo omni-
no libera est, si vnica tamen vn-
gula detenta fuerit, omnem vim
suam ex ea modica particula, qua
præpeditur amittit. Atqui ex his
planum esse puto, quam iure Deus Moysi
ad se accedere volenti dixerit: Solue
calceamentum de pedibus tuis.
Hinc etiã certò sequitur, maximè neces-
sariam iis esse mortificationē, quibus pro-
positum est in oratione versari cum Deo,
& familiaritatem cum eo contrahere:

A 4 quan-

6 PRAEFATIO

quandoquidem huius sanctae Mortificationis exercitij proprium est, pedes animae nostrae vinculis nostrorum pravorum affectuum exsoluere, eamq³ liberam promptamq³ reddere, ut ad Deum tam facile sese attollat, quam facile aquila omnibus nexibus soluta in altum subuolare consuevit.

Operae pretium ergo me facturum existimaui, si quam optimè potero, quae de diuino hoc studio sanctae mortificationis occurrunt, in medium adferam, eo consilio, ut eius beneficio, ab omnibus impedimentis liberi, sine vlllo obstaculo velociores ad Deum creatorem nostrum, per orationem euolare possimus. Atque eò libentius hunc suscepi laborem, quo maioris momenti hoc argumentum mortificationis esse video, & quo pauciores hactenus exstiterunt, qui ex professo de hac materia scripserunt. Precor autem

omnes

AVCTORIS.

7

omnes, qui hac sunt lecturi, maximè ve-
 rò RR. PP. fratresq; charissimos Societa-
 tis nostræ, quorum præcipuè commodis
 hac dicata volumus; ut eo animi candore,
 quo illis offeruntur, omnia acceptent,
 Deumq; precentur, ut quemadmodum,
 præter eius gloriam nostrorumq; emolu-
 mentum spirituale (quæ est diuina bo-
 nitas) in hoc meo quatuorlocung; labore
 nihil mihi propositum fuit, sic idem gra-
 tiam largiatur, qua vita moribus-
 que ad viuum ea exprimam,
 qua hîc verbis
 doceo.

A 5

CA.

CAPVT I.

Quid sit Mortificatio.

NOMEN *mortificationis* deriuatur à nomine *mortis*, ob quandam similitudinem, quæ est inter *Mortificationem* & *mortem* nostram naturalem, vt quemadmodum *mors* naturalis consistit in *separatione*, quam efficit *anima* nostra, corpore relicto *mortuo*, ita quoque *Mortificatio* consistat in *separatione* voluntaria ipsius *animæ* à corpore, viuo quidem illo remanente, ita tamen vt per *mortificationem* *anima* ab inordinatis affectibus & passionibus corporis diuellatur, vt ab ipsis amplius non dependeat. Quo fit, vt sicut *mors* priuat hominem *vita* naturali, ita *mortificatio* eum priuet *vita sensuali*; reprimendo, imò penitus auferendo *superfluam* illam *animi*

DE MORTIFICAT. 9

nimi viuacitatem, quæ efficiebat, v^t
vita eius in corpore nimis soluta,
carnalis & libera esset.

Veram esse hanc *mortificationis*
notionem, vel inde manifestum e-
uadit, quod quando dicere volu-
mus, hominem non esse mortifica-
tum; dicere solemus, eum nimis
esse viuacem in suis passionibus &
appetitionibus, hoc est, eâ vitâ, quæ
regulam rationis excedit. exempli
gratia, in oculo considerare possu-
mus quodammodo duas vitas, alte-
ram, quæ consistit in distincta visio-
ne alicuius obiecti, debitâ distantiâ
disiti, quæ vita oculo naturalis est;
Alteram, quam possumus appellare
inordinatam quandam viuacitatem
videndi id, quod sibi obiicitur, si-
ue bonum illud sit, siue malum,
nulla habita ratione temporis, lo-
ci, personarum, &c. & hæc est
quædam viuacitas, aut vita ocu-
li inordinata: Quemadmodum igitur
mors priuat oculum prima illa

vita naturali, vnde ea actio videndi procedebat, ita mors spiritualis, quã nos *mortificationem* vocamus, eundem oculũ altera vita priuat, id est, curiosa illa & inordinata viuacitate videndi, quod & infrã de passione amoris dicemus; Mortificationem videlicet non tollere amorem & desiderium, quo alicui, quem amamus benè & bona volumus, sed viuacitatem illam inordinatam amãdi plus quã oportet.

Ex quo sequitur, veritas valde obseruanda, nempe mortificationis officium non esse, vt funditus passionem extirpet, quæ ex sua natura malæ non sunt, imò bonæ sunt, & ad multarum virtutum acquisitionem planè necessariæ; sed vt inordinatam illam viuacitatem, & excessum auferat atq; retundat, qui solet hominis vitam multis vitis & perturbationibus maculare. Hoc Apostolus videtur insinuare voluisse cùm de concupiscentiæ fomite sub nomine

mine peccati differens: *Non regnet, Rom. 6.*
 inquit, *peccatum in vestro mortali cor-*
pore, vt obediatis concupiscentiis eius.
 Vbi non ait. *Non sit*: sed; *Non regnet*;
 ita vt appetitionibus eius morē ge-
 ratis. Idem quoque Seneca videtur
 innuere, cum scribens ad Lucilium
 dicit: *Vna est catena, qua nos alligatos*
tenet, amor vite, qui, vt non est abiici-
endus, ita minuendus est. Significare
 volens, passiones ad virtutes com-
 parandas necessarias, non penitus
 euellendas, sed excessum illarum
 temperandum esse.

Est igitur *Mortificatio*, vt conclu-
 dam, repressio & mors quædam ni-
 miæ viuacitatis, & moderatio eius
 excessus, qui in potentiis nostris,
 earumq; actibus elucescit. Quo lo-
 co animaduertendum est, posse nos
 cum B. Dorotheo (quantum qui- *Dorothe.*
 dem ad hanc mortificationis mate- *serm. 10.*
 riam attinet) tres hominum status
 distinguere. Primus est eorum, qui

A 7 secun-

secundum inclinationē suarum passionum & prauorum habituum plerumq̄ operatur, quo in genere sunt potissimum hi, qui sese libidinibus & cupiditatibus suis volentes immergunt. Alter illorum est, qui non ita facile passionibus atque appetitionibus suis obsequuntur, sed eò vsque duntaxat illas refrenant, vt in externum aliquem actum non erumpant, quos B. Dorotheus philosophicè viuere affirmat, p̄pterea quod veteres philosophos imitantur, qui de vitiosis habitibus extirpandis, prauisque cupiditatibus coërcendis nihil laborabant, sed tantum cauebant, ne se exteriori actu proderent; idque honoris & existimationis cōseruandæ gratia.

Tertius demùm status eminentioris gradus homines complectitur, quibus non satis est diligenter elaborare, ne illorum passiones inordinatæ actu aliquo exteriori sese prodant, sed conantur insuper vi-

tiosos

tiosos habitus, & immoderatas passionibus vi contrariorum actuum fundit^o extirpare; id quod peculiariter fit, sanctæ mortificationis studio, eo quo diximus modo. Atque in hoc statu est ille, qui, ut, inquit Dorotheus, certat viriliter, Quoniam quidquid vitio suo passionique contrarium animaduertit, id totis viribus aggreditur & operatur. Quod & Richardus de S. Victore voluit significare, cum dixit: *Seruorum Dei hoc esse proprium, non solum carnales sensus per disciplinam restringere, sed etiam per mortificationem extinguere.* Hoc ipsum & B. Climachus indicauit, cum describens verum religiosum, in eius velut definitione tanquam conditionem & proprietatem planè necessariam posuit: *Mortificationem naturæ & indefessam sensuum custodiam.* Sic enim ait: *Monachus est perpetua natura violentia, sensuumque vigilantissima & indefessa custodia.*

Richard.
super Ge-
nesin.
Climac.
grad. 1.
Qua-

Quapropter oportet eos, qui spiritalem ac religiosam vitam degunt, semetipsos explorare diligenter, ad quemnam illorum trium statuum pertineant, summoq; conari studio, ut obligationi gradus, suæq; professionis hac in parte respondeant.

CAPVT II.

De fine & proprio Mortificationis officio, & de duobus eius generibus.

OMMUNIS est Philosophorum sententia; Medium in rebus naturalibus participare de suis extremis. Exemplum esse potest vernum tempus, quod cum sit medium inter hiemem & æstatem, ab hac calorem, ab illa verò frigus accipit, unde ea temperies efficitur, quæ temporis huius est propria. Idem videre est in aurora, quæ cum sit media inter noctem & diem, ut desitio illius, huius verò principium; habet
ali-

DE MORTIFICAT. 15

aliquid de obscuritate noctis, & claritate diei, ita vt lumine quidem inaurata, adumbrata autem tenebris appareat, & quia propriè nox appellari non potest, cum habeat aliquid lucis, neq; etiam dies, quia aliquid adhuc tenebrarum manet, communiter *aurora* vocatur. Ita dicendum de homine, qui cum sit à Deo constitutus tanquam medius inter naturam angelorū & brutorum, quia natura sua est Angelis inferior, superior verò brutis, fit, vt tanquam medius inter duas illas naturas, de vtraque participet, id quod liquidò constat: Quod enim ad animam attinget, habet esse Angelicum, cum sit natura sua spiritualis, immortalis, intellectualis & liber: *ratione* autem corporis, habet aliquid de brutis, cum sit natura sua corruptibilis, sensualis, carnalis, atque ex his duabus partibus quasi contrariis, vinculo tamen naturali consociatis, resultat hoc compositum: *Homo*; & quia se-

cun-

16 DE MORTIFICAT.

cundum ordinem Iustitiæ naturalis & Politicæ, quicumque conditione & gradu inferior est, subiectus esse debet & subordinatus iis, qui in eadem Republica sunt potestate & gradu superiores; vt D. Paulus monet, cùm dicit; *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit*: Sequitur manifestè, carnem & sensus in homine, tanquam gradu & conditione inferiores, ex vi Iustitiæ subordinatos & subiectos esse debere rationi seu spiritui, vt naturaliter & politicè superiori. Quod & Aristoteles significare videtur, qui cùm dixisset: *Animus quidem in corpus, dominicum seu herile habet imperium, mens verò in appetitum ciuile & regiũ*; statim subiungit; *In quibus clarum est secundum naturam & vtilitatem imperari ab animo corpori, & ab ea parte, qua habet rationem, ei parti, qua subiacet perturbationi: equalitatem verò & vicissitudinem omnibus nocere.* Ex quibus

Arist. 1.
polit., c. 3.

bus verbis perspicuè colligitur, animæ secundum ordinem naturæ cōpetere imperium in corpus, & rationi in sensum; æqualitatem autem inter ipsos ac successiuam præeminentiam vtrique parti turpem & damnosam esse.

Ceterum quia in homine, propter sensus rebellionē, concinnus hic ordo naturæ subuersus est, cumq; quotidiana cōstet experiētia, quomodo sensus & caro sæpenumero aduersus spiritum & rationem insurgentes eam inquietent, & bella acerrima moueant, necessarium plane est, vt tam graue hoc incōmodum homo, conueniente aliqua industria & arte amoliat & emendet. In hunc finem, sanctum hoc Mortificationis exercitium sapienter institutum est, cuius præcipuum munus est & finis in hominibus spiritualibus & religiosis, carnem sensumq; rationi ac spiritui subiicere; rationem autem & spiritum Deo, tanquam legitimo vtri-

Aug. lib. 1. de sermo. Domini in monte. vtriusque domino. Vnde postmodum in horū animis pax illa & tranquillitas nascitur, quam S. Augustinus vocat, *Regnum Dei*; *Vbi ita sunt ordinata omnia*, inquit, *vt id quod est in homine precipuū & excellens, hoc imperet, ceteris non reluctantibus, quæ sunt nobis bestiisq; communia*. Verè felix & optatissimus status, qui hominem quasi ad illam Originalis Iustitiæ felicitatem reducit, à qua ob primi parentis peccatum miserabiliter excidit.

Verùm quia homo ad adquirendum hunc tam nobilem statum, nō solum interioribus animi, sed etiam exterioribus corporis passionibus, ipsiusq; insolentibus appetitionibus plerumq; impeditur, necesse est, vt *Mortificatio* ad vtrunque se extendat, ad corpus, inquam, & animam, remouendo nimirum ab vnoquoq; illorum, quidquid impedit, quo minus inferior pars superiori debito ordi-

DE MORTIFICAT. 19

ordine subiiciatur. Quare sicuti motus accipit suam denominationem à termino ad quem tendit, ita & *Mortificatio*, quæ spectat ad animæ culturam, extirpando passiones & affectus inordinatos, videtur *Mortificatio interior* dici posse: Illa autem, quæ corpus ieiuniis, vigiliis & ciliis coercendum suscipit, *Mortificatio exterior* iure appellabitur, quam ut à Christo Domino vitæ propriæ exemplo, ieiunando, vigilando carnemque innocentissimam paupertate & incommodis gravissimis affligendo approbatam, & apud omnes sanctimonia præstantes viros vilitatam celebratamq; , non nisi pro diuina & sancta habere debem⁹. De hac Apostolus loquens: *Castigo, inquit, corpus meum, & in seruitutem redigo.* Et Cassianus exercitium huius exterioris Mortificationis inter instrumenta perfectionis ponit. Quod & Climachus affirmat, cum, inquit, *Quod sicut exsiccatum lutū, iam*

Cass. Col.
lat. 1. c. 7.

can.

Climac. non porcis vsui esse potest, vt ibi se volu-
 de discre. tent: ita & caro per abstinentiam mar-
 grad. 36. cida effecta, demonibus vltra non præ-
 bebbit in se quiescendi locum. D. Bern-
 arduus demum exaggerando hanc
 Mortificationem Martyrio eã com-
 Bern. ser. parat. Genus martyrij est, inquit, spi-
 30. super ritu facta carnis mortificare, illo nimi-
 Cant. rum, quo membra caduntur ferro, hor-
 rore quidem mitius, sed diuturnitate
 molestius.

Neque profectò negari potest,
 quin inter alias huius exterioris
Mortificationis conditiones hæc sit
 præcipua, quod orationi dat effica-
 ciam impetrandi maximam, quan-
 do cum ipsa coniungitur, quod
 multi atque illustres Sancti tam ve-
 teris, quam noui testamenti experti
 sunt.

Ex his omnibus concludimus,
 mortificationem exteriorem, ma-
 ximè, vt vidimus, vtilem esse,
 nihilominus tamen fatendum est
 Mor-

Mortificationem interiorem passionum & prauorum affectuum animi nostri; huic exteriori mortificationi longissimè præstare; cum certissimum sit, Mortificationem corporis parùm facere ad acquirèdas virtutes sine animi Mortificatione, hanc autem sine illa plurimum conferre. Imò verò corporis Mortificatio eatenus dicitur utilis, quatenus animi mortificationem adiuuat, & promouet, quod Richardus de S. Victore non obscure significauit his verbis: *Hoc autem nosse oportet, quia disciplina corporis sine disciplina cordis absq; dubio inutilis est*: Et meritò sanè; quia quæ admodum sal condire aliquid, ac præseruare non potest nisi in intimos eius recessus penetrer, ita quoque sal Mortificationis, virtutibus bonisq; moribus Dei seruum condire debet; Et si is à multorum vitiorum ac defectuum corruptione & fœtore præseruandus est, oportet,

Rich. lib.
de præpa-
rat. ad cõ-
templat.
cap. 32.

vt interiora animi ipsasq; potentias,
& passiones penetret, quod Mortifi-
cationis interioris propriū est; quæ
quamuis exteriori præponenda sit:
(nobilior est enim plurisq; facienda,
vt diximus) fatemur tamen, ei qui
perfectus euadere velit, vtramque
Mortificationē esse amplectendam,
ita vt virtute spiritus facta carnis
mortificet, & eadem virtute praua
animi desideria potenter reprimat;
quod ipsum Richardus de S. Victo-
re affirmat cū dicit: *Perfectus est*

Richard. *qui virtute spiritus & voluntates carnis,*
super ca. *& voluntatem cordis potenter compri-*
2. Cant. *mit. Et D. Basilius. Quia ex duplici, in-*
cap. 22. *quit, materia constamus, duplex quoq;*
Basil. in *virtutis esse studium debet, idq; cum stre-*
Constit. *nuitate corporis, tum animi etiam indu-*
cap. 4. *stria exerceri. Et hæc pro hu-*
ius capitis explicatione
sufficiant.

CA-

CAPVT III.

In Mortificationibus, præsertim exterioribus, mensuram & regulam esse tenendam; & quanam illa sit.

T melius intelligatur modus, qui in hoc præclaro Mortificationis exercitio tenendus est; notare oportet, ad omnes actus humanos, ut virtutis nomine censeantur, certam aliquam regulam & normam requiri, qua dirigantur, ne suam excedant mediocritatem. *Virtus enim*, inquit, S. Bonaventura, *medium vitiorum tenet, & ab utroque latere, vitii est obsessa, ita ut si modicè à discretionis tramite declinauerit, iam virtus non sit.* Atque ita, si exercitium hoc Mortificationis, virtuti consentaneum & rectum esse velimus, lege aliqua aut mensura id metiri debemus, ne ad extrema declinet, Exempli causa, si in mor-

S. Bona.
li. de pro-
cessu Re-
ligionis
cap. 35.

B tifi-

tificatione iræ, neglecto modo, nimium progrediamur, ita ut in actibus suis fiat remissa & languida; vel si sit tam exiguum iræ comprimentæ studium, ut viuacior & ardentior remaneat, quàm par sit: huiusmodi mortificatio, primo quidè casu, excessui; altero autem, defectui obnoxia est. Quod item in Mortificatione externa corporis, facile accidere potest, ut declinetur ad extrema, si nimirum afflictionibus & asperitate corpus nimium debilitetur; aut è contra, si sub prætextu aliquo, corpori mortificando tam parum insistamus, ut inde contra nos rebellionis & contumaciæ occasionē sumat.

Itaque tam in Mortificatione appetituum corporis, quàm passionum animi, debita mensura tenenda, & modus obseruandus est. Quia verò: *Nemo vnquam, ut scriptura testatur, carnem suã odio habuit, sed fouet & nutrit illam,* propter affectum naturalem, quem erga carnē nostram gerimus;

Ephes, 5.

rimus; ideò longè facilius erratur in mortificatione appetituum corporis, quàm in affectuū animi: Quocirca necessarium est, vt in hac parte tanto cautius & vigilantius nos geramus, quāto maius periculum subest. Qua de caussa B. Climachus, ostendere volens perplexitatem, quā incurrebat, cum amore virtutis cogeretur odisse in se ipso hominem carnalem, amore autem sensus obligaretur ad eundem nutriendum & fouendum; ita dicit: *Quomodo illum vinciam, quem vt amem, à natura suscepi? Quid illi rationabile dicam, qui per naturā mille rationib. ac persuasionibus mentitur, estq; mihi cooperatur & hostis; adiutor atq; aduersarius; auxiliator simul & insidiator; si foueatur, oppugnat; si affligatur, debilior fit; lasciuuit per quietem; rursus verbera & flagella non sustinet: Si illū contristo, periclitor, si foueā, per quem virtutes adquiram non habeo.*

Climac.
de castit.
grad. 15.

B 2 Hine

Hinc dæmon, tanquam miles astutissimus, solet quandoque hominem sub prætextu zeli, ad nimias & extraordinarias mortificationes inducere; atque hoc ideò, vt eum postea ordinario & durabili fructu priuet, quem ex seruitio Dei, communi via & more viuendo, percepisset, fitque hac de caussa, vt sub prætextu maioris boni, incurramus malum incurabile; quod diuinè prorsus Cassianus his verbis demonstrat; *Nosse debetis, hanc esse subtilissimam diaboli calliditatem, hanc occultissimam foueam, in quam miserabiles & incautos quosdam precipitat, vt dum iis maiora promittit, necessaria quotidiani fructus emolumenta surripiat.* Itaque cum hæc mortificatio exterior ex vna parte necessaria sit, ex altera verò parte, actu ipso eam exercere sine periculo excessus, valdè difficile videatur, tam ob diuersitatem complexionum, quàm ob illusiones

Cass. Col
lat. 24.
cap. 19.

iones dæmonum, quæ circa hanc materiam frequenter contingunt, existimo Religiosi esse, suo iudicio in hac re non nimium fidere, sed se se spiritualis patris prudenti subicere directioni, quò in via Dei tutius dirigatur, sibi quæ persuadeat, se nisi hoc faciat, magnis periculis exponi, in quæ multi incurrerunt, ut & Climachus affirmat: *Sicut qui sine duce est, inquit, etiamsi prudentissimus sit, in via errabundus incedit, ita & qui suo arbitrio in via Domini pergit, etiamsi in omni mundana sapientia fuerit instructus, facillimè perit.*

Climac.
de discre.
Grad. 36.

Verùm posita prædicta ratione, tria in hac materia maximè notanda veniunt: Primum est, ut religiosi firmiter apud se statuunt, Deum ac Dominum nostrum, tanquam verissimum amatorem eorum, qui fideliter illi seruiunt, nunquam permisurum, ut decipiantur, quando se illi, in persona prudentis patris spiritualis, cum omni confidentia sub-

Climac. ait Climachus, *vt animas nostras deci-*
 de discr. *piat, qua se per fidem & innocentia pro-*
 grad. 26. *ximi consilio atq; iudicio humiliter sub-*
miserint.

Alterum est, vt prædicto patri in-
 ternum animi statum, tentationesq;
 ac spirituales necessitates, promptè,
 plenè, magnaq; cum fiducia ac pu-
 ritate aperiant, vt ipse postmodum
 maiori luce ea possit documenta ac
 monita spiritualia suppeditare, quæ
 in Domino magis opportuna iudi-
 cauerit. Hanc manifestandi rationè,
 ad errores in spirituali via tollèdos;
 sancti viri semper tanti fecerunt, vt
 quamlibet cogitationè, quæ sub ve-
 recundiæ seu timoris alicuius velo
 subrepat, grauissimæ tentationis lo-
 co duxerint: Affirmat hoc D. Basi-
 lius plurib⁹ locis; idq; B. Dorotheus
 Doroth. expertū se esse fatetur, notabili pla-
 serm. 5. nè cum fructu, dum in monasterio
 cum aliis habitaret. Denique in hoc,
 veluti in re magni momenti, Reli-
 giosi

DE MORTIFICAT. 29

giōsi Scithi ab initio suæ conuersio-
nis instituti erant, de quibus Cassia-
nus hunc in modum: *Instituuntur,*
inquit, nullas penitus cogitationes pru-
rientes in corde pernicioſa confuſione ca-
lare, ſed confestim vt exorta fuerint, eas
ſuo pateſcere Seniori, nec ſuper earum
iudicio quidquam ſua diſcretioni com-
mittere, ſed illud credere malum eſſe, vel
bonum, quod diſcuſſerit ac pronunciaue-
rit ſenioris examen.

Cass. lib.
4. cap. 9.

Tertium documentum eſt, vt re-
ligioſi ſint fideles & diligentes ob-
ſeruatores eorum quæ ipsis à prædi-
cto patre prudente iniunguntur.
Quemadmodum enim pharmaca à
medicis præſcripta, quantumuis o-
ptima, ægros nō iuuant, niſi ſuman-
tur; ita conſilia & documenta pa-
trum ſpiritualium, niſi debito tem-
pore executioni mandentur, nihil
profunt; licet longè ſint ſanctiſſima
atq; vtiliſſima: imò hac ipſa de cau-
ſa maiorem pœnam incurremus in

altera vita; iuxta illud Christi: *Ser-*
Luc. 12. uus, qui cognouit voluntatem Domini
sui, & non se preparauit, & non fecit se-
cundū voluntatē eius, vapulabit multis.
 Necesse ergo est, vt religiosi, qui ma-
 iore cum securitate & merito in di-
 uino seruitio progredi, & ab his om-
 nibus damnis, quæ ex contraria vi-
 uendi ratione communiter sequun-
 tur, immunes esse volūt, se iuxta ar-
 bitrium prudētis sui patris spiritua-
 lis regi permittant, & prædicta docu-
 menta diligenter obseruent.

CAPVT IV.

De necessitate Mortificationis, qua cui-
uis homini in suo statu incumbit.

 VINQVE modis hominem
 quēlibet considerare pos-
 sumus, iuxta quinque di-
 uersos stat^o & gradus, qui
 in ipso reperiuntur. Primus modus
 considerandi est secundum esse ra-
 tionale & humanum, quod ipso suæ ori-
 ginis

ginis principio homo à natura accep-
 pit. Alter, secūdū *esse morale & politi-*
cum, quod adquiri solet educatione
 & diuturna consuetudine cum ho-
 minibus prudentibus, ac benè mo-
 ratis, obseruando illorum mores &
 vitæ actiones. Tertius, vt Christia-
 nus & fidelis est, quod *esse* in Baptis-
 mate accepit. Quartus, vt Religio-
 sus in aliqua religione approbata.
 Quintus denique modus confide-
 randi hominem est, vt Prælatus, aut
 Episcopus est, vel in aliquo dignita-
 tis gradu constitutus. Nos itaque
 quemadmodum cuilibet homini ad
 viuendum & operandum, iuxta for-
 mam sui status, necessaria sit Morti-
 ficatio, quàm poterimus breuissimè
 demonstrabimus.

Principio igitur ad hoc, vt homo
 viuat & operetur vt ver⁹ homo, hoc
 est, secundum illud esse humanū &
 rationale, quod accepit à natura, ne-
 cessaria illi est Mortificatio: Quia

B 5 natu-

naturale est, & omni viuenti commune, viuere & operari conformiter suæ naturæ. Cùm igitur homo naturâ suâ rationis particeps sit, necessariò sequitur, vt si conformiter suæ naturæ viuere velit, ex rationis præscripto illi viuendum & operandum sit: Et ad hanc viuendi & operandi normam, ab ipsa anima sua rationali, tanquam ad rem naturæ suæ conuenientē, impellitur, vt D. Thomas docet his verbis: *Inclinatur vnũ-*

D. Thó.

1.2. q. 94
2. 3.

quodq; naturaliter ad operationem conuenientem sibi secundum suam formam, sicut ignis ad calefaciendum. Vnde cùm anima rationalis sit propria forma hominis, naturalis inclinatio inest cuilibet homini ad hoc, quod agat secundum ra-

S. Dion.

lib. de di-

uin. Nō.

cap. 4.

Sen. li. 9.

Epist. 67.

tionem. Imò B. Dionysius. Anima malum est, inquit, esse contra rationem. Seneca quoq; Philosophus in hanc sententiam: Summum, inquit, bonum hominis est, ex natura volūtate se gerere.

Quæ-

Quærat aliquis, quidnam sit illud viuere hominis ex rationis præscripto, in quo bonum ipsius cōsistit secundum sententias adductas. Respondeo secundum doctrinam Aristotelis, sine dubio naturaliter maius bonum esse dominari, quàm seruire; Cùm autem meliori & digniori parti cuiuscunque compositi tam naturalis, quàm politici, melior quoque ac dignior debeat locus, sequitur etiam naturaliter in homine debere animam dominari corpori, & rationem sensui, cum anima sit præstantior corpore, & ratio sensu. Hinc fit, vt rationalis vita & operatio hominis, nihil aliud sit, quàm vita & operatio instituta secundum imperium & normam animæ & rationis; Qui viuendi & agendi modus, adeò proprius est hominis, vt si aliter agat, hoc est, si iuxta imperiũ carnis & sensus operetur & viuat, hoc nõ aliunde, nisi à quadã praua & peruersa eius dispositione proueniat. Imò, vt

34 DE MORTIFICAT.

rectius dicam, nihil aliud est, quàm more tyrannorum, rebellare, nam sensus non aliter contra rationem insurgit, ac rebelles serui & Vasalli in heros suos ac dominos.

Quia verò quilibet homo prauã hanc dispositionem, culpã primorum parentum, sic contrahit, vt, quemadmodum quotidie experimur, caro sensusq̃, insurgendo contra rationem, fortiter eam impugnent, inque suam ditionem redigere tentent, necessariò illi idem faciendum est, quod legitimi Domini & Principes cum rebellibus suis subditis facere solent; accipienda videlicet sunt arma, pugnandum viriliter, reprimendaq̃ illorum audacia tamdiu, donec eos ad obedientiam sibi debitam reduxerit. Et quia hoc ipsum est rationis propriũ munus, quod virtute Mortificationis in carnem & sensum exercet, necessariò concedendum est, sanctam hanc Mortificationis exercitationẽ
cuius

DE MORTIFICAT. 35

cuius homini, qui vitam homine dignam velit instituere, ad eum esse necessariam, ut quemadmodum B. Iustinianus loquitur: *Quicumque ista scire aut operari neglexerit, non rationalis, sed potius animalis nuncupandus sit.* Eo enim plane morbo laborare deprehenditur, quem Diogenes Philosophus Atheniensibus suis insinuavit, cum accensa sub meridiem lucerna, urbem multis millibus refertam lustrans, homines se querere dictitabat, significans, nullos nisi secundum rationis normam viuentes; hoc nomine dignos esse, quorum tam illius, quam nostra quoque aetate tanta est penuria, ut lucerna querendi sint. Atque ex his satis patet, quam necessarium sit exercitium Mortificationis, cuius cum is sit finis, ut homines ad rationalem humanamque vitam traducat, merito *rationalis & humana* vocari potest.

Posteaquam ergo satis superque probauimus, quam necessaria sit

B 7 Mor-

Laurent.
Iustiniã.
lib. de hu
mili .c. 3.

30 DE MORTIFICAT.

Mortificatio homini, viuere volenti, vt verum hominem decet, non erit iam laboriosum probare, ad moralem, politicamque vitam ducendam, mortificatione itidem opus esse, tum quod moralis vita, magna ex parte in ratione fundetur, tum etiam quod viuere moraliter & politicè non significet vitam illam, quæ omnibus cupiditatibus habenas laxet, sed potius illam, quæ externas suas actiones intra recti limites contineat, & ad leges ciuiles, consuetudines, sapientumque placita & instituta conformet, ita vt ne latum quidem vnguem ab illis discedat. Quia verò hoc sine Mortificationis subsidio fieri nequit, multa enim hanc vitam viuenti subeunda sunt, quæ sensibus repugnant, à multis item quæ sensibus grata & iucunda sunt, abstinendum est, hinc fit, vt nõ immeritò iudicetur homini moraliter viuere volenti, valde esse necessarium, vt se mortificet, seque frequen-

tet

ter in istis duobus quasi finibus exerceat, ad quos prisca Philosophi totam vitam moralem, & Philosophicam referebant; qui sunt; vt ipsi aiebant, *sustine & abstine*: vt Plato, Socrates, Seneca, Diogenes & alij Philosophi fecerunt: & nunc itidem faciunt multi Principū aulici, & quotquot vitam sectantur ciuilem. Atq; hæc Mortificatio, *Politica & Moralis* appellari potest.

Si deinde consideremus hominem Christiana fide imbutum, procul dubio tantò maiori Mortificatione indigebit, quantò magis vita Christiana cæteris præcellit. Quia si ipse viuere velit, vt Christianum decet, secundum normam & regulam diuinorum præceptorum atque Ecclesiasticorum Canonum ei viuendum est. Quæ quidem lex diuina non solùm actus prohibet externos, vt blasphemix, homicidij, furti, fornicationis, &c. eo modo, quo politicæ leges faciunt; sed affectus

38 DE MORTIFICAT.

fectus etiam interiores & cupiditates vetat. Ex quo necessariò sequitur, huiusmodi homini assidua & indefessa tam passionum animi, quàm exteriorum corporis sensuum mortificatione opus esse, ad hoc, vt se intra limites horum præceptorum contineat, quandoquidè certissimum est, ob naturæ nostræ corruptionem & continuum peccati fomitem, eum sine huiusmodi mortificatione, à desideriis & operibus prohibitis abstinere non posse, & quod hinc colligitur, nec Christianè viuere, nec salutem consequi. Atque hoc est, quod Saluator noster significare voluit, cùm dixit: *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud: Dicere, sine violentia regnum cælorum, adquiri non posse; quid aliud est, quàm quod supra dictum est, sine mortificatione hominem Christianè viuere non posse, & quod hinc est consequens, nec*

salua-

Matt. 11.

saluari. Quod & S. Basilus indicat, Basil. de
 cùm in prædicta Christi verba; abdicat.
 tum Christianos Christianè, inquit, huius vi-
 viuere & Christi esse imitatores; tæ.

*Cùm voluntatem propriam, & corpo-
 ris laxamentum abnegant omne, & ma-
 gistri sui præcepta omnia conseruant.*

*Vnde ita infert: Quocirca si tibi in a-
 nimo est, rapere regnum Dei, violen-
 tia te dato, ceruices tuas Christi serui-
 tutis iugo submittito, & eius loris col-
 lum tuum rectè circumquaque cohibeto.*

Quoniam autem mortificatio hæc
 normam & regulam suam sumit à
 lege Christi & Euangelij, conueni-
 enter mortificatio *euangelica & Chri-
 stiana* appellari potest.

Si verò spectemus hominem in
 statu religionis alicuius approbatæ
 constitutum, certissimum est tantò
 ei plus mortificatione opus esse,
 quantò hic status perfectione reli-
 quos omnes suprascriptos superat, dū
 non solum requirit moderationem

excessuum, passionum, potentiarum & sensuum, tam in exterioribus quàm interioribus actibus, secundum normam præceptorum legis Euangelicæ & Canonum Ecclesiasticorum, eo modo, quo de Mortificatione Christiana dictum est: Verùm etiam restringit hominem & obligat ad consilia, quæ ad tria vota essentialia Religiosorum reducuntur, & ad obseruationem Constitutionum & regularum suæ cuiusque religionis. Atque idcirco non solum his prohibetur quæcunque species aut desiderium immundicie, & ipsius etiam matrimonij, neque solum iniusta alicuius rei usurpatio, sed etiam quodcunque licitum dominium & proprietas; exigitur autem animus ab omnibus rerum possessionibus abstractissimus, quæ aliis Christianis, magna licet virtute præditis, & in suo statu perfectis, sunt concessæ.

Et hoc est, quod D. Bernardus indicat.

dicavit, cum monstrare volens differentiam, quæ hac de causa debeat esse inter Religiosos, & alios Christianos: *Fratres*, inquit, *aliorum est*

D. Bern.
ad fratres
de mōte
Dei.

seruire Deo, vestrum autem adhaerere.

Et alibi declarans, quam firmam oporteat esse nostram cum Deo coniunctionem, ne quando mentis nostræ instabilitate ab eo diuellamur, ita scribit: *Innata tibi leuitas vicina*

est lapsui: instabili quodam vage mentis motu facillimè abriperis, si non firmè adhaferis. Statim enim ac Reli-

D. Bern.
ferm. 13.
super cā-
tica.

giosus propria quadam infirmitate ab hac sancta cōiunctione declinat, facillimè incurrit notam illam, qua S. Basilius huiuscemodi Religiosos insignit, cum ait: *Hic flagitiosissimè ac peruersissimè fecerit, si voluptatum blanditiis delinitus, ad carnis vitia denudè delabatur, & si suscipiendis, quæ inde sursum ascendunt, exhalationibus, animi oculos sibi veluti crassissima quadam*

dam nebula offusos esse patiatur. Hæc
Basilius.

Cùm autem fieri non possit, vt
religiosus graue hoc vitet incom-
modum, & ex altera parte obliga-
tioni suæ professionis, vt debet, re-
spondeat, nisi à sui ipsius, omniumq;
rerum vitæ huius amore quàm lon-
gissimè separetur, sequitur, vt, cum
hoc absque diuina gratia, & conti-
nua quadam mortificatione passio-
num & affectuum nostrorum, fieri
nequeat, Religioso homini hoc san-
ctum Mortificationis exercitium sit
maximè necessarium & salutare. Et
quia hæc Mortificatio Religiosum
ad normam statui suo cõuenientem
reducit, meritò poterit *Mortificatio
Religiosa* vocari.

Sed vt ad Episcoporum, aliorum-
quæ Prælatorum statum tandem ve-
niamus, non est vllum dubiũ, quin,
quemadmodum horum status aliis
prædictis dignitate & splendore an-
tecellit (sunt enim huiusmodi per-
sonæ

sonæ in statu perfectionis) ita hoc sanctum Mortificationis exercitium ipsis maximè sit necessarium. Est enim doctrina communis S. Thomæ, aliorumq; Theologorum; Vnumquemq; hominè obligatum esse, vt viuat secundum suum statum; Cum igitur status Episcoporum, sit status perfectissimus, vt dictum est, sequitur vnumquemq; in tali statu cõstitutum, obligatum esse ad perfectè viuendum, ita, vt quemadmodũ inquit D. Gregorius: *Sicut honore ordinis, etiam bene operãtes subditos superat, ita etiã morum excellentia transcendat.*

S. Greg.
in pasto-
rali p. 2.
cap. 2.

Quia verò fieri non potest, vt hoc modo viuat, sine adiumento continuæ & insignis Mortificationis tam interioris, quàm exterioris, non solum ei ad hunc effectum necessariũ erit sese mortificare, sed potius opus erit, vt iam magnã partem sit mortificatus, domitasq; cupiditates habeat, quando ad hunc gradum peruenit; quandoquidem hominem
ad

44 DE MORTIFICAT.

ad hunc gradum ascendisse, non est aliud, quàm vt dicit S. Gregorius;

S. Grego. *Pertrahi ad exemplum viuendi, & ad*
in pastor. *normam irreprehensibilem Euangelica*
p. 2. c. 10. *vita, & ille modis omnibus debet ad ex-*
emplum benè viuendi pertrahi, qui cun-
ctis carnis passionibus moriens, iam spiri-
tualiter viuit. Hæc ille.

Quare quemadmodum speculū, vt perfectè repræsentet intuentium maculas, quas auferre volunt, duas præcipuè debet habere cōditiones; altera est, vt nulla macula aut rubigine sit infectum; altera, vt clarum sit atq; pellucidum; ita Episcopus, qui speculi instar in Ecclesia constitutus est, ad hoc, vt populus videntō perfectionem & sanctitatem vitæ eius, imperfectiones & prauitates suas emendet, ipse prius omnimacula & culpa, omniq; scandalo carere debet, prout ad Titum scribens

Ad Tit. *Apostolus monet, cū ait; Oportet*
cap. 1. *Episcopum sine crimine esse, sicut Dei dis-*
pen-

spensatorem; quæ verba exponens
 Ecclesia in Decreto, tãtam in eis re-
 quirat conscientia puritatem, vt ne-
 sciam an maior possit excogitari; Ita
 enim loquitur: *Quod autem sine cri-*
mine iubetur esse, qui in Episcopum eli-
*gitur, non ante baptisma, sed post bap-
 tismum intelligendum est, vt à tempore,*
scilicet baptismatis, nullius criminis con-
scientia mentem eius remordeat. Itaq;
 si Episcopus hunc in modum sine
 crimine fuerit, facile quoq; irrepre-
 hensibilem sese præstabit; vt D. Pau-
 lus volebat, cum ad Timot. *Oportet,*
inquit, Episcopum irreprehensibile esse.
 Atq; hoc modo poterit liberius alio-
 rum vitia reprehendere, prout eius
 exigit officium, neq; sibi propria vi-
 tia obiici reformidabit.

Nec minoris facienda est altera
 conditio, quæ in Episcopo requiri-
 tur, videlicet, vt in se ipso sit virtute
 & doctrina clarissimus. Episcopis
 enim

d. 25. post
 Can. vnũ
 orarium.

1. Tim. 3.

Matth. 5.

enim præcipuè dixit Christus, in persona Apostolorum: *Vos estis lux mundi*; significans quod vitæ & doctrinæ suæ splendore mundum debeant illuminare. Quare quemadmodum lucernas, quas Dominus in templo indefinenter ardere volebat, aureis præcepit emunctoriis frequenter emungi, ne lux & claritas earum semiusti lychni excessu obscuraretur; ita planè cum Episcopos quasi lucernas in Ecclesia collocarit, vt eam exemplo vitæ atq; doctrina illuminent, quid aliud voluit, nisi vt ipsi præ cæteris enitantur, emunctorio insignis mortificationis continuo emungere excessus concupiscentiarum & sensualium appetituum, ne vnquam offuscetur vitæ illius claritas, quæ in actionibus eorum splendere debet; *Quia tenetur lucere*, inquit S. Chrysostronus, quem Dominus voluit habere officium lucerna. Vt igitur finem huic capiti

impo-

in
lux
do-
de-
ad-
is in
ole-
prius
ari-
essu
co-
llo-
do-
luit,
e-
onis
on-
ap-
r vi-
ibus
ene-
nus,
um
apiti
opo-

imporam, quemadmodum Episcopus obligatus est, vt resplendeat, ob rationes paulò antè allatas, ita ei necessarium est ad hoc, vt obligationi sui officij satisfaciat, sæpè omniqùe studio vti hac sancta Mortificationis fornice, vt sicut lucerna tanto clarius lucet, quanto maiori diligentia suo tempore emungitur; ita Episcopi, hoc studio frequentis emunctionis, euadant indies clariores & illustriores in conspectu Domini Dei, ad maiorem gloriam diuinæ maiestatis, & fidelium commune emolumētum.

Atq; ita consilio meo, nisi fallor, satisfeci, vt nimirum demonstrarem, quàm necessarium sit cuiuis statui sancta hæc Mortificationis exercitatio: Quia tamen, vt initio dicebam, religiosis præcipuè hic tractatus dicatus est, visum est mihi operæpretium, nonnullas alias considerationes fructus non pœnitendi huc apponere, ex quibus clarissimè perspicient, quanta sint ipsi ex hoc diuino

C Mor-

Mortificationis exercitio commoda percepturi. Eas ergo sequenti capite proponemus.

CAPVT V.

Quàm necessarium atque vile sit Religiosus sanctum Mortificationis exercitium.

I.

VE M A D M O D V M ædificium attolli, & ad perfectionem suam, finemque peruenire non potest, nisi iactis in primis & stabilitis eius fundamentis; ita Religiosus ad illum perfectionis spiritualis terminum, ad quem aspirat, peruenire non potest, nisi prius in se ipso fundet & stabiliat usum assiduæ & indefessæ Mortificationis, tanquam primum lapidem omnis noui ædificij spiritualis. Vnde Cassianus proponendo modum, quo Religiosus ad culmen huius fabricæ spiritualis pertingere possit, absolutè ponit Mortifi-

tificationem nostrorum appetitū, tanquam primum lapidem fundamentalem; ita enim scribit: *Mortificatione voluntatū extirpatur, atq; marcescunt vitia vniuersa; Expulsione vitiorum virtutes fructificant atq; succrescunt; Pullulatione virtutum, puritas cordis acquiritur; Puritate cordis Apostolicae charitatis perfectio possidetur.*

Sicut Salomonem, dum mulæ regiae insideret, omnis Iudæa Regem agnouit & proclamauit: Sic quicumque mulam regiam carnis, sensusq; proprii subigit, Rex illicò suiq; ipsius dominus euadit. Et sicut periti equitis est inhibere frenum, quando ad ima tendit; si verò in altum; laxare, ita & nos, cum ad virtutum culmina ascendimus, potentiis nostris, quàm maximè possumus, frena laxemus; tendendo autem ad ima, id est, ad mundi huius voluptates, frenū maximo inhibeamus conatu, nisi labi sæpiusq; in abyssum

Cass. lib.
4. Instit.
cap. 43.

II.

infiniti erroris & stultitiæ præcipites
agi velimus.

III.

Ut avis nouis plumis contegi non
potest, nisi veteribus prius exutis, ita
Religiosus veris & solidis virtutum
plumis vestiri non potest, nisi prius
veteres inordinatorum suorum af-
fectuum & passionum exuat, quæ
illum grauem reddunt, & ineptum
ad perfectionis volatum. Quocirca,
quemadmodum accipiter renoua-
turus seipsum, beato Iob teste, ad
Australium alas expandit: ita religio-
sus radiis diuinis per orationem se-
se exponere debet, & mortificatio-
nis alas frequenter concutere, vt di-
latato in se desiderio professionis,
virtute caloris diuini, atq; veteribus
malarum consuetudinum & affe-
ctuum inordinatorum plumis ex-
cussis, renouetur omni ex parte, &
vestiatur sanctis religiosarum virtu-
tum plumis, quibus tandem ad illam
euolet perfectionem, ad quam, vt
verus religiosus aspirat.

Vt

Vt nauis littori multis alligata
 funibus, numquam in portum pro-
 gredi poterit, quantumuis vela pan-
 dantur, remisq; impellatur; ita pror-
 sus homo, quatumuis in cœpto vir-
 tutis itinere labore, bonaq; deside-
 ria, quasi vela quædam explicet, nū-
 quam tamen in via Dei progredi, aut
 ad perfectionis portū appellere po-
 terit, nisi mortificatione prauorum
 affectuū vincula soluerit, quæ ipsum
 terrenis rebus detinent illigatum,
 Quamobrē certo animi decreto, in
 mortificationē totis viribus quiuis
 incumbat, consiliumq; S. Hierony-
 mi sibi datū existimet, cum, inquit,
 ad Paulinum: *Festina, queso te, & ha-
 ventis in salo nauicula funem præscinde
 potius, quàm solue.*

Si cuius religioso necessaria est
 illa mentis illustratio, & gustus spi-
 ritualis, qui virtute orationis acqui-
 ritur, eidē procul dubio necessaria
 erit mortificatio passionum & affe-
 ctuū suorum. Etenim vt aëre nebula

IV.

Hier. in
 prologo
 ad Pauli-
 num.

V.

obscurato, sol aspectū nostrum fugit; neq̄ quenquam vitali radiorum calore recreat, ita tranquillitate animæ nostrę passionū nebulis obtenebrata, neq̄ virtute Orationis, ad verum solem, Deum & Dñm nostrum, homo sese leuauerit, neq̄ vigorē & calorem benedictionis & gratiæ diuinę perceperit. Quod si Plutarchus, Aristoteles aliiq̄ Philosophi negant, vllum hominem sapientiam humanam adipisci posse, nisi prius passionēs animæ suę pacauerit atq̄ domuerit; quomodo fieri potest, vt Religiosus aptus sit adquirendæ diuinæ sapientiæ, quę in vera cognitione & amore Dei consistit, nisi firmiter statuatur, vsu continuæ mortificationis animum ab omnibus prauis appetitionibus expurgandum esse.

VI.

Si ad acquirendas virtutes morales requiritur & præsupponitur necessariò, moderatio nostrarum passionum, vt vult S. Thom. cū ait: *Virtus prærequirit passiones sedatas; sequitur*

quitur necessariò, hominem, ad ad-
quisitionem virtutum Christianarũ
& religiosarum peruenire non pos-
se, nisi prius passiones suas probè
compresserit. Imò quanto maior
aut minor erit mortificationis vsus,
tanto maior aut minor erit in virtu-
tibus progressus. Qua enim ratione
fieri non potest, vt cum vitio incon-
tinentiæ, sit virtus ipsa continentia,
aut cum excessu iræ, virtus mansue-
tudinis, eadè fieri nequit, vt hæ simi-
lesq; virtutes in anima locũ habeãt,
nisi prius ab ea vitiorum & passionũ
contrariarum excessus auferatur.

D. Augustini sententia est, *ibi pa-*
cem esse non posse, vbi non est subiectio
repugnantium. Quia verò ea quæ
rebellant in regno animæ nostræ,
quæque imperij & obsequij detre-
ctatione, sæpè belli & contentionis
materiam præbent, nihil aliud esse
possunt, quàm ipsæ nostræ concupi-
scentiæ & affectus inordinati; teste

VII.
S. Augu.
lib. de ci-
uit. Dei.

n fu-
rum
ani-
ene-
d ve-
um,
ré &
e dj-
hus,
ant,
ma-
sio-
nu-
ligi-
e sa-
& a-
sta-
onis
eti-
no-
tur
um
ait:
se-
tur

Iacob. 4. S. Iacobo, dum ait: *Vnde bella & lites in vobis? nonne ex concupiscentiis vestris, quæ militant in membris vestris?*

Oportet, vt qui veram pacem, animiq; tranquillitatem assequi cupit, repugnantiam hanc rebellium suarum appetitionum vincat, easq; imperio rationis subiiciat.

VIII.

Vt oliua, licet natura sua sit acris & amara, qualis videlicet in arbore creuit; si tamen vel exiguo condimento aspergatur & condiatur, dulcis & grata fit gustui: Sic homo ob sensus rebelles, peccatiq; fomitem, quem secum, tanquam parentum suorum hæreditatem, circumfert, ex seipso adedè amarus & ingratus est, vt nisi Mortificationis sale condiatur, & naturalem hanc suam amaritudinem temperet, coërcendo nimium sensuū vigorem, & sensuualitatis excessum, numquam dulcis, iucundusq; gustui Domini erit.

IX.

Vt vitis, naturali quodam instinctu, ramis suis & pampinis se huc illucq;

lucē diffundit, & se quibusdā quasi filis, vbi cunq; potest, alligat; ita homo, post lapsum Adami, à natura sua quandam habet inclinationem ad diffusionem sui, opera & ministerio sensuum & cupiditatū, ad diffusionem, inquam, in infinitos pampinos inutilium verborū, operum, vanorū desideriorū, & cogitationū, atq; his se quasi filis, minima etiā data occasione, alligat. Quē admodum igitur vinitoris munus est, cōpescere vitē, putare pampinos nimium luxuriātes, quò certis illa terminis circumscripta fructus vberiores ferat; ita planè Religioso necessarium est, vt se prauæ suæ inclinationi opponat, & falce Mortificationis omnem superfluitatem inutilium desideriorum, & vanarum appetitionum detrūcet & amputet, quò rectæ rationis limitibus, suiq; instituti norma circumscriptus, maiori vigore in acquirendis solidis virtutibus, proximorūq; salute curanda progressum faciat.

X. Si finis Cœnobitæ, vt apud Cas-
 Calsian. fianum vult Ioannes Abbas, consistit
 collat. 19 in mortificatione & crucifixione o-
 cap. 8. mnium appetituum; necesse erit, vt
 Galat. 5. serio huic sanctę mortificationis ex-
 ercitatiōni sese tradat, concupiscen-
 tias suas & appetitus crucifigat, si, vt
 verum Religiosum decet, viuere &
 ex Christi discipulorum numero es-
 se velit, de quibus Apostolus dicit:
Qui Christi sunt, carnem suam crucifi-
xerunt cum vitiis & concupiscentiis.
 Quemadmodum igitur infirmus,
 non adeò sentit dolorem vulneris,
 aut scissionis, si partem carnis scin-
 dendam industrius chirurgus prius
 variis modis mortificauerit; sic qui
 passionum, voluntatum, sensuumq̃
 suorum superfluã viuacitatem pri-
 us sancto mortificationis exercitio
 domuerit; persecutionum postea
 incisiones, aduersitates, & cruces,
 quas amore Domini sui sæpè in hac
 vita sustinere debebit, non admodũ
 difficulter tolerabit: imò verò tan-
 quam

quam mūdo & amori proprio mortuus, Christo crucifixo, vt summæ perfectissimæq; mortificationis speculo vnico, & vero exemplari simillimus erit.

Quemadmodum cholericus aut
 phlegmaticus quis dicitur, quia in ipso cholere & phlegmatis prædominatur humor, ita spiritualis & rationalis dici poterit is, in quo spiritus & ratio prædominatur; & carnalis aut sensualis, in quo dominatur caro & sensus. Quoniam verò spiritus & rationis dominium in carnem ac sensum, à mortificatione maxima ex parte dependet, huic secundum gratiam diuinam meritò adscribitur, cum quis spiritualis fit, & rationalis. Vt igitur inter illustriores titulos, qui homini in hac vita tribui possunt, nō minimus est, aliquē esse virtute præditum, spiritualement, &c. Ita Mortificationis vsus & exercitatio tanquam singulare instrumentum tanti boni, maximi sanè fieri debet. C 6 CA-

XI.

Considerationes quadam magis particulares circa potentiarum anima nostra, passionis amoris proprii, & sensuum corporis mortificationem.

Consideratio prima, circa mortificationem intellectus.

CONSIDERA tria potissimum vitia intellectus mortificanda & emédanda esse, nisi in mille errores præcipitari velis. Primum vitium est curiositatis, quando nimirum intellectus tuus indagat ea, quæ vel ipsius captum excedunt, vel quæ maiores, aut proximos tuos concernunt, vel certè, quæ scire tua nihil interest, quæ sine perturbationis & erroris periculo nunquam inuestigaueris. Secutus igitur consilium Salomonis dicētis: *Altiora te ne quaeris.* Et paulò post: *In superuacuis rebus,*

bus, noli scrutari multipliciter: sanctæ mortificationis freno, intellectum tuum coërcebis, cum se occasio obtulerit, ne in hunc tam perniciosum curiositatis excessum prorumpat.

Alterum vitium est temeritatis, quando scilicet ex coniecturis aut dubiis incertisq; indiciis, formas tibi iudicium de vita aut moribus alterius hominis; atque ita, repugnante charitate, non solum iudicas, sed condemnas etiam, notabili animæ tuæ damno, illud, quod potius deberes approbare, aut minimum excusare; quo facto inexcusabile te & reum facis in conspectu Dei. In te enim expetunt illæ minæ Apostoli: *Inexcusabilis es, ô homo, omnis, qui iudicas, in quo enim alterum iudicas, te ipsum condemnas.* Rom. 2.

Tertium vitium est pertinaciæ, quando tuæ opinioni ita mordicus inhærescis, vt nullius consilium aut persuasionem in deliberando ad-

mittas: Quo modo reddis te indo-
cilem, ac planè incapacem directio-
nis maiorum tuorū, quæ multas ob
causas tibi est necessaria, & quod
hinc sequitur, iis te periculis impin-
gendi & corruēdi exponis, quæ cœ-
co, per incertam & difficilem viam
gradienti, meritò timeri possunt.
Sequaris ergo consilium sapientis
Prou. 3. hunc in modum te exhortantis: *Ne
innitaris prudentia tua, nec sis sapiens
apud te metipsum; omniaq; tua iudi-
cia de rebus tuis, tibi sint suspecta;
conaberis quoq; præbere te nō mo-
dò facilè, sed & cupidum, vt diriga-
ris, consiliumq; à superioribus tuis
in omnibus tuis actionibus accipias.*

Considera necessitatē hanc mor-
tificandi intellectum tuū circa præ-
dicta vitia esse maximam; utilita-
tem verò, quæ inde redundat, non
solùm ad intellectum, sed ad ipsum
quoque hominem internum & ex-
ternum manare. Quemadmodum
enim fracta, vel loco motâ præcipuâ
horo-

horologij rotâ, mox etiam turbâtur inferiores rotæ, nec earum motus amplius ordine & debita mensura cietur, nec horæ signum tēpore stato auditur: ita quoq; perturbato hominis intellectu, qui est suprema eius potentia; mox omnes aliæ inferiores potentiæ perturbantur. Ex intellectus enim excessu in intelligendo; sequitur excessus voluntatis in volendo. Excessus item potentiæ executiuarum in operando; & vt paucis absolua, tota hominis harmonia & concentus ille operationum tam internarum, quàm externarum confunditur & intercidit. Quocirca ob hanc, & alias multas ob causas, eo conatu mortificando intellectui insistere debes, quo inuictus quispiam belli Dux expugnando alicui munitissimo propugnaculo insistit, à quo ciuitatis ipsius, aut totius regni expugnatio pender.

Con-

DE MORTIFICAT.

Consideratio secunda, circa mortificationem voluntatis.

Considera primò voluntatem tuam, potètiã esse natura sua cæcam, atque idcirco illi, ne erret, maximè opus esse ductore. Quia verò experientia ipsa, & grauissimo tuo cū damno edoctus es, te ipsum nequaquam bonum eius ducem esse, necesse est, vt eam directioni voluntatis diuinæ, & eorum, qui te loco Dei gubernant mortificationis vsu, subiicias, si non velis incurrere in ea pericula, quæ Dominus ipse tibi

Matt. 15. prædixit cū ait: *Si cæco cæcus ductum præstet, ambo in foueam cadunt.*

Considera secundò, voluntatem tuam esse natura sua liberam, atque idcirco fræno opus habere, ne rationis limites suis intempestiuis affectibus transgrediatur. Precaberis ergo

Psal. 31. Deum cum Psalmista assiduè: *In chamo & fræno maxillas eorum constringe.*

Considera tertio, voluntatem tuam

am naturâ suâ esse appetitiuam, & idedò instar illius infamis fœminæ, de qua Deus per Hieremiam: *Sub omni* Hiere. 2.

ligno frondoso prosternebaris meretrix: sæpe facta est præda suorum appetituum, illecta nescio qua vmbra & specie boni alicuius, quæ in ipsis apparebat, atq; ita partim habitu prauo, partim naturali etiã affectu, minima oblata occasione, tanto in obiecta sua fertur impetu, vt nisi mortificationis fræno retineatur, expositura sese procul dubio sit illis incõmodis, à quibus sapiens nos absterret cùm ait: Post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua auertete; si prestes animæ tuæ concupiscentias eius, faciet te in gaudium inimicis tuis. Eccle. 18.

Considera quartò attentè, quanta necessitate cõpellamur, vt mortificemus hanc nostram voluntatem, cum, teste S. Bonauentura; *Tota religionis perfectio in voluntatis propria* S. Bona-
uent, in
speculo
abdi-

64 DE MORTIFICAT.

discip. c. 4. S. Aug. in Manu- ali. c. 25. *abdicacione consistat, cumq; auctore S. Augustino, vnicuique propria voluntas sit causa damnationis vel saluationis. Seneca item Philosophus gentilis ad quendam amicum scribens, affirmare audet, adeo necessariam esse mortificationem propriae voluntatis virtutibus comparandis, ut tantum & non plus virtutum adepturus sis, quantum tibi de tua propria voluntate detraxeris. Hoc solum virtuti adicies, inquit, quod propriae voluntati subtraxeris.*

Consideratio tertia, circa Memoria & Imaginationis Mortificationem.

Ezech. cap. 8. **C**ONSIDERA primò, quomodo Propheta Ezechiel spiritu in templum Hierosolymitanum introductus, præter alia multa, duo præcipuè ibi summa obseruatione digna viderit: primò quidem, omnem similitudinem reptilium & animalium
abo-

abominationem & vniuersa idola domus Israël depicta in pariete, in circuitu per totum. Deinde, quod non minus erat admiratione dignum, Septuaginta viros de senioribus Israël, prædictis imaginibus thura adolentes: Ita & tu, si cogitatione templum animæ tuæ intraueris, videbis in primis ingentem multitudinem abominabilium similitudinum, bestiarum & idolorum, quæ in memoria & imaginatione tua perpetuò visuntur. Deinde, quod peius est, cum eiusmodi imagines & species amaris lachrymarum imbribus eluendæ, & ferro seueræ cuiusdam mortificationis ex animo recidendæ essent, tu potius eas foues, positoq; incenso veneraris, nō sine intima quadā sensuū oblectatione & iucūditate. Dolebis igitur de tãto errore, firmiterq; statues, te huiusmodi cogitationū simulacris euertēdis, & perpetua obliuione sepeliendis diligentē operā nauaturum. Con-

Confidera secundò, Deum nostrum memoriæ & imaginationi tuæ magis inhære, quàm tu ipse tibi, diuiniq; sui intuitus perspicacia, multò clarius videre & penetrare ea, quæ ibi adumbrantur & effigiatur, quàm tu imaginatione tua assequi possis. Hinc sumes materiam erubescendi, ob cõfusionem turpitudinemq; huius spectaculi, quod oculis diuinæ maiestatis in mente tua assiduè exhibetur, colligesq; te ipsum, & tandè huiusmodi phantasiis ac vanitatibus finem impones; apposita portis sensuum tuorum vigilantia custodia.

Confidera tertio ~~damnum~~ inestimabile, quod ex libertate, leuitate & immortificatione huius tuæ imaginationis & memoriæ ad animum tuum miseratione dignum redundat. Cùm enim intellectus tuus si-
 similis sit molæ, quæ, quidquid affunditur, commolit & conterit, tu verò nihil aliud intellectui tuo suggeras, quàm abominaciones & chimeras,

no-
i tue
tibi,
nul-
que
uam
ofsis.
ndi,
hu-
uina
è ex-
andé
tibus
sen-
a.
inæ-
itate
ma-
num
dun-
us fi-
d af-
t, tu
fug-
chi-
eras,

maras, quid mirum, si omnes deinde cogitationes eiusdem fiant farinae, cumq; contemplatione rerum caelestium supensus esse deberes, tunc subitò abriperis, & inuolueris immunditiis, vanitatibus atq; stultitiis huius terræ.

Consideratio quarta, circa Mortificationem partis concupiscibilis & irascibilis.

Considera primò, hominem, secundum inferiorem sensuum suorum partem, brutis esse similem; habet enim in hac parte duas potentias sensitivas, brutorum instar. Prima est *concupiscibilis*, quæ appetit & procurat necessaria & convenientia ad conseruationem sui esse sensitui. Altera est *irascibilis*, qua fugit, quantum potest, & defendit se à contrariis. Differunt tamen hæ duæ potentia in homine ab illis, quæ sunt in brutis, quoad hoc, quod cum in
brutis

brutis nō sit alia potētia superior, sequuntur bruta has, & operātur cōsentaneè instinctui vtriusq; potētiae, & rectè quidē, ita enim eorum fert natura; At in homine, in quo etiam pars superior, ratio videlicet, reperitur; hæ duæ potētiae sensitivæ, regulatæ & debent à ratione, ita ut eatenus possit homo dici vivere vitam hominis, quatenus plus aut minus appetitio partis concupiscibilis & irascibilis dirigitur secundum legem & normam rationis.

Confidera secundò, quemadmodum camelus, ut fertur, aquam pedibus turbat, naturali quodam instinctu, ne scilicet in eius claritate, corporis sui deformitatem videat, taliq; aspectu absterritus, abhorreat postea ab hoc naturæ subsidio: ita sæpissimè solet capitalis noster hostis pedibus indomitorum appetituum, qui in concupiscibili & irascibili grassantur, turbare claritatem luminis nostri intellectus, ne in ipso

&

& per ipsum deformitates & miseria-
 rias nostras videamus, deueniamus-
 que ad contemptum & horrorem
 nostri ipsorum, qui solet esse quasi
 basis & verum fundamentum ædi-
 ficij nostri spiritualis.

Considera tertio, Passiones huius
 partis inferioris sensus nostri, nisi
 diligenter reprimantur, quasi con-
 densari, suaque caligine diem & cæli
 conspectum nobis eripere, instar va-
 porum, qui ex terra eleuantur in al-
 tum, ita vt paulatim homo eò dela-
 batur, vt nihil aliud vel videat vel
 gustet amplius, quàm res terrenas &
 sensuales. Hinc non secus ac im-
 munda animantia, rostro in terram
 dimisso, nil nisi terrenas voluptates
 sectamur gruniendo præ timore, ne
 vel in minimo impediatur aut mi-
 nuatur libertas illa, quam infelici

hac negotiatione prætendi-
 mus & imagina-
 mur.

Con-

Consideratio quinta, circa mortificationem Amoris proprii.

Considera primò; cum Amor sit naturalis passio animi nostri, non est naturâ suâ malus; sed dicitur malus aut bon^o, cum eo malè aut benè utimur. Dicitur etiam proprius aut communis, quando finis eius proprius est aut communis. Quamdiu enim homo hoc suo amore seipsum amat, & alia propter Deum, non potest dici amor malus, sed bonus, quandoquidem finè bonum præstitutum habet. Neq; proprius appellandus est, sed communis, & idem cum amore Dei, quandoquidem & se & alia amat eodem fine, quo ea Deus amat & conseruat. Si verò seipsum statuatur finem sui amoris, vsuq; aliarum rerum, tunc sine dubio hic amor non solum proprius, sed & peruersus erit: proprius, quia in propriam personam definit: peruersus; quia, quantū est in se, peruertit

uet
du
ho
scri
ten
in
dit
pag
se
qui
alii
tra
qui
fi ta
qua
cer
mu
no
nec
eui
min
S. A
sit a

uertit ordinem, quem Deus secundum diuinam suam prouidentiam homini, ceterisque creaturis præscripsit, ut nimirum ad se omnes contendant, & in se definant, tanquam in verum & vltimum finem.

Considera secundò; Si ea est conditio boni, ut sese diffundat & propaget; non potest non magnum esse malum Amor proprius; quippe qui efficiat, ut homo, illud, quod in aliis cernit, bonum, ad se totum pertrahat; nec de suo vel minimum quid cum aliis communicet. Quod si tanto maius aliquod malum est, quanto maiori priuat bono, erit certè Amor proprius malum maximum: priuat enim hominem bono, quo maius in hac vita habere nequit, hoc est, Amore Dei. Vnde euidenter constat, quod *si totum hominis bonum est amare Deum*, ut vult S. Augustinus, *totum hominis malum sit amare seipsum.*

S. Aug. in
Manual.
cap. 26.

D Con-

Considera tertio; Quemadmo-
 dum ferrum nulla re magis atteri
 tur & destruitur, quam rubigine
 quam producit ex se ipso & fouet.
 Sic quoque nihil est, quod ita ani-
 mam debilitet, eneruetque in vi
 spirituali, ac rubigo proprii amoris
 quam ipsa ex se producit, & in se
 fouet ac nutrit. Sicut autem fer-
 rum ignis ardore & ictibus malleo-
 rum, excussa rubigine, renouatur
 totum & perpolitur; ita conueni-
 ut igne feruentis orationis, mortifi-
 cationisque ictibus assiduis pessimi-
 mam amoris proprii rubiginem ex-
 cutias, teque sic renoues; idque e-
 citius, quò maiora in dilatione in-
 sunt pericula; accrescunt enim dif-
 ficultates, & minuitur illa alacritas
 statim resistendi, quæ ad hoc requi-
 ritur.

Considera quarto; Sicut ex effe-
 ctibus cognoscuntur causæ, ita ex
 nimia sollicitudine, quam plerum-
 que habes de tua existimatione, tu-

com-

admo- commodis, & te ipso, ex nimio eti-
 atteri- am dolore ob aduersa, quæ tibi so-
 origine- lent accidere; facillimè colligere
 fouet- poteris, amorem hunc, qui in te re-
 ta an- gnat, esse amorem tui ipsius: Et
 in vi- quia æquali gradu cum amore, quo
 mori- vnaquæq; res amatur, procedit etiã
 & in- existimatio, quam de eadè re conci-
 n fer- pimus: hinc si te ipsum plus amaue-
 ualleo- ris, quàm omnes alias res, te ipsum
 ouatu- quoq; æstimatione tui ipsius omnib⁹
 ueni- aliis rebus prætulisti, factusq; es ido-
 mortif- lum tui ipsius, quãdoquidem, vt af-
 pessi- firmat D. Augustinus, *Id ab homine*
 em ex- *colitur, quod præ cæteris diligitur.*

*Consideratio sexta, circa Mortificatio-
 nem quinque sensuum exte-
 riorum.*

requis-
 x effe-
 ita ex-
 erum-
 ne, tui
 com-
 Considera primò, quàm parum
 ab infantia tua sensus tuos cu-
 stodieris, & quam magnam liber-
 tatem ex hac tam diuturna tua ne-
 gligentia & socordia acquisierint,
 quàm insolentes euaserint. Hinc e-

nim anima tua, vt ciuitas portis de
 stituta, manet exposita omnibus
 inimicorum insidiis & assultibus. Si
 milis item facta est vasi, quod oper
 culo caret, & quemuis liquoré su
 bonum, siue malum recipit, atq; in
 circo, secundum legem antiquam
 immundū & prophanū est. Quam
 obrem cum te toties cordis pur
 tatem, quietem cōscientiæ, gustum
 que rerum diuinarum inde amissi
 se aduertas, deflebis amarissimè hanc
 desolationem & ruinam animæ tu
 cum Propheta Hieremia, dicesq;

Thren, 2. *Defixa sunt in terra porta eius, perdidit
 & contriuit vectes eius. Item cum Da
 uide. Factus sum tanquam vas perditum*

Considera secundò; filios Israē
 vt flagellum Angeli primogenita
 gyptiorum occidentis, euitarent; &
 dium suarum postes Agni paschali
 sanguine linisse: pari modo nos, vt
 effugiamus mortem peccati (quod
 omnium maximum flagelli genu
 est, quo anima nostra puniri potest
 vnge

vngere oportet portas sensuum nostrorum sanguine veri Agni Christi Iesu, perpetuo ob oculos habendo sanctissimam eius mortem & passionem, & procurando in nobis sensum alicuius effectus sanguinis pro nobis effusi, ministerio perfectæ mortificationis nostrorum sensuum, ac re ipsa experiendo id quod Apostolus Paulus in se expertus est, cum dixit: *Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes.* 2. Cor. 4.

Confidera tertio; quemadmodum in formatione circuli, si centrum non sit firmum & stabile, circumferentia nunquam fiet uniformis & æqualis; ita quoque si cor tuum (tanquam centrum omnium actionum, quæ à potentiis tuis tam internis, quam externis formantur) non fuerit solidum & fixum in Deo, nunquam fieri poterit, ut actiones sensuum tuorum exteriorum debita mensura, proportione & decencia perficiantur; *De corde enim exeunt cogitationes*

Matt. 15. *male*, ait Saluator, *homicidia, adulteria, &c.* Propones igitur firmiter hanc ob causam stabilire cor tuum in Deo, vt quemadmodum centrum præcedit circumferentiam, ita ratio præcedat & regat sensuum tuorum functiones. Atq; hoc ipsum est fortassis, quod significare voluit Salomon cum dixit: *Palpebra tua præcedant gressus tuos.*

Consideratio septima, circa Mortificationem oculorum.

GENEF. 3. Considera, quod per hanc portam visus peccatum intrauerit in mundum. Nam ex incauto aspectu pomi vetiti, inuasit Euam desiderium gustandi. *Vidit mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, & tulit.* Nec aliunde, quam per hanc ipsam portam, irrepsit adulterium in animam eximij illius Regis Dauidis. Tu ergo cum non sis innocentior Eua, dum
 esset

esset in statu innocētiae, nec sanctior
 Dauide de quo Dominus: *Inueni ho-*
minem secundum cor meum; horum
 duorum exemplo, illius scilicet ne-
 gligenti custodia; huius verò ni-
 mia curiositate videndi, factus cau-
 tior, custodies & defendes hâc por-
 tam oculorum tuorum ab vtroque
 excessu, vi seueræ & continuæ mor-
 tificationis.

Confidera secundò: Quemad-
 modum pleræque ciuitates muni-
 tæ, cingi solent duplici muro, vt su-
 perato ab hostibus altero muro, se
 possint adhuc altero defendere: Ita
 necesse est, vt si fortè tuâ incuriâ pri-
 mus murus exteriorum oculorum
 à nimia curiositate videndi expu-
 gnatus sit, altero muro oculi inte-
 rioris, imaginationis scilicet, &
 intellectus, ita resistas, vt neque
 tunc, neque postea vllum amplius
 obiectum illicitum, ne momento
 quidem temporis, in mente tua pe-
 dem figat; ne fortassis tandem ma-

gno tuo damno cogaris lamentari
cum Hieremia: *Antemurale & mu-
rus pariter dissipatus est.*

Confidera tertio; quibusdam au-
b^o, vt accipitri, operiri oculos, vt hoc
modo facilius cicurétur & tractabi-
liores fiant: pari ratione, si velis in e-
ratione familiaris fieri Deo, atq; in i-
pfo dulciter cōquiescere, oportet, vt
nimiam viuacitatē oculorū tuorum
sancta Mortificatione restringas,
quandoquidē sæpe expertus es, neq;
sine iactura, illos deprædari animam
tuam, & efficere, vt à rebus terrenis
& caducis diripiatur, cum potius ex
officio totam sese rerū cælestiū con-
tēplationi & inuestigationi tradere
deberet. Dolebis igitur ob hanc tuā
incuriam, haftenus à te commissam,
plangesq; cum Hieremia: *Oculus me-
us deprædatus est animam meam.*

*Consideratio octaua, circa Mortificatio-
nem gustus & lingua.*

SI tanta fuit ingluuies, quæ com-
mouit Esau, vt venderet primo-
geni-

genita sua ob lenticulę escam, cogita
 tuam fuisse tanto maiorem, quanto
 minori occasione, quàm Esau, qui
 tunc fame enecabatur, vendidisti
 multo maiora bona, æterna scilicet,
 vt satisfaceres insatiabili tuo gustui,
 nullo ciborū modo obseruato, siue
 multitudinē, siue qualitatem & con-
 ditionem spectes. Dolens igitur de
 tam graui errore, paulatim hunc tuū
 sensum, fræno seueræ Mortificatio-
 nis coërcebis, atq; ad illam parsimo-
 niæ normam reduces, quam Cassia-
 nus sapienter præscripsit, cū monet;
*Vt tantummodo, quæ fragilitas, non quæ
 voluptas exigit, vsurpentur.*

Cass. lib.
 5. Instit.
 cap. 7.

Considera secundò, infigne illud
 factum Regis Dauidis, qui cum qua- 2. Reg. 23
 dam vice in castris, vehementi siti
 torqueretur, desideraretq; haustum
 aquæ ex cisterna propè portā Beth-
 leemiticam, allatam à militibus a-
 quam gustare renuēs, eam vnà cum
 voluptate, quam inde bibendo per-
 cipere potuisset, Domino obtulit;

D 5 his

80 DE MORTIFICAT.

his additis verbis: *Propitius sit mihi Dominus, ne faciã hoc.* Si tantus Rex, qualis fuit Dauid, voluit à potu abstinere, & negare gustui suo, amore Dei, delectationem rei tam licitæ, quàm erat potio aquæ, siti tam vehemente & æstuante, quãto studio par est, Religiosum, gustus mortificandi causa, abstinere à rebus min⁹ necessariis & permisis, dum à gulæ illecebris irritatur. Quanto magis conuenit, vt has immoderatas cupiditates Domino offerat, dicatq;: *Propitius sit mihi Dominus, ne faciam hoc.*

Confidera tertio, brutis æquè ac hominibus communem esse linguã; prudenter verò ac benè ea vti, soli homini esse concessum, neque cuiuis, sed sapienti tantùm & probò: *Bonus enim homo, ait Christus, de bono thesauro cordis sui profert bonum.* Et qualis quisq; est animo, talem se linguã prodit; quod & Socrates Philosophus affirmabat cū Iuueni cui-

dam,

DE MORTIFICAT. 31

dam, quem nosse volebat, diceret:
Adolescens loquere, vt te videam. So-
let enim plerumque quilibet verbis
prodere, quod animo conclusum
gerit, siue id bonum, siue malum sit.
Necessarium igitur est, vt qui solidè
& bene linguam suam in locutione
gubernare cupit, passiones & affe-
ctus componat.

Considera tertid, Te qui linguâ
in eius laudem, qui tibi eam dedit,
& in emolumentû animæ tuæ, pro-
ximorumq; tuorum, vt par erat, vt
debueras, eadem velut venenoso te-
lo Deum sapissimè offendisse, ani-
mam tuam sauciaisse, proximoq; tuo
insigne damnum tot detractionib⁹,
blasphemis ac periuriis attulisse.

*Consideratio nona, circa mortifica-
tionem auditus.*

Considera primò; Qui iuxta
sapiientis consiliû ita debueras
sepire spinis aures tuas, sicuti sepiuntur Eccle. 28.

D 6 vineæ,

vineæ, ne feræ, vel latrones damnum eis inferant; tu contrà, ingenti animæ tuæ damno, murmurationibus, lasciuuis, consiliisq; peruersis, & quidem innumeris, eas aperuisti; imò illos, quod peius est, qui de his verba facerent, non rarò prouocasti; studiosèq; loca huiusmodi audiendis opportuna quæsiuisti, tanta alacritate & auiditate, ac si ab hoc errore, certo quodam modo, salus felicitasq; tua penderet. Ergo ob tantam impudentiam tuã erubescere, simulq; statue; te in posterum, insolentiã huius tui sensus repressurum, & mortificaturum, auresq; tuas consideratione atrocium illarum spinarum quæ caput Domini Dei cinxerunt circumsepturum.

Confidera secundò; Quemadmodum ob exiguum aliquod foramen, aliquãdo magna nauis perditur, nisi tempestiuè nauta sollicitus, illud obturet, & aquas exhauriat: sic etiã ob leue quandoq; verbum incautè
audi-

auditum; solet hostis noster, sæpè ingentè nobis machinari cladem; nisi quàm diligentissimè aures occludantur, vel nisi quis, si in admittendis ad aures huiusmodi dictis fuerit remissior, maiori postmodùm sollicitudine admissas has pestes ex imaginatione ac memoria sua exterminet. Quæ quidem damna si probè intelligas; exclamabis cum Propheta David: *Saluum me fac Deus, quoniam intrauerunt aqua vsque ad animam meam, infixus sum in limo profundi, & non est substantia.*

Confidera tertid; sicut ciuitas non benè gubernatur, quæ sub portis, etiam pacis tempore, suas non habet excubias, quæque instante iam bello, non solùm has non auget, sed nec maiora tormenta hostium profligandorum gratia adhibet; pari modo licet anima tua summa huius vitæ tranquillitate gauderet, semper tamen portam auditus tui deberes

24 DE MORTIFICAT.

habere munitam custodia aliqua, ne quisquam contra legem & præcepta Domini Dei tui per eam ingredi posset in animam tuam. Tempore autem obsidionis, quando videlicet iam ab inimicorum tuorum exercitu inuaditur, & vndique obsidetur, Deus bone, qualis tunc custodia erit necessaria, præcipuè verò ad portam auditus, cæteris infirmiorum, quot item propugnacula sanctorum præparationum & cautionum opponi deberent, nec vlla pars quietis capienda esset, donec edito in loco constitutum esset, tormentum illud timoris Dei, quod tantum edebat fragorem in auribus S. Hieronymi, vt diceret: *Semper sonat in auribus meis illa terribilis vox, surgite mortui, & venite ad iudicium.*

Consideratio decima, circa mortificationem sensus tactus.

Considera primò, cum sensus tactus nulli certæ corporis partii sit

ti sit astrictus, vt alij sensus, sed sparsus & diffusus per totum corpus, accidit, vt quo latius diffunditur, eo maius hominib⁹ incautis & improvidis periculum & detrimētum afferat. Cumq; similis sis ciuitatii, portis & muris destitutæ, quæ hostium incurfibus vndiq; patet; curandum tibi est, vt ab omni parte tui ipsius custos sis sollicitus, reiiciendo quàm citissimè omnem occasionem, quæ te ad lapsum inducere possit.

Confidera secundò, sicut arden-tes prunæ tangi non possunt, quin vrant, nec extinctæ etiam, quin aliquantulum saltem etiam inficiant: ita quoque ex tactu rerum viuarum aut morbidarum tam in te, quàm in aliis personis, resultat quoddam incentiuum, aut nescio quæ titillatio affectus sensualis: vnde concupiscentiæ nostræ stupa inflammatur, aut minimùm puritas mentis nostræ contaminatur, quod sapiens quodam in loco aliis verbis insinua-
re vi-

Prou. 6. re videtur, cùm inquit; *Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, vt vestimenta eius non ardeant?*

Eccle. 13. Et alibi: *Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea.* Atque hac de causa sancti homines pro antidoto contra primum incommodum adhibere solebant contactum rerum asperarum, & contactui valde aduersantium, vt sunt cilicia, catenæ ferreæ: Cauendi verò alterius incommodi causa, abstinebant prudenter à contactu earum rerum, quantum poterant: Exemplo erunt nobis SS. Benedictus & Franciscus: quorum alter nudum se in spinas, alter in niuem abiecit, corpusq; in illis & in

S. Pachō. Reg. 53. hac circumuolutauit, D. verò Pachomius in regula sua sanxit; *Vt manum alterius nemo teneat, & siue ambulauerit quis, siue sederit, aut steterit, vno saltem cubito distet ab altero.* Cùm itaq; tu, non minùs his remediis egeas, quàm sanctitate præstantes vi-

ri, qui ea vſurparunt, ſibiq; ipſi adhibuerunt, vſurpabis illa & tu, eorūq; beneficio victoriam de hoſtibus referes; vſurpabis, inquam, debita tamen cum moderatione, quamquā, vt S. Bonaventura, cūm de Nouitiis in hac materia loqueretur, ait: *Fer-*

uorem nouitiorum non decent quadam misericordes in ſe ipſis diſcretionēs.

Conſidera tertio; primam mortificationem factam in hoc mundo, fuiſſe tactus, quando ſcilicet Adam poſt peccatum nuditatem ſuam non aliis voluit tegere foliis, quā ficulneis, vt eorum aſperitate, quaſi naturali quodam cilicio, hunc ſenſum tactus in ſe ipſo mortificaret. Tu ergo cūm eiſdē ſis peccati particeps in Adamo; imitaberis illum etiam in pœna; tanto maiori aſperitate ſenſum tactus in te ipſo mortificans, quantō peccata tua numero ſaltem fuerunt plura & grauiora, quā quæ ipſe commiſit Adam in Paradifo terreſtri.

Con-

S. Bonavent., in ſpeculo diſcipl., cap. 4.

Consideratio vndecima, circa Mortificationem Odoratus.

Considera; vsum odorum, si incultum & honorem Dei tendat, vt rem sanctissimam in lege diuina commendari, concedi etiam ac permitti, in remedium alicuius nostri infirmitatis. Si autem ad solum olfactus sensum, siue nostrum siue alienum, pascendum & oblectandum vsurpetur; ordinariè non erit sine culpa aliqua, cum nullius virtutis actus sit, neq; etiam finem alicuius virtutis respiciat; quæ culpa sine dubio tanto erit grauior, quanto finis huius vsus erit perniciosior.

Considera secundò : Quemadmodum canis inuestigando feram, ductus odore vestigiorum eius, huc illucq; cursitando non quiescit, donec feram apprehendat & teneat vnguibus : Sic & tu tractus odore creaturarum, quæ veluti certa Domini tui sunt vestigia, sæpè te ad ipsi-

US CO-

us cognitionem & amorem ita eleuare deberes, vt vite, diuinæq; ipsius perfectionis fragrantia motus, nunquam quietem caperes, præ desiderio illius in cœlo perfruendi. Considerans verò, quàm frequenter sensus huius tui insatiabilem impetum secutus, instar corui ad fœtorem cadauerum huius mundi aduolâris, qui ad verum Noë, à quo vitam & omne bonum accepisti, velut altera columba; redire debueras, dolorem in te competentem excitabis.

Considera tertid; Simulatque Isaac patriarcha vestimentorum filij sui Iacob fragrantiam sensit, benedicens illi dixit: *Ecce odor filij mei, sicut Gen. 27. odor agri pleni, cui benedixit Dominus; det tibi Deus de rore cœli, & de pinguedine terra abundantiam frumenti, vini & olei; seruiant tibi populi, & adorent te tribus, & incuruentur ante te filij matris tue: Ita planè tu quoque ex odore vestimentorum huius mundi,*

di, vt arborum, plantarum, florumq;
 pulcherrimorum, quibus ornantur
 campi, & colles amœnissimè vesti-
 untur, deberes sæpè sumere occasi-
 onem laudandi ac benedicendi Do-
 minū dicens cum Patriarcha Isaac:
*Seruiant tibi populi, & adorent te tri-
 bus, & incuruentur ante te, filij matris
 tue, &, qui benedixit te, benedictio-
 nibus repleatur.* Seruiant, inquā, tibi
 amabilissime Domine, omnes An-
 gelorū chori in cœlis, quod & per-
 fectissima faciunt voluntate: & a-
 doret te in terra omnis gens, & tri-
 bus, & populus qui sub cœlo est, pro
 aliis tamen sanctissimæ Matris tue
 Mariæ deuoti filij, incuruentur ante
 conspectum diuinæ Maiestatis tuæ
 maximo amoris affectu te laudent
 ac benedicant, dum perpédunt do-
 norum magnitudinem, quibus dul-
 cissimam tuam & nostram matrem
 cumulasti. Atq; hinc fiet, vt quem
 admodum suauissima spirante aura
 horti floriferi florum suorum fra-
 grant

grantiã latè & fusè spargunt: sic resonantibus vndique Mariæ dulcissimis laudibus, ipsa velut amœnissimus hortus benedictionis & fauoris sui in nos diffundat odorem; sic perficietur in nobis id, quod Patriarcha Isaac alio sine dixit. *Qui benedixerit te, benedictionibus repleatur.*

CAPVT VII.

Quomodo ad praxin reducenda sit Mortificatio, vt victoriam de potentiis ac passionibus nostris referamus.

SI perpetua militia est vita hominis super terram, vt Iob affirmat, ipsum certè viuere nostrum nil aliud erit, quàm militare perpetuò. Quod & Seneca Philosophus ad Lucilium scribens intellexit. *Viuere mi Lucili, inquit, militare est.* Neque alius finis in hac generali militia nobis propositus est, quàm vt defendamus ciuitatem animæ nostræ ab insultibus &

& insidiis trium illorum capitalium inimicorum, qui assiduè nos impugnant, mundi videlicet, carnis & diaboli, efficiamusq; vt legitimis Dominis, Deo & Rationi, suum constet in sensus nostros, potentiasq; imperium pacificè & absolutè, compresso omni tumultu; qui forsan ab illis cieri posset. Inter arma autem, quorum aliquis vsus est in hac communi militia, Mortificatio præcipuum locum tenet, quam Dominus noster à militibus suis sub titulo abnegationis & crucifixionis requirit, cum

Matt. 16,

dicit: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, &c.*

Operæpretium igitur erit in hoc capite proponere conditiones huius militiæ; quam aduersus nos ipsos interuentu mortificationis suscipere debemus, vt intelligamus, quomodo etiam expugnata aliqua passione de nobis ipsis triumphum instituere possimus. Quoniam verò ex modo

modo pugnādi, quem milites communiter in militia obseruant, facile sumere & accipere possumus spiritualis nostræ militiæ formā & modum, quandoquidem, vt affirmat B. Iustinianus: *Quod in corporali certamine, hoc in spirituali sapissimè euenire contingit*, multum proderit, si in specie consideremus modos, quibus ciuitas aliqua, aut alius locus munitus oppugnari solet, quorum vfitatiores sex esse video. Primò, obsidetur vrbs arctissimè. Secundò, frequentibus impressionibus inuaditur. Tertio, diuertuntur vires aliò. Quarto, verberantur muri tormentis. Quintò, aguntur cuniculi. Sextò & vltimò omnis armorum, munitio, aut commeatus facultas & copia impeditur, ne quidquam horum vrbi inferatur; vt hoc modo deficientibus viribus resistendi, paulatim debilitentur obsessi, & tandem sese dedere cogantur.

Laur. Iustin. de Conflict. interiori cap. 3.

Ea-

Eadem planè ratione licebit nobis in hac nostra mortificationis militia, oppugnando & expugnâdo castrum aliquod nostrarum passionû aut potètiarum, procedere ad similitudinem prædictorum sex modorum. Exempli gratia, in mortificatione iræ.

Iuxta primum modum nos geremus, more obsidentium, restringendo videlicet iram imperio & rationis tam arctè, vt etiam si data aliqua occasione prouocetur, non possit erumpere, sed cōtinere se debeat tamquam obfessa & arctè cōstricta intraterminos rationis. Quod si hoc pugnæ genus, assiduo vsuramus, efficiemus, vt quemadmodû auicula caueæ inclusa, quamuis primò vehementer resistat, magnumq; excitet strepitum, paulatim tamen assuefacta quiescit, ita vt aliquando apertâ caueâ, id vel nō aduertat, vel si aduertat; euolare nolit: Sic ira licet fræno compressa, in initio perstrepat

omnia

omnia turbare videatur, progressu
tamen tēporis condocet, seque ipsam
intra rationis limites continet.

Hoc pugnandi genere usum, cre-
dibile est, magnum illum Ioannem,
qui, ut de eo narrat Cassianus, cum
in eremo venerandum quendam
senem Pæsum nomine, amicum
suum inuississet, quæsissetque ab eo,
quem fructum his quadraginta an-
nis, quibus se mutuò non viderant,
fecisset; & alter respondisset: Num- Cass. lib.
quam me vidit sol rescientem. Sub- 1. Instit.
iunxit Abbas Ioannes: *Nec me iratū.* cap. 27.
Vbi observa, non dixisse, *se non*
fuisse iratum; sed *se non visum esse ira-*
tum: ut intelligamus, quod licet in-
terdum senserit aliquē motum iræ,
refrænauerit tamen, atque ita obsidio-
ne prefferit, ut nunquam signo ali-
quo, puta verbo aut gestu, foras eru-
perit.

Secundò pugnandi genere mor-
tificatur & vincitur ira per modum

E inua-

inuasione, quando frequentibus mansuetudinis actibus iræ contrariis, omnis ille nimius ardor iræ retunditur. Quia sicut omne simile per suum simile conseruatur, & per contrarium corrumpitur, ita cum vitium iræ per proprios suos actus crebrò iteratos, sit genitum & conseruatum; per cōtrarios item mansuetudinis actus exterminandum & profligandum erit. Et quia *amor & regnum non patiuntur consortem*, ut inquit quidam Philosophus, præsertim quando alter alteri est contrarius, ideo & virtus mansuetudinis, si in anima nostra regnare cœperit, nō patietur irā consortē, sed cōfestim eam tamquam sibi aduersam eiiciet.

Tertio pugnandi genere, id est, auertendo vires aliò; expugnatur iræ passio, si diuertendo eius impetum aliorsum, curemus, ut quem ardorem contra alium hominem, eiúsue regestas cōceperat, eum aduersus nos ipsos, & propria nostra scelera euo-

mat. Atq; ita, magno nostro merito, utemur iisdem armis, quæ in alium usum conuersa, nobis, aliisq; magnã minabatur ruinam. Et quemadmodum David, eodem gladio Philistæo caput abstulit, quo ille venerat contra se armatus, atque inde victoriam suam effecit multo illustriorem; ita nos impetu illo iræ, quem antea in alios conceperamus, vbi in propria malefacta irruerimus, multo facilius contra ferocem hunc Gigantem hostemq; nostrum acerrimum triumphabimus.

Quartò pugnandi modo mortificatur ira, diuerberando murum carnis nostræ, quo anima nostra cincta est, disciplinis, ieiuniis, ciliciis, &c. hinc namq; paulatim ira, viribus amissis, debilitatur. Habet enim hæc passio, vt & aliæ, domiciliũ & nutrimentum in carne, qua debilitata huiusmodiq; verberationibus fracta, debilitabitur & frangetur quoq; iræ impetus, promptiusq; rationis im-

periū subibit. Et hoc genere pignora
superavit Magnus ille Benedictus
vehementem carnis commotionem
qua infestabatur, quando se nudum
in vepres induit, corporisq; sui pla-
gis animæ suæ vulnera curavit, &
doloris extinxit stimulum ardoris
sensualis, quem sentiebat, de quo ita

S. Greg.
lib. 2. Di-
alog. c. 2.

S. Gregorius: *Per cutis vulnera edu-
citur à corpore vulnus mentis, quia voluntatem
traxit in dolorem.*

Quinto modo vincitur ira, inie-
cto per cuniculos igne, id est, quando
inflammata superiori animæ nostre
parte, interno spiritus ardore, per
frequentem orationē (vt David sen-
ciebat cum diceret: *In meditatione
mea exardescit ignis*) statim etiā per
inferior sensus, cum passionibus
affectibus suis incipit languescere
quia, *vbi abest charitas*, inquit B. Lau-

Iustiniā.
li. de cō-
fict. inte-
riori c. 3.

rentius Iustinianus, *ibi carnis domi-
natur perniciofa libido. & paulò post
Corruscante anima charitatis incendit*

omni

omnis ab ea caligo voluptatis abigitur.
 Et quemadmodum mare plerumque
 mouetur ad motum venti, quo affla-
 tur, ita in nobis singulis quasi mo-
 metis, experimur secundum mino-
 rem, aut maiorem gradum affectus
 nostri spiritus, crescere aut deficere
 vim vincendi & dominandi affecti-
 bus carnis. Hinc de quibusdam san-
 ctis memoriae proditum est, eos, dum
 in superiori parte anime, ingenti spi-
 ritus dulcedine inflammati essent,
 factos esse in inferiori parte sensus,
 quasi sensus expertes, ut de S. Fran-
 cisco, S. Catharina Senensi, aliisque
 multis historiae testantur.

Sexto denique & ultimo modo mor-
 tificatur ac vincitur haec passio, si vi-
 gilantem apponamus custodiam ad
 portas sensuum nostrorum, curemus-
 que, ne submittantur ab aliqua re
 commotionis aut indignationis sub-
 fidia, quibus veluti comeatu nutri-
 ri, & in nos vires resumere ira solet.
Creatura enim Dei (dicit Scriptura)

in odium facta sunt, & in tentationem animabus hominū. Idcirco, sicuti concupiscentia nostra obiectu rerū iucundarum mouetur & accenditur, ita ira ab obiectis irritare consuetis fomenta & vires flāmarum accipit. Vnde si hæc amoueantur obiecta, nutrimenta pariter tolluntur, & vigor omnis euanescit. Quemadmodum enim fieri nō potest, vt ciuitas illa diu defendatur, quæ com meatu inopia laborat: Sic deficientibus iræ fomentis & irritamentis, dedere se rationi cogitur, & istis quidem conditionibus, quas iusta & fortunata gubernatio animæ, statusq; trāquillus exigunt. Et quamuis à Cassiano verissimè sit scriptum: *Radices vitiorum potius excidi oportere quàm fructus, qui procul dubio euulsis somitibus, nequaquam vltius pullulabunt: nihilominus tamen multum iuuat ad extirpandas etiam radices, prædictis aliisque modis debilitare & infringere vi-*

Cass. lib.
8. Instit.
cap. 19.

re vires iræ, aliarumque passionū inordinatarum; hac enim ratione, debilitatâ irâ, facilius erit eam ex animis nostris radicitus euellere.

Quolibet ergo ex prædictis sex pugnandi generibus, pluribusque aliis licebit, gratia Dei adiuuante, decertare, non solum aduersus iram, sed etiam aduersus quamlibet passionē & vehementiam potentiarum nostrarum, gloriosamque inde consequi victoriam. Restat ergo, vt alacri animo ac debita cum prudentia & moderatione, hæc arma tam salutifera arripiamus, iisque egregium hoc spiritualis militiæ studium prosequamur, ista animi inductione & magnitudine, qua David generosus ille miles præditus erat, cum diceret:

Persequar inimicos meos, & comprehendam illos, non conuertar, donec deficiant. Psal. 17.

CAPVT VIII.

De quatuor exercitiis tamquam instrumentis Mortificationis, Renunciationis, Abnegationis, Resignationis, & Indifferentia, & primùm de Renunciatione.

SI quis in siluestri campo, vepribus & spinis obsito, viridarium domesticum plantare vellet; primò omnium spinas & vepres omnes euellere deberet: Ita plantaturus in anima sua hortum virtutum Christianarum, si nō inanem operam sumere velit, spinas & tribulos inordinatorum affectuum, passionumq; prius euellat necesse est. Et quemadmodum hac ipsa de causa in transformationibus naturalibus, generatio vnus est corruptio alterius; & in mutationibus moralib⁹, dispositio perficiens, supponit ordinariè remotionem suorum contrariorum: ita fit

in generatione hominis spiritualis, quem semper carnalis hominis destructio præcedere debet; & ad ipsam hominis spiritualis perfectionem acquirendam, supponenda necessariò est, remotio imperfectionũ & impedimentorum, quæ illi perfectioni aduersantur.

Ad hunc itaq; finem, remouendi scilicet à nobis hæc impedimenta, quatuor exercitia tamquam instrumenta Mortificationis requiruntur; Renunciationis videlicet, Abnegationis, Resignationis & Indifferentiæ. Vt autem hæc materia plenius intelligatur, operæpretium esse existimauimus, de singulis in specie ac distinctè differere, atq; in medium adferre, quid de iis ex grauium auctorum sententia sentiendum sit. Et vt à Renunciatione incipiamus, dicemus primò, de duobus generibus Renunciationis. Secundò, quæ sit vera & præcisa Renunciatio, distincta ab aliis tribus, quas diximus,

E 5 exer-

exercitationibus. Tertio, demonstrabimus non sufficere, ut homo in principio suæ conuersionis hanc resignationem suscipiat, sed requiri ut toto vitæ suæ decursu constanter in illa perseueret.

Renunciatio igitur, vel, ut alij vocant, *Abrenunciatio* varias notiones habet apud auctores, qui de ipsa scribunt. Sæpe enim latissimè accipitur pro omnium rerum terrenarum perfecta abdicatione animi, cum absoluta dependētia in omnibus nostris actionib⁹ & desideriis à sola Dei voluntate, eorumq; , qui nos loco Dei gubernant. Hac significatione comprehendit Renunciatio sub se Abnegationē, Resignationē, & Indifferentiam, appellaturq; à Ioanne Cassiano & Climacho *Nuditas*, aliquando *Vacuitas*, aliquando *Peregrinatio*. Sæpius item Basilii, postquam multis verbis & circumstantiis descripsisset latè sumptam hanc Renunciationē, tandem concludit: *Quod sit tradu-*

S. Basil.
Reg. fusi-
us disp.
cap. 8.

ctio

*Actio cordis humani ad conuersionem
caelestem, vt dicere queamus. Nostra con-
uersatio in calis est. Et postquam po-
suisset illa, quorum debet fieri Re-
nunciatio, tandem addit, hominem
verè dici posse, tunc demùm hanc
fecisse Renunciationē, cum eò per-
uenerit. Vt totus mundus ei crucifixus
sit, & ipse mundo.*

Cassianus quoque hanc Renun- Cass. lib.
ciationem, Nihil aliud esse dicit, quàm 4. Instit.
crucis & Mortificationis indicium. Quā cap. 34.
sententiam cum latius explicasset,
sub persona Abbatis Pynuphij, tan-
dem capite sequenti his verbis rem
concludit: Sicut ergo crucifixus quis,
iam nō pro animi sui motu, membra sua
quoquam mouendi et conuertendi habet
potestatem, ita & nos voluntates no-
stras ac desideria non secundum id, quod
nobis suauē est ac delectat ad præsens, sed
secundum legem Domini, quò nos illa
constrinxerit, applicare debemus. Hæc
E 6 ille.

Cass. col- ille. Idem Abbas alibi tres species
lat. 3. Renunciationis huius statuit, pri-
mamque dicit esse; *Qua corporaliter
vniuersas mundi diuitias, facultatesque
contemnimus. Secundam. Qua mo-
res, vitia, affectusque pristinos animi car-
nisque respuimus. Tertiam. Qua men-
tem nostram de presentibus vniuersis ac
visibilibus euocantes, futura tantummo-
do contemplamur.*

Climac. Climachus item tractans de hac
de castit. Renunciatione ita loquitur. *Abre-
grad. 15. renunciationem quidem doctissimi viri
pulchre definiunt. Aiunt quippe, il-
lam inimicitiam esse aduersus corpus, &
aduersus quandam concupiscentiam in-
exorable bellum. Idem alibi eosdem
ferè gradus constituit Renunciatio-
nis, quos Cassianus supra, cum in-
quit: Nemo in caelestem thalamum co-
ronatus ingreditur, nisi qui primam &
secundam & tertiam Abrenunciatio-*

Clim. de
vacuita-
te affect.
grad. 2.

nem

nem impleuerit, vt scilicet primò abrenunciet rebus omnibus hominibus & parentibus. Secundò, voluntati propria.

Tertiò, inani gloria.

Sed relicta hac Renunciatione, quæ sua latitudine Abnegationem, Resignationem & Indifferetiam comprehendit, & tria hæc exercitamenta, de quorum singulis sancti viri distinctam faciunt mentionem, omnino confundit; agemus de altera Renunciatione speciali, quæ ab Abnegatione, Resignatione, & Indifferetia distinguitur, primòque loco ponitur tanquam ea à qua principium ducendum est, si quis ad Abnegationem, Resignationem & Indifferetiam peruenire velit, vt infra perspicuum erit.

Renunciatio ergo deriuatur à verbo *Renunciare*, quod propriè loquendo nihil aliud est, quàm nuncium rebus externis remittere. Hinc Renunciatio, vi suæ propriæ significa-

tionis, non se latius extendit, quam ad abdicationem, & fugam honorum temporalium, qualia sunt diuitiae, parentes, patria, honores & alia huiusmodi exteriora. Quare S. Basilii tractaturus in Regulis suis de Renunciatione, capiti aut regulæ illi ponit titulum huic significationi conformem in hunc modum; *De nuncio rebus huius vitæ remittendo*. Ex quo colligimus, quod cum duplicia sint impedimenta nostræ perfectionis, alia interna, vt sunt, propriæ nostræ passiones & affectus inordinati: alia externa, vt parentes, amici, opes, patria, & similia; Renunciatio, vt hic sumitur, nos tantum ab externis impedimentis rerum externarum liberet; ita vt talibus mundi inuolucris liberatus homo, nudus nudum Christum sequatur. Ideirco B. Climachus describens hanc renunciationem, sub nomine Peregrinationis, sic ait: *Peregrinatio est omnium,*

que

que sunt in patria constantissima desertio, quibus à pietatis destinatione atque exercitatione impedimur. Cassianus item eadem de causa appellat eam corporalem & localem abrenunciationem. Et S. Basilius vult, omnimodam Renunciationem (de qua in principio huius capitisegimus) suã habere originem ab hac alienatione bonorum externorum. Huius commodi Renunciatio, inquit ille, initium sumit ab alienatione rerum externarum. Et Cassianus, de compunctioe cordis, inquit, procedit Abrenunciatio & contemptus omnium facultatum. Quapropter experientia constat primum effectum, quem diuina vocatio & cordis compunctio in homine efficit, esse nauseam quandam & horrorem omnium rerum terrenarum; Vnde postmodum nascitur Renunciatio & abdicatio earum, vt Cassianus significat, cum de timore Dei ait: Qui cum penetrauerit hominis mentem,

Climac. grad. 3. de peregrin. Cass. col. 3. cap. 7. S. Bas. regul. fus. disp. c. 8.

Cass. li. 4. Institut. cap. vlt.

Cass. li. 4. Institut. cap. 39.

tem, contemptum ei omnium rerum pa-
rit, obliuionem parentum, mundiꝝ ipsi-
us gignit horrorem.

Decipiuntur proinde & grauissi-
mè errant, qui putant hoc genus Re-
nunciationis, cùm sit tantum rerum
externarum, esse parui momenti,
cum tamen, vt multi sanctitate præ-
stantes viri, & præcipuè Cassianus,
affirmant, à priscis illis patribus, &
vitæ Religiosæ Magistris, tanti sem-
per fuerit æstimatum, vt non prius
aliquem in suum ordinem ascie-
rint, quàm absolutam fecisset Re-
nunciationem omnium bonorum
externorum, neque hac contenti,
summa insuper diligentia inquire-
bant, num de prioribus suis facul-
tatibus sibi vel minimum obulum
referuasset. Ita enim Cassianus: *Sū-*
ma diligentia perquiritur, num de pri-
stinis facultatibus suis, inherit ei vel v-
nus nummi contagio: Affertq; hęc ra-
tionem: Sciunt enim, inquit, eum sub

Cass. li. 4
de Instit.
cap. 39.

mona-

DE MORTIFICAT. 111

monasterij disciplina diuturnum esse non
 posse, si in conscientia eius pecunie quan-
 tulumcunque latuerit. Quod qui-
 dem nemini mirum videri debet;
 quemadmodum enim hedera, quæ
 arbori adhæret, etsi illam ornare, &
 à multis iniuriis tutari videatur, re
 ipsa tamen eneruat, paulatimq; con-
 sumit, attrahendo ad se magnâ par-
 tem nutrimenti & succi, quæ illi ad
 sui conseruationem, fructusq; pro-
 ferendos erat necessaria; Ita quam-
 diu homo terrena hæc possidet, licet
 ipsi commodum aliquod allatura,
 ac multa etiam incommoda propul-
 satura videantur, detrimento tamē
 sunt maximo: nam fieri non potest,
 vt sine sollicitudine conseruentur,
 quæ sollicitudo, deficiente, in homi-
 ne Religioso, primo spiritus feruore;
 crescit vt plurimum in animo illius,
 adeò vt totam aut magnam partem
 illius vigoris ad se rapiat, qui ad cō-
 seruationem & fructificationem in
 diuino seruitio erat necessarius.

Ex

Basil. reg.
fuf. disp.
cap. 8.

Ex quo postea sequitur, vt successu temporis ipse vel omnino pereat in Religione, aut si in ea manet, fiat tanquam lignum aridum cum exigua, aut ferè nulla luce & gustu rerum diuinarum. Quia, vt benedicit S. Basilius: *Quandocunque vel pecuniam, vel aliquid istiusmodi, quod ad fragiles & caducas diuitias pertinet, nobis reseruamus, necesse est in his mentem nostram, veluti in cœno quodam cõsepultam esse, & animo ad rerum diuinarum contemplationem aditum præcludi, eumq; ita iacere, vt de caelestibus ac promissis à Deo bonis, cogitare non possit.* Quod si ad acquirendam rerum naturalium cognitionem, Philosophi pleriq; iudicarunt hominem ab huiusmodi rerum temporalium tricis debere esse expeditum; ipsiq; Philosophi hac de causa vitam in summa egestate traduxerunt: quid seruo Dei faciendum erit, vt ad huius tam præstatis Philosophiæ cognitionem

nem perueniat, quæ in vera cognitione & imitatione Dei consistit? ad quam D. Paulus aspirans dicebat: *Philip. 3.*
Existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu Christi.

Hæc est igitur illa Renunciatio, quam scriptura sacra nobis præsignificauit in Abrahamo Patriarcha, *Genes. 12.* quando ille, mandato Dei, egressus de terra & cognatione sua, & domo patris sui, venit in terram, quam Deus ipsi monstrauerat. Hanc nobis adumbravit Helisæus, cum ab Helia vocatus, relicta patria & parentibus, parique boum (nec enim aliud possidebat) maçtato, *3. Reg. 19.* mox ipsum cæpit sequi, eiq; ministrare. Eandem opere præstiterunt Apostoli, cum vnica Christi voce audita, continuo, relictis retibus, secuti sunt eum. Hoc ipsum consilium dedit *Matt. 19.* Saluator iuueni quærenti, quid sibi faciendum esset, vt saluus fieret; Præscripto enim prius documento de præ-

præceptorum obseruatione, subdi-
dit; *Si vis perfectus esse, vade & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me.* Denique Saluator ad discipulos suos nõ semel de hac Renunciatione verba fecit. Quin & hæc verba adiecit. *Sic ergo omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus.* Et hic est primus gradus, quem facere debet, quicumque seriõ Christum Dominum sequi in religioso statu cupit, vt expresse S. Basilius indicat, cum ait: *Monachum oportet cum primis nihil in vita, quod iuris sui propriũ sit, possidere.* Climachus item, cum vltimum caput sui libri ita concludit: *Initium est terrenorum omnium abrenunciatio; finis verò charitatis, Deus.*

Basil. ser.
de cultu
piet. & vi-
tę Mona-
stic.
Clim. ca.
vlt. toti-
libri.

Illud autem obseruandum est nõ sufficere ad hoc, vt Religiosus finem sui status consequatur, exuere se semel tantum in principio conuersio-
nis,

nis
nu
fat
fio
nu
bo
m
Al
&
dic
tia
vit
Sc
cu
bo
lig
or
ta
fil
Ha
à
m

nis, omnibus istis bonis externis renunciatione prædicta, sed requiri ad satisfaciendum obligationi professionis, vt totâ vitâ persistat in hac renunciatione & fuga perpetua horû bonorum, vt clarè Cassianus affirmat, cum inductâ personâ Abbatis Abrahami ait: *Parum est renunciasse Monachum semel, id est, in primordio conuersionis suæ contempsisse præsentia, nisi iis quotidie renunciare persiste- rit.* Hocq; ab antiquis illis Patribus Scithi & Thebaidis tota vita tam accuratè fuisse obseruatum; vt ne verbo quidem, inquit, audeat quis dicere aliquid suum, magnumq; sit crimen, ex ore Monachi processisse; *Codicem meum, tabulas meas, tunicam meam.* Et S. Basilii in eandem sententiam dicit: *Hæc verba meum & tuum in vniuersum à fratribus vsurpari ratio vetat.*

Et certè maximæ infelicitatis, & miserię argumentum est, videre hominem,

Cassian.
collat. 24
cap. 2.

minem, qui semel omnibus bonis temporalibus Christi causâ nunciū remisit, quibusdam rebus leuiusculis adhærere, quæ quamuis parui sine momenti; magni tamen & irreparabilis damni causa esse solent, cum ea præsertim pace ac spiritus libertate priuēt, quæ ad veram solidamquæ deuotionem comparādā necessariò requiritur: *Non nisi ex multa*

Doroth. *ta amentia prouenit,* (inquit Doroth.

serm. 2. *theus) vt qui pretiosas ac magnas res reliquimus, ob minimas plurimum perturbemur. Vnde magnus ille Abbas*

Cas. li. 4. *uitium apud Cassianum, exclamans dicit; Caue fili, ne quid aliquando eorum resumas, quæ renuncians abiiecisti, & contra Domini interdictum, de agro Euangelicæ operationis reuersus, inueniaris tunica, quæ te spoliaueras, reuestiri.*

Institut. cap. 36.

Clim. de amarit. grad. 16. *Nam, sicut Climacho teste: Nudus Monachus mundi totius est Dominus, ita terrenarum rerum affectibus reuesti-*

uestitus, sit suiipfius, earumq; rerum,
 quas ambit, seruus & mancipium vi-
 lissimum, & quod hinc sequitur, in-
 dignus nomine serui Dei.

Neque in eo sibi quiescendum
 putabant illi Religiosi, quod semel
 parentibus in seculo valedixissent;
 Sed & in Religione, sese ab eorum
 præsentia, quantum poterant, alie-
 nabát, ob damnum videlicet, quod
 ex illorum congressu familiari sibi
 impendere intelligebát. Hinc inter-
 rogatus Abrahá Abbas, num nimia
 parentum vicinitas Religiosis possit
 nocere; respondit; tunc iis minimè
 nocituram, cum eò vsque in Morti-
 ficatione processerint, quò Abbas
 Apollo peruenerat, de quo factum
 huiusmodi narratur. *Cùm ad eũ ger-
 manus suus intēpesta nocte venisset, im-
 plorans vt de monasterio suo paulisper e-
 gressus, ad euellendum bouem, quem cœ-
 no palustri eminus inharere flebiliter
 querebatur, ei esset auxilio, quia eum so-
 lus*

Cass. col-
lat. 24.
cap. 9.

lus nequaquã posset eruere; Abbas Apollo
pertinaciter obsecranti, cur, ait, iuniorẽ
fratrem nostrum, quem prateriens, pro-
piorem quã me habueras, non rogasti?

Erat autem minor frater mortuus
ante annos quatuordecim. Miratus
ille fratris responsum, & existimans
eum ex nimia abalienatione à rebus
huius vitæ, fratris sui demortui non
amplius recordari, ait: An nescis
fratrem nostrum ante annos quin-
decim obiisse? Cui Abbas: Ignoras
ergo me quoque ante annos viginti huius
mundo fuisse defunctum, nullaq; iam
posse, de huius Cella sepulchro, que ad
presentis vitæ statum pertinent, tibi cõ-
ferre solatia?

Quoniam ergo paucissimi repe-
riuntur Religiosi, qui ad hunc Mor-
tificationis statum & abalienationis
ab amore parentũ peruenerint, quẽ
Abbas Apollo monstrauit; paucissi-
mis, aut, vt rectius dicã, nulli coha-
bita-

bita
turi
esse
bus
testi
Me
Vt q
iam
inqu
scere
pier
quit
fis n
peri
tres
cula
pro
pare
quit
qua
Dor
firm
de c
Qui
bita-

bitatio vel mora cū parentibus diu-
 turnior tuta fuit; id quod si necesse
 esset, multis eorum exemplis, qui-
 bus parentum cōiūctus malè cessit,
 testis oculatus confirmare possem.
 Meritò igitur Climachus monet:
*Vt qui à seculo peregrinantur, mundum
 iam nullatenus attingant. Solent enim,
 inquit, diu sopita vitia facillimè reuiu-
 scere.* Idcirco Abbas Abraham sa-
 pienter iudicabat, parētum propin-
 quitatem esse communiter Religio-
 sis nondū omnino mundo mortuis,
 perniciosam. Hinc antiqui illi Pa-
 tres, omnis vitę Religiosę veluti spe-
 cula quædam clarissima, non modò
 pro virili curabant, ne ipsis adessent
 parentibus præsentes, sed nec eorum
 quidem recordabantur, nisi solūm
 quando ipsos iuxta charitatis regulā
 Domino cōmendabant. Cui rei cō-
 firmandę Cassianus exemplū narrat
 de quodam sui temporis Religioso;
*Qui, cū ei post annos quindecim, patris ac
 F matris,*

Climac.
 grad. 3.
 de pere-
 grin.

Cass. lib.
 5. Instit.
 cap. 32.

matris, amicorumq; multorum, de provincia Pōti complures epistola delatae fuissent, accipiens grandem fasciculum litterarum, diuq; apud semetipsum voluit. Quantarū, inquit, cogitationum cauērit mihi harū lectio, qua me vel ad inauditū gaudiū, vel ad tristitias infructuosas impellent? quot diebus eorum recordatione qui scripserint, intentionem pectoris meae à proposita contemplatione reuocabunt. Post quantum temporis dirigenda est huiusmodi mentis concepta confusio, quantum labore rursus iste tranquillitatis reparandus est status, si semel animus litterarum per motus affectu, eorumq; recensendo sermones ac vultus, quos tanto tempore dereliquit, iterum eos reuisere, ipsisq; colubitare & animo ac mente caperit intueri? Quos profectò corporaliter dereliquisse nil proderit, si corde eos incipiat intueri, ac memoriam, quam seculo huius renuncians quisque velut mortuus abdit

cauit
serit.
lum
uit,
signa
vel n
dana
tag
tradi
gita
ne m
tente
A
fion
bus
stro
ra e
Reli
mer
du
non
tio,
imò
cauit

cavit, reuiuiscens eandem rursus admiserit. Hæc voluens in corde suo, non solum nullam resolvere epistolam definiuit, sed nec ipsum quidem fasciculum resignare; ne scilicet eorum, qui scripserant vel nomina recensendo, vel vultus recordando à spiritus sui intentione cessaret. Itaque, ut eum constrictum susceperat, igni tradidit comburendum. Ite, inquit, cogitationes patriæ, pariter concremami, ne me ulterius ad illa, quæ fugi, reuocare tentetis. Hæc ille.

Atque utinam huiusmodi occasionibus conuersandi cum parentibus, non experiremur, magno nostro damno, eadem hæc, aut grauiora etiam incommoda, quam quæ Religiosus ille sibi timebat. Nos tamen, nescio quo humano respectu ducti, dissimulamus hoc damnum nonnunquam toto vitæ nostræ spatio, semper in hoc errore versantes; imò verò, quod magis adhuc de-

flendum est, nulla sæpe necessitate compulsi, sub pietatis velo, cum parentibus opitulari aut saltem cum ipsis agere, ne aliqua eos afficiamus molestia; minimè interpendentes, quod dicit Climachus: *Vtilius esse parentes mororificere, quàm Deum.* Bernardus vobis adhuc multo grauioribus, *Seruitutem Dei, inquit, qui parentum suorum vilitatem procurant, à Dei amore se separant.* Quæ cum ita sint, seriditatem in animum inducamus, ab illorum nos consortio, quantum fieri potest, alienare, & omnem erga ipsos affectum exuere non aliter que erga vita functos, vt S. Basiliscribens ad Religiosos hortatur, *cauit;* *A propinquis, amicis, parentibus ue animi affectione nos tam longè oportet esse disiunctos, quàm longè eos, iam sunt vita defuncti à viuis videm distare.*

Clim. de
peregrin.
grad. 3.
Bern. ser.
7. de cõ-
uersione
ad foro-
rem.

Basil. in
Constit.
Monast.
cap. 20.

eo c
ter
uob
Qu
bis
nat
len
coe
su.
con
ab
mu
rel
sci
tia
De
D

C.

CAPVT IX.

*De Abnegatione sui ipsius in
genere.*

Rostquam Dei seruus, Renunciationis ope, ab externis perfectionis impedimentis, liber effectus est, eo quo diximus modo; restat, vt interna, appetitus videlicet carnis, prauosque animi affectus, aggrediatur. Quæ quidem impedimēta, quo nobis magis sunt interna, & altius in natura inhærent; eò maioribus polent viribus retardandi nos ab incepto spiritualis perfectionis cursu. Maiori igitur contentione animi, conatu ac efficacia opus est, si quidē ab eorum tyrannide liberari cupiamus. Huic fini propriè seruiunt tria reliqua instrumenta, Abnegationis scilicet, Resignationis, & Indifferentiæ, de quorum singulis, suo loco, Deo duce, differemus.

De Abnegatione igitur, de qua hoc

capite agendum est, duo potissimum exponemus: Primò, quid sit Abnegatio secundum Etymologiam nominis, propriamque suam essentiam. Secundò, quam necessarius atque utilis sit cuius seruo Dei assiduus illius usus. Et ut à primo incipiamus. Abnegatio, ut per se liquet, deducitur à verbo *abnegare*, quod est denegare alicuius petitionem; quæ significatio in illum effectum optimè convenit, cuius abnegationis exercitatio causa est, quia vi huius Abnegationis negamus carnis nostræ appetitui, affectibusque inordinatis, idque contra rectam rationem exposcunt eo planè modo, quo furiosis obsequi renuimus, cum gladium, aut aliquid aliud damnosum petunt. Vnde Matt. 16. de illud, *Abnegare seipsum*, quod Christus à discipulis exigebat; cum diceret: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum*; nihil aliud significat, quàm ut homo cum ratione neget sibi ipsi

quo
tati
Ad
pon
dici
nisi
Basi
psiu
aliu
rum
à sui
dice
nus
ctu
lari
affe
Et
lapi
terg
surg
qui
inh
tis
vol
iaer

quod sine ratione cōtra se à cupiditatibus sensuū & carnis postulatur.

Ad hunc modum S. Bernardus exponens, quid sit abnegare seipsum, Bern. ser. 7. de cō-

dicat: *Quid est semetipsum abnegare, nisi voluptatibus propriis renunciare?* S. sororem.

Basiliius item describens hanc sui ipsius abnegationem. Basil, reg. Nihil est, inquit, ful, disp.

aliud sui ipsius Abnegatio, nisi summa rerum omnium vitæ superioris obliuio atq;

à suis ipsius voluptatibus recessio. Quasi diceret; Abnegationis propriū munus est, delere ex mente nostra, affectu plenam memoriam rerum secularium, & abducere nos ab amore affectuq; inordinato erga nos ipsos.

Et hoc ideo, quia quemadmodum lapso & iacēti in luto, ad hoc, vt abstergatur & emundetur non satis est surgere, sed postquam surrexit, requiritur, vt fordes illas, quæ vestibus inhæserūt, excutiat; ita illi, qui multis annis in cœno proprii amoris ac voluptatum huius mundi immerfus iacuit, non sufficit surgere & emergere

gere aliquando ex hoc cœno, relin-
quendo mundum, & ea quę in mun-
do sunt, per Renunciationem, vt su-
prà dictum est; sed necesse est, si qui-
dem à sordibus mundus & liber es-
se velit, vt eas à se excutiat, & eluat
maculas, quę in ipsius animo adhuc
manent impressę, quales sunt affe-
ctus mundani, & quędam affecti-
b^o plena memoria rerũ præteritarũ,
magna item inclinatio ad proprium
suum velle & sentire; Eluuntur au-
tem istę maculę beneficio Abnega-
tionis vt S. Basilius, in superiori de-
scriptione manifestè significat, cum
vult, vt memoriam quoq; nostram
abducamus à rebus mundanis, & ab
affectibus inordinatis in nos ipsos.

Quem modum Climachus quoque
proponit, cum ait: *Surgens ab amore
seculi & voluptatum labe, proiice curas
exue intelligentias, abnega corpus.* Quod
vt rectè dicit Cassian. *Pecuniarum
solum est vitanda possessio, sed etiam de-
siderium earum penitus exstirpandum.*

Climac.
de Orat.
grad. 28.

Cass. li. 5.
Institut.
cap. 10.

Quo

Quod quidem non solum de opibus intelligendum est, sed & de aliarum rerum mundanarum affectu, quem Religiosus pro viribus exuerere debet. Alioqui talis Religiosus, dum in Religione degit, non absimilis erit equo, qui aufugiens ex Domini sui stabulo, capistrum adhuc capiti involutum circumfert; cuius loro dependente pedes implicantur, ita ut à cursu equus retardetur, sæpiusq; impingat; imò, quod deterius est, hoc unico retinaculo, facile iterum capitur, ac denuò ad idem stabulum, unde antea aufugerat, reducitur. Ita planè religioso contingit, qui licet vocatus à Deo, celeri fuga huius mundi stabulum, cum omnibus suis immunditiis reliquerit, nihilominus tamen affectus illos, quibus antea in stabulo tenebatur ligatus, secum tulit ad Religionem, neque multum sollicitus est, ut efficacitate sanctæ Abnegationis hoc capistrum excutiat. Talis sine dubio in via diuini seruitij vehemē-

ter impediatur, quo minus ea libertate, qua par est, progredi possit. Et, quod peius est, sæpe impinget, & in grauissimos incurret errores, vt tandem extremo suo dāno & dedecore, hoc vnico capistro ad pristinum stabulum, & foetores sensualium voluptatum reducatur, quos paulò ante in sæculo reliquerat; commutatio enim status secularis in statum religiosum, nō consistit in mutatione habitus externi, vt per se notum est; sed in mutationemorum, cogitationum & affectuum interiorum animi, ita vt externo statui Religiosi atq; habitui respondeat interior status animi, & affectus religiosus, ex quo deinde quasi per modum naturæ emanat & procedit exterior compositio vitæ, conuersationis & morum Religiosorum. Quia verò impossibile est, vt quis ad hunc statum interiorem perueniat, nisi ex animo ac mente sua crassam illam nebulam cogitationum atq; affectuum sæculi, magna

gn
qu
su
ta
ve

pu
ta
ne
di
sem
inc
me
sini
ad
ant
por
fer
tu
ba
tua
gar
sua
sup

igna saltem ex parte excusserit, sequitur huius sanctæ Abnegationis vsum, cuius proprium hoc munus est, tanti esse momenti, quanti est esse verum & sincerum Religiosum.

Hinc Saluator noster à suis discipulis hanc Abnegationem sui ipsius, tanquam conditionem ad perfectionem planè necessariam exigit, cum dixit: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, &c. Semetipsum abnegat,* inquit S. Gregorius, *qui mutatus ad meliora incipit esse, quod non erat, & desinit esse, quod erat; Quia licet homo, quoad substantiam suam, maneat idem qui ante; quoad animi tamen qualitatem oportet ut mutetur, & alius fiat homo, qui ferò Christum in Religiosæ vitæ statu sequatur. Idcirco sanctissimus Abbas Benedictus inter præcipua spiritualis perfectionis instrumeta, Abnegare quæq; semetipsum sibi, in Regulis suæ religionis posuit. Hoc idè Glossa supra Lucam confirmat, dum docet,*

D. Greg.
super E-
zechiélé.

In Regu-
la S. Be-
nédict.
cap. 4.

*
fieri nō posse, vt homo ad tam amabilem Dei cognitionē perueniat, in qua vera nostra perfectio consistit, nisi à suiipsi^o amore separetur. Sic enim ait: *Nisi quis à semetipso deficiat ad Deū, qui supra se est, non appropinquat.*

Sed obstare videtur amor ille, quo, vt vult Richardus, omnis homo naturaliter seipsum amat & approbat: qui amor, vt magnarum est virium, ita nostro proposito quàm maximè officit. Accedit deinde consuetudo, qua facilè à nostris trahimur appetitionibus, quæ consuetudo, cum sit plerunque longo temporis spatio, ac frequentibus actibus corroborata, obrinuit in nobis quandā quasi prescriptionem, imò legem quodammodo naturalem inducit, quæ infirmitatē nostram ad vitiorum illecebras pertrahit, vt bene notat Cassianus, cum inquit, *usus ac frequentia delinquendi, veluti lex efficitur naturalis, quæ membris humanae infirmitatis inser-*

Richard.
de S. Vi-
ctore su-
per my-
sterium
statue Da-
nielis.

Cass. col-
lat. 23.
cap. 13.

*ta affectus animæ nec dum plenis virtu-
tum studiis erudita, sed adhuc rudis ac te-
nera captiuos rapit ad vitia.* Id ipsum S. Augu.
significat D. Augustinus, cum ait: *Lex* li. 8. *Cõ-
peccati est violentia consuetudinis, qua* fess. ca. 5.
trahitur & tenetur etiã inuitus animus.

Hæc itaq; amoris naturalis erga
nos, prauæq; consuetudinis vincula,
quibus ita nobis ipsis hæremus illi-
gati, nõ possumus in nobis, etiam vi
abnegationis, abrũpere sine magna
violencia, & sine illa contradictione
& repugnãtia, quam sensit D. Paulus,
cum ex vna parte diceret: *Condele-* Rom. 7.
*tor legi Dei secundum interiorem homi-
nem.* Ex altera verò parte: *Video aliã
legem in membris meis repugnantem legi
mentis meæ, & captiuantem me in lege
peccati.* Verum sicuti Apostolus tunc
pressus hoc onere exclamauit: *Infe-
lix ego homo, quis me liberabit de corpo-
re mortis huius? moxq; diuinæ gratiæ
auxilium sentiens subiunxit: Gratia*

Dei per Iesum Christum Dominum nostrum:
 Ita & quilibet Christi miles, ex vna parte, tam graui iugo pressus, toto cordis affectu suspiret & gemat; ex altera autem benigna Dei manu confusus, animum resumat inceptam semel viam alacriter prosequendi, sibiq; persuadeat, quemadmodum illi qui in pugna suis facile cedunt aduersariis, eos reddunt audaciores; contra verò, qui initio statim intrepidè resistunt, eorumq; insolentiam contundunt. breui eos debiles & pauore cõsternatos efficiunt; Ita & hic idem euenire, proinde qui viriliter pugnat, maiorem indies de hostibus victoriam reportabit, ac tandem ad illam pacem & quietem perueniet, quam B. Dorotheus huiusmodi belatoribus his verbis promittit: *Qui principio sibi vim fecerit, atq; resistit, & paulatim pugnare perrexerit, proficiet sanè, & deinceps pacem & quietem consequetur.*

Doroth.
 ferm. 10.

CAPVT X.

De *Abnegatione appetituum carnis & illusionē ac fallacia quadam quæ in illa accidere solet.*

BIECTVM, quod sibi quisq; in prædicta Abnegationis exercitatione, proponere debet, est ipse homo: *Abneget semetipsum*, monet Christus. Quia verò homo duabus constat partibus, corpore scilicet & animo, passionesq; naturales & habitus habet: necesse est, vt hæc nostra Abnegatio ad vtramq; partem se extendat, id est, vt Dei seruus tam corpori, quàm animæ suæ indefinenter deneget omnia, quæ contra legem diuinam ac rationis rectitudinem postulant. Ducto igitur initio à corporis siue carnis abnegatione, affirmo cum Cassiano, *post rerum externarum renunciationem. Illud esse cunctorum luctaminum veluti quoddam soli-*

Cass. li. 5.
Inst. c. 16

solidissimum fundamentum, vt primitus carnalium desideriorum incentiuaperimantur. Nam nullus, carne propria non deuicta, legitimè poterit decertare. Et hoc duplici de causa. Primò: quia cum caro sit quoddam spiritus instrumentum, nisi hæc per Abnegationem accommodetur & aptetur ad illius obsequium & imperium; fieri non poterit, vt homo eam domet, & ad propositum finem dirigat: Altera causa est, quia primi insultus, quibus hostis infernalis Dei seruum inuadit, fiunt in carne; quia cum ipse hostis sit bellator exercitatus simul ac superbus; vt exercitatus, inuadit nos ea parte, quam nouit in nobis esse debilissimam; vt superbus, dedignatur maioribus tormentis eum inuadere & oppugnare, quæ minoribus expugnari nouit. *Nec bellis robustioribus, inquit Cassianus, attentari dignum est eum, qui potest deici leuiori conflictu.* Et paulò post. *Non merebimur, mentis*

Cassian.
li. 5. Inst.
cap. 13.

robo-

robore conquisito, grauiores pugnas ne-
 quitiarum cœlestiū experiri, qui carnem
 fragilē spiritui nostro subiugare nequiui-
 mus. Ita secum pugnabat Apostolus,
 qui de se ipso: *Castigo, inquit, corpus
 meum, & in seruitutem redigo.* Idemq̄
 ab aliis volebat fieri, cū scribens Rom. 8.
 ad Romanos ait: *fratres, debitores su-
 mus non carni, vt secundū carnem vi-
 uamus. Si enim secundū carnē vixerit-
 is, moriemini.* Imò verò Christi imi-
 tatores ad hoc obligatos esse, testa-
 tur cū dicit: *Qui autem sunt Christi, Gal. 5.
 carnem suam crucifixerunt cum vitiis &
 concupiscentiis suis.* Et B. Nilus Abbas,
 docens nos, quomodo sit aduersus
 carnē præliandum; *Pabulum, inquit,
 est ei detrahendum; cupiditatum vicio-
 rumq̄ pabulum sunt species & imagines
 rerum secularium sensibilium, quæ cu-
 piditates & vitia nutriunt, armantq̄e
 aduersus animam.*

Quæ

Quæ doctrina licet Religiosis omnibus sit vtilissima; Nouitiis tamè præ cæteris ex maximè necessaria, ob rationes, quas idè S. Abbas Nilus affert, cùm ait: *Consulendum est iis, qui nuper à mundi tumultu discesserunt, ut quietem & silentium colant, caueantq̃, ne frequentius in publicum prodeundo vulnera per sensus accepta cogitationes renouent, neque antiquis peccatorum similitudinibus alias formas adiungant: mens enim eorum, qui nuper à militia discesserunt, similis est corpori ex diuturno morbo conualescere incipienti, quod, nõdum viribus confirmatis, qualibet affectio grauiorè in morbum appellit.*

Bern. ser. Vnde S. Bernardus hac eadem de re
6. ad solorem. loquens: *Omnis, inquit, noua conuersio adhuc pristina vitæ habet permissionè.*

Quare cùm isti Ægypti farina sint adhuc aspersi, meritò cautiore & prudentiores esse debebunt, ne in eadem desideria, & affectus earum rerum

rerum recidant, quas semel in mundo reliquerunt.

Sed vt ad Abnegationem carnis, vnde sumus digressi, redeamus, de qua hoc capite agere instituimus, animaduertendum est, vt indiscretio & imprudentia in maceranda carne meritò reprehenditur propter impedimenta, quæ rerum maioris momenti exercitationibus afferre solet; ita nimia prudentia & discretio in hac parte vituperatur; hæc enim multos in manifesta sæpè coniicit pericula, qui sub boni alicuius prætextu incurrunt damnum planè irreparabile. Huiusmodi fortasse posset esse illud, cum quis ad conseruandam corporis valetudinem, anxie commoditatibus ac relaxationibus quibusdam inhiat, quæ non solum suæ professionis statui consentaneæ non sunt, sed & corporis valetudini, quam tanto studio procurat, obsunt; & ipsi etiam spiritali mentis sanitati, quæ omnibus aliis

D. Augu.
in Reg.
cap. 23.

aliis rebus præferenda est, non leue
damnum afferūt. Hinc experimen-
to discimus, non reperiri homines
magis ægros, quàm eos, qui vt ægri-
tudinem vitent, sub titulo & prætex-
tu inualetudinis, suorum se cōmo-
dorum & appetituum seruituti tra-
dunt. *Etiamsi noceat, dicit S. Augusti-
nus, prodesse credunt, quod delectat.*

Illud præterea hoc loco obseruā-
dum est, nos corpori nostro non nisi
duo debere, vitam nimirum & vale-
tudinem, illa necessaria, hæc autem
conueniens est: necessaria illa est,
propter obligationem, qua tenemur
corpori nostro subministrare ea, quæ
ad vitam sunt necessaria. Altera verò
est conueniens; sanitas enim corpo-
ris ad conseruationem ipsius vitæ,
multarumq; rerum ad Dei gloriam
& cultum spectātium executionem
& effectiōem plurimum iuuat. To-
ta difficultas in eo versatur, quod tā
in iis, quæ ad vitam necessaria sunt,
procurandis, quàm in corporis no-
stri

stri valetudine conseruanda, irrepit
plerumq; nescio quæ delectatio sen-
sualis. Vnde sæpè fit, vt sub prætextu
conseruandæ aut recuperandę vale-
tudinis corporalis, ea ipsa, quæ vale-
tudini valdè obsunt, auidè appeta-
mus. Quare quod ad vitæ necessita-
tè attinet, ita nos S. Basilius instituit:
*Illud diligenter animaduerti debet, ne
per causam necessitatis corporis eò impin-
gamus, vt voluptatibus seruiamus.*

S. Basil.
in Con-
stit. Mo-
nast. c. 4.

Quod autem ad corporis valetu-
dinem spectat, similem quoque de-
tegit fraudem Bernardus, cùm ait:
*Sunt omnia bona corporis, quæ ei solum-
modo debeamus, sanitas. Sed hîc fouea
est, quæ nolo vos lateat. Insidiatur enim
voluptas sanitati, & tam subtili mali-
gnitate prosequitur, vt vix eam quis vel
possit cauere, vel nouerit. Quia si volu-
ptati seruitur, non sanitati, hoc iam de
natura nõ est, sed sub natura, quæ morti
manus dat, cùm magistram constituit
voluptatem.* Hæc S. Bernardi verba
meo

D. Bern.
serm. de
triplici
bonorũ
genere.

meo iudicio tanti sunt ponderis, ut nesciam, an huic rei, quã tractamus, vel vtilius quidquam, vel conuenientius addi possit.

His ergo contentus caput hoc concludam, si hoc tantum addidero, quemadmodum, meã quidem sententiã, maior calamitas non est, quã si homo naturã liber, seipsum spontè tam crudeli tyranno in seruitutem tradat, quã est caro nostra; ita vicissim maximæ puto esse felicitatis, qua quis in hac vita frui potest, excutere semel totis viribus à ceruice intolerabile hoc iugum carnis, suarumq; passionum, ita vt ordinariè nõ secundum peruersas carnis leges, sed secundum rationẽ ac spiritum gubernetur & viuat. Quod & Plato licet gentilis intellexisse videtur in Phædone, & Plutarchus cum ait: *Beatũ esse à seruitute carnis liberari, & à passionibus eam comitantibus.* Quia verò de hac materia, capite tertio, titulo de mortificatione exteriori, dis-

serui-

seruimus, simulq; varia aduersus hanc
& alias fraudes, quæ circa Abnega-
tionem carnis occurrunt, remedia
præscripsimus, huic capiti finem im-
ponam, cunctos quàm possum ma-
ximè rogans, vt eò diligentius huius
rei studio sese dedât, quò magis hoc
tam præclarum opus est necessariũ.

CAPVT XI.

*De Abnegatione anima, & in specie vo-
luntatis nostræ, vt principalis il-
lius potentia.*

VANQVAM carnis &
passionum eius abnega-
tio, vt dictum est, magni
fit momenti, animæ tamē
abnegatio tantò est ea superior, quā-
tò hæc ipsa pars hominis corpore
nobilior ac præstantior est. Quem-
admodũ enim equus, quamuis in-
domitus & effrenis, si tamen strenuũ
ac peritum habeat equitem sibi in-
fidentem, nemini nocet: sic etiam

COR-

corporis vitacitas, vt ait S. Basilianus non adeò perniciofa illi effe folet qui ad eam refranandam promptus est animo ac vigilantibus, vt decet. Contra verò ficuti patrefamilias peregrinante, mox canes domestici illac insolenter vagantur, importunitatis latratibus omnia complent, & moribus quosuis obuios aggrediuntur, ita, cum anima matrisfamilias munus sustinens, foras euagatur & negligit ea, quæ sunt sui muneris,

S. Basil. in Constit. Monast. mox veluti proterui atq; importunitates, inquit S. Basilianus, ex diuersis partibus libidines corporis foras se dant, & vehementer in ipsum oblatrant, ac variis modis dilacerare conantur.

Isaias in firmare solebat, illos difficulter abrenuntiatione tranquillitatem animi peruenire posse, quæ ad consequendam perfectionem requiritur, qui solùm corporis Mortificationi vacantes: Non vacantes inquit, homini interiori & propriis

amputant voluntates. Hæc itaq; Ab-
 negatio animæ pro obiecto suo præ-
 cipuo duas præcipuas eius potentias
 habet, nempe voluntatem & intel-
 lectum, seu iudicium nostrum pro-
 prium, à quibus quasi duobus fon-
 tibus deriuantur omnes alij animæ
 nostræ affectus. Quocirca sicut ob-
 turatis fontibus præcipuis aquæ lar-
 giter fluentis; mox omnes etiam ri-
 ui ab illis promanantes exsiccantur;
 Ita quoque ex Abnegatione volun-
 tatis ac iudicij propriij; abnegatio
 omnium aliarum passionum & affe-
 ctuum in anima nostra regnantium
 procedere solet. Hinc S. Bernardus Bern. ser.
 tantoperè exaggerat damnū (quod 3. de Re-
lepram nominat) quod ex immorti- furrect.
 ficatione harum duarum potentia-
 rum in nos redundat, cum inquit; *In*
corde duplex est lepra, propria voluntas,
& proprium consilium; lepra utiq; nimis
pestima, eoq; perniciosior, quò magis inte-
rior. Quamobrem tractaturi de Ab-

G nega-

negatione singularum potentiatur
in specie, initium faciemus à proprie-
tate voluntatis Abnegatione, breuiter
explicabimus quid sit voluntas pro-
pria. Item quàm pernicioſa: deinde
quidnam in ea fit abnegandum, &
quomodo.

Diuus itaque Bernardus sermo-
ne ſupradicto, voluntatem propriam
appellat eam, quæ non eſt commu-
nis & conformis voluntati Dei, ho-
minumq; ſanctorum, ſed noſtra ſo-
lùm & propria. Quâdo, verbi gratia,
id quod volumus, non ad honorem
Dei, neque ad vtilitatem proximorum,
*ſed propter noſmetipſos facimus, non in-
tendentes voluntate illa aut Deo placere,
aut prodeſſe aliis, ſed ſatisfacere propriis
motibus animorum.* Exaggerans deinde
idem S. Bernardus grauiter huius
voluntatis peruerſitatē dicit eā cha-
ritati eſſe directè contrariam, quæ,
vt inquit D. Paulus; *non quarit, quæ
ſua ſunt, ſed quæ Ieſu Chriſti:* illamq;

aſi-

assiduè contra Deum bellum gere-
re, atq; idcirco tantoperè Deo exo-
sam inuisamq; esse, & ab illo grauif-
simis pœnis affici. *Quidenim, dicit*

*ille, odit aut punit Deus prater pro-
prium voluntatem; cesset voluntas pro-
pria, & infernus non erit.* Et meritò
quidem; tanta est enim eius maligni-
tas, vt quocunq; se extenderit, virus
suum effundat, omnemq; pietatem
ac rectitudinem rationis euertat.

Quod & S. Basilius innuisse videtur,
cùm ait; *Vti propria volūtate, arbitri-
ue, alienum esse à ratione.* Et alibi te-
statur: *Quidquid quisque ex propria
voluntatis arbitrio facit, id cùm facientis
proprium sit, alienū esse à cultu pietatis.*

Deniq; alio in loco demonstrat, talē
tanquā suæ proprię voluntatis man-
cipium, nullo dignum esse merito:

*Qui ea quæ facit, inquit, commodi sui
causa facit, licet, quod fiat, ex manda-
to sit.*

Basil. Re-
gul, bre-
uior. 123.

Basil Re-
gul, bre-
uior. 138.

Basil, Re-
gul, bre-
uior. 54.

Et in hoc errore versatur quedam
 fax hominū, Reipublicæ pernicio-
 sissima, qui ordinariè priuata sua co-
 moda bono communi præferūt, nec
 quidquam de Reipublicæ incolumi-
 tate, in qua viuunt, solliciti sunt, di-
 modo cuncta ex sentētia cedant, ve-
 cum maximo etiā Reipublicæ detri-
 mento. Verūm vt isti suas cogitatio-
 nes nulla vel rationis vel Christianæ
 charitatis lege metiuntur; Sic iusto
 Dei iudicio, brutorum suorum affe-
 ctuum pondere pressi, plerumq; in
 multarum confusionū abyssum præ-
 cipites aguntur, in iustissimam hu-
 ius sceleris pœnam, aliorumque ex-
 emplum. Vnde meritò dicit B. E-
 phrem: *Nihil esse grauius, quàm à pro-
 pria voluntate superari*; eorumq; in-
 felicitatem deplorat, qui cum mun-
 dum, & omnia quæ in illo bona pos-
 sidebant, tanta animi magnitudine
 reliquerint; instar Samsonis Philis-
 tæos expugnantis, tam turpiter po-
 stea ab importunis suæ impudicæ

Dali-

Dali
 diti
 anit
 trit
 Re.
 tot
 tut
 cor
 us
 qui
 inc
 tem
 sue
 bal
 ric
 pug
 rat
 qu
 uit
 Ca
 rat
 ex

Dalilæ, id est, propriæ voluntatis blâ-
ditiis, superâtur; maximo tum suarû
animarum, tum cõmunis boni de-
trimento. Quapropter B. Dorotheus
Religiosum quemlibet hortatur, vt
totis viribus, se quã primùm à serui-
tute propriæ suæ voluntatis liberare
conetur, huicq; Abnegationi sui ipsi-
us dominus fieri, & perpetua pace ac
quiete frui desideret: *Coge te ipsum,*
inquit, in cunctis, & vince, & volunta-
tem tuam in primis abscinde, si enim cõ-
sueueris voluntatem tuam amputare,
habitum indues, Christi gratiã & mise-
ricordiã, quo omnia sine molestia aut re-
pugnantia perficies, teq; perfectè in liber-
tatem asseres.

S. Dorot.
serm. 17.

Et hæc erat potissima cura anti-
quorum Patrum in institnendo No-
uitio: *Vt doceat eum senior, inquit*
Cassianus, primitus suas vincere volun-
tates, quem studiosè in his ac diligenter
exercens, hac illi semper imperare cura-

Cass. li. 4
Inst. c. 8.

bit, qua senserit animo eius esse cōtraria.
 Alioqui, inquit, non solūm non ad-
 quireret virtutes Religiosis necessa-
 rias; Sed ne in Cœnobio quidem diutius
 perdurare eum affirmabāt, qui prius vo-
 luntates suas non didicerit superare. Et
 meritò certè hi Patres noxiam hanc
 herbam tempestiuè ex animis euell-
 lendam censebant; intelligebant e-
 nim optimè, quanti esset momenti,
 quantiq; referret, positâ morâ huic
 studio sese dedere, eiusq; sine dila-
 tione fundamenta iacere, tum vt via
 diuini seruitij fieret in posterū tem-
 pus faciliior, tum vt securior. Decla-
 rabat hoc ipsum B. Dorothe^o exem-
 plo cupressorū, quæ cūm adhuc te-
 nere & parue sunt, facile euelluntur,
 vbi verò succreuerunt, non modò
 absq; multorū ope nō euelli, sed nec
 moueri possunt, ita planè euenire so-
 let in tarda aut sera nimis extirpatio-
 ne propriæ voluntatis nostræ. Aliud
 est enim, inquit B. Dorotheus, euellere

S. Dorot.
 ferm. 11.

par-

paruam herbam & teneram, quæ statim extirpatur; & aliud, magnam arborem eradicare.

Sed quæret hîc fortasse aliquis, quibusnam in rebus debeamus abnegare voluntatem nostram; satis enim exploratam esse eius necessitatem. Respondeo, in omnibus omnino, quæ ex propria voluntate appetuntur, siue spirituales illæ sint, siue temporales. Nam vt præclare D. Basilius ait: *Quidquid ex propria voluntate concupiscitur, id alienum est à pietatis cultoribus.* Et ratio in præcepto est; quia cum propria nostra voluntas, quatenus talis, non sit conformis diuinæ, vt ex D. Bernardo supra probauimus, necessariò sequitur, id quod ex tali voluntate appetitur, à voluntate Dei esse diuersum, & consequenter damnosum & perniciosum. Ex quo etiam colligitur, quàm necessarium sit, reformare atque abnegare omnino hanc propriam

Basil. Regul. breuior, 74.

nostram voluntatem, si in electione
& executione omnium actionum
nostrarum non velimus decipi.

Vt autem hunc finem consequamur, nihil aliud requiritur, quam videremur à volūtate nostra id quod nostrum est, eamq; vi abnegationis redigamus ad conformitatem diuinæ illius voluntatis, quam Christus Dominus verbis & factis manifestè nobis declarauit, eo tempore, quo *factus in agonia prolixus orabat* in hortulo, cum hinc volūtas patris vrgeret, vt amarum passionis calicem, qui sibi imminabat, biberet; inde verò voluntatis naturalis appetitus ac sensus abhorreret, mox ipse abnegando hanc suam voluntatem, & diuinam toto animo acceptando; dixit; vt est apud S. Lucam: *Non mea voluntas, sed tua fiat.*

Luc. 22.

Ne verò voluntatem Christi certis tantum in rebus cum diuina conuenire existimaremus, non autem in omnibus absolutè; eodem in loco

ergo Patrem æternū orans, hoc, quod Marcus refert, adiecit: *Non quod ego volo, sed quod tu.* Sed quoniā in modo etiam patiendi, aliquid propriæ voluntatis poterat immisceri, hac itidem ex parte suam abnegavit voluntatē, quando addidit; ut S. Matthæus narrat: *Non sicut ego volo, sed sicut tu.* Atq; ita seiungens à voluntate sua, quidquid secundum inferiorem partem sensus potuisset esse proprium; reddidit eam omni ex parte diuinæ penitus cōformem tam in voluntate ipsa, quàm in modo eandem exequendi. Habuit ergo Christi voluntas eminentissimè tres illas condiciones, quas S. Paulus ad Romanos recenset, his verbis: *Vt probetis, quæ sit voluntas Dei bona, benè placens & perfecta.* Et in hac re dedit nobis absolutissimum perfectissimæ abnegationis exemplum. Quemadmodum igitur se Christus Dominus in hoc negotio erga Patrem æternum

Marc. 14.

Matt. 26.

Rom. 12.

G 5 gessit:

gessit: ita & nos quantum humana fragilitas patitur, erga superiores nostros gerere conuenit, ut voluntati nostrae quidquid proprietatis inest, adimamus, eamque Superiorum voluntati conformem efficiamus. Admirabilem enim inde consequemur fructum, eum videlicet, de quo Dorotheus scribit, ut cum aliam voluntatem non habeamus, quam nostrorum Superiorum; faciendo & exequendo illorum voluntatem, faciamus nostram semper, & hac via perueniemus ad tantam pacis ac tranquillitatis fructificationem, quae quadantenus similis sit illi, qua beati gaudent & fruuntur in caelo, quam ut finem in omnibus actionibus spectat abnegatio propriae voluntatis; qua obligatione Deo nulla gratior offerri potest, ut Ludouicus

S. Dorot. *serm. 39.* *ctum, eum videlicet, de quo Dorotheus scribit, ut cum aliam voluntatem non habeamus, quam nostrorum Superiorum; faciendo & exequendo illorum voluntatem, faciamus nostram semper, & hac via perueniemus ad tantam pacis ac tranquillitatis fructificationem, quae quadantenus similis sit illi, qua beati gaudent & fruuntur in caelo, quam ut finem in omnibus actionibus spectat abnegatio propriae voluntatis; qua obligatione Deo nulla gratior offerri potest, ut Ludouicus*

Blos. lib. *de Instit. spiritua- li, cap. 2.* *Blosius docet, cum ait: Nihil Deo gratius offerri potest, abnegatione propriae voluntatis, quia homini nihil est charius ipsa voluntate & arbitrij libertate. Et adiungit hanc abnegationem Deo lon-*

gè esse gratiore, quàm resuscitatio-
nem multorum mortuorum. *Quan-*
do quis, inquit, propter Deum sensuali-
tati voluntatiq; propria, etiam in rebus
minimis reluctatur ac se mortificat, rem
ipsi Deo magis gratã facit, quàm si mul-
tos mortuos ad vitam reuocaret.

Ratio est, quia licet Deus in hunc
finem, excitandi nempè mortuos,
plerumq; hominum, virtute & me-
ritis illustrium operã vtatur, opus
tamen hoc ex sua natura tale est, vt
potius omnipotentiæ diuinæ magni-
tudinem, quam illius hominis inte-
gritatem & excellentiam declaret,
per quem mortuo vitam restituit.
In Abnegatione autem continua
proprie nostræ voluntatis, præter
peculiare Dei auxiliũ, quod in cun-
ctis actionibus nostris necessarium
est, præsupponitur ex parte nostra
quædam generositas & magnitudo
animi planè heroica, quæ se natura-
li instinctui atque illi inclinationi

opponat, qua quisq; in obsequium
 propriæ voluntatis propendet. Vnde
 tandem euenit, vt homo diuina
 gratiæ fauore ita eleuatus, fiat seipso
 superior, & certo quodâ modo plus
 quàm homo. Nam vt B. Climachus
 ait: *Ille profectò sanctus est, qui volun-*
tati suæ abrenunciavit.

Climac.
 de Auar.
 grad. 16.

Verùm cum in hoc negotio per-
 seuerantia eò sit gloriosior, quo ma-
 iores sunt difficultates, quæ solent
 occurrere, vt huic tandem capiti fi-
 nem imponam, omnes Christi ath-
 letas vehementer rogo, vt huic ab-
 negationi constanter insistant, neq;
 prius ab ea, quam ab ipsa mortali vi-
 ta absistant. Nam bene capisse nil pro-

Cass. li. 1.
 Institut.
 cap. 37.

nuphicus) *nec pleno seruore renuncia-*
tionis arripuisse principia, si hæc congru-
us etiam finis similiter non com-
mendauerit atq; conclu-
seris.

CAPVT XII.

*De Abnegatione proprij Iudicij &
Intellectus.*

ICVTI propria voluntas, vt ex D. Bernardo supra dictum est, ea est, quæ nec Deo, nec hominibus cõmunis est, sed nobis tantum propria: sic dicere licet, iudicium proprium esse illud, quod nec Dei, nec prudentum virorũ iudicio conforme est, sed nobis proprium. Quando, verbi gratia, intellectus noster iudicat de aliqua re, non perspicuè sibi cognita, nec satis liquidò explorata non secundum commune iudicium prudentum hominumq; virtute præditorum; sed præcisè, ex proprij iudicij præscripto & moderamine, cumq; hoc suo iudicio neque Deo placere, neque aliis prodesse instituit, eo vnico contentus, vt suum iudicium sequatur & expleat. Abnegare ergo hoc iudicium pro-

prium nihil est aliud, quàm mortificare intellectum nostrum, ne singularis sit & tenax sui iudicij, sed vt illud potius, tractabile, docile, ac cõmuni iudicio & sententiæ suorum superiorum, vel aliorum prudentia ac virtutibus insignium virorũ con-
 forme fiat: *Quoniam, vt S. Basilus docet, sicut in vniuersum vti propria voluntate arbitriouẽ, alienum est à recta ratione: Sic maioris partis iudicio non stare, est contumacia & pernicacia periculum incurrere.*

S. Basil. Reg. bre-
 uior. 112.

Et vnde quæso tot hæreses, discordiæ ac errores quàm plurimi, qui in tot hodie regnis, Rebus publicis ac familiis grassantur, quàm ex immortificatione nostri iudicij? Quare sicut S. Bernardus de propria voluntate rectè dixit: *Cesset voluntas propria & infernus non erit: Ita de proprio iudicio dicere possumus: Cesset illud, & Infernus non erit: non enim essent in mundo vlli errores*
 &

& vitia, quæ propria sunt inferni, vt contentiones, discordiæ, pertinaciæ, sectæ, & huius generis confusiones, quæ mundū perturbant vniuersum.

Et certè nimis longum esset, hic de grauissimis præcipitiis ac ruinis narrationem texere, quibus multi perierunt, qui in rebus suis propriis proprio suo nimium fidebant iudicio, quorum multa adfert exempla Casianus, præsertim senis cuiusdā Heronis, qui cū multos iam annos inter Monachos Scithi incredibili integritate & Religiosa obseruantia vixisset, iudicio tamen suo tantum tribuebat, vt maluerit, inquit Casianus, *suis definitionibus regi, quam consiliis vel collationibus fratrum atq; institutis maiorum obedire; cumq; superioribus suis certam quandam illusionem diabolicam nollet aperire, nec aliorum regi iudicio, adeò in ipso præualuit hostis infernalis* (qui, Clim. de vt benè dicit Climachus: *In his, qui somniis sibi credunt, sape Propheta fit*) vt falsis grad. 3. eius

Cass. col.
2. cap. 5.

Clim. de

grad. 3.

eius

cius promissis & persuasionibus il-
lectus, sese spontè in profundissimū
puteum coniecero, ac nō multò post
vitam suam tanta sanctitatis & me-
ritorum opinione inchoatam, mul-
tosq; ibidem annos peractā, miserrimo
fine concluderit. Quamobrem
Cassianus tractans de hac materia
Collat. 16. cap. 11. Capiti illi talē prae-
posuit titulum: *Quod impossibile sit
quemquam, qui proprio fudit iudicio, di-
aboli illusionē non decipi.*

Et merito certè: Quia sicut, Nul-
Cass. col- *latenus decipi poterit quisquam, si non*
lat. 2. ca. *suo iudicio, sed maiorum viuat exemplo:*
10. *vt Abbas Moses asserit; ita è contra-*
rio, cū Religiosus nimium suo fi-
dit iudicio, atque in hoc à communi
iudicio & sentētia superiorum suo-
rum discedit, mille illusionum atq;
errorum voraginibus sese obnoxiiū
reddit. Quare sicuti magnæ humi-
litatis signum est, si quis, vt idem ait
Abbas, non solū ea quæ facit, sed
&

& ea quoque quæ in animo habet, suorum superiorum iudicio submittit; ita ut sibi ipsi minimè fidens in omnibus se eorum sententiæ accommodet: ita intolerabilis superbiam indicium est, si quis in iis, quæ ad propriam suam personam aut gubernationem, aliorumque directionem spectant, suum audeat ceteris omnibus numero & conditione maioribus præferre iudicium. *Quousque vos sapientes estis in oculis vestris?* inquit S. Bernardus de his; *Deus se mortalibus credit & subdit, & vos in viis vestris adhuc ambulatis?*

S. Bern.
Serm. 20.
sup. cant.

Nec grauioribus verbis hic eorum error exaggerari potest, quàm eiusdem S. Bernardi, cum alio in loco ait: *Et quæ maior superbia, quàm ut vnus homo toti congregationi iudicium suum præferat, tanquam ipse solus habeat spiritum Dei? Idololatriæ scelus est, non acquiescere; & quasi peccatum ariolandi, repugnare.*

Quo

Quo loco non tantum ostendit S. Bernardus maximæ esse arrogantia, ut vnus homo iudicium suum communi aliorum iudicio cum pertinacia præferat; sed non adquiescere quoque, aut repugnare communiticuius Religiosæ congregationis iudicio, esse quasi peccatum ariolandi aut idololatriæ, quæ quidem scelera inter maxima numerantur.

Et quamuis hic error quibuslibet in rebus sit, vt dictum est, maximus, in rebus tamen, quæ ad doctrinam & ingenium pertinent, communiter tantò grauior est, quantò plus contagiosus est, & pronior in eum lapsus. Cùm enim homo naturaliter scire desideret, vehementiori quoque impetu fertur in ea, quæ scienda, quàm in ea quæ agenda sunt: Ex quo fit, vt quemadmodum matri cuiusdam proprius infans, licet turpissimus, plus placere solet, quàm alij aliarum matrum filij, quantumuis formosissimi: ita homines saepe
natu-

naturali ducantur & abripiantur affectu, quem habent erga certas opiniones & proprias, adeò vt quantumcunq; sint monstrosæ, & informes (quod plerumq; solet accidere) ipsis tamen videantur præstantissimæ, & idcirco omnibus aliis præferendæ. Et hinc orta est, & oritur quotidie tanta doctrinæ nouitas & singularitas, & cum ipsa tanta confusio perniciosissimorum errorum, quantam in omnes orbis partes diffusam hodie videmus & dolemus.

Quare vt in aurifodinis, ne mica quidem auri reperitur, cui non magna terræ copia sit admixta, ita in scientiis vix veritatem aliquam reperire licet, sine errorum admistione. Cùm enim intellectus nostri acies angustis sit circūscripta terminis, atque ordinariè amoris proprij nebula obfuscari soleat, mirum non est, si maiori facilitate incurrat in errores, quorum multi sunt, quàm veritatem attingat, quæ in propositionibus,

nibus ad doctrinā pertinentibus nō nisi vna esse solet. Quocirca multo plures sunt errores, qui sciuntur, quàm veritates; maiorem item habemus causam ignorantia nos ipsos accusandi, quàm aliquem sapientia gradum nobis arrogandi. Dubitare etiam potius debemus in sciētiis de nostro iudicio, quàm in rebus practicis. Et quia experientia ipsa in omnibus rebus fida magistra esse solet; ex variis erroribus, in quos nostro nimiū fidentes iudicio, prolapsi sumus: oportuisset tandem nos factos esse cautissimos: vt enim ager aliquis, aut qui causam in foro habuit, posteaquam in sua infirmitate aut lite iudicio alicuius Medici aut Aduocati nimiū fesus, tandem se deceptum, ac in vitæ aut bonorū suorū discrimen adductum esse sentit, illorum deinceps cōsilia meritò respuit: ita cū à iudicio nostro multis in rebus, iisque grauissimis deceptos nos cum propria salutis periculo, & notabili

tab
dic
lū
sec
de
de
lic
nil
dū
lus
ca
tō
dic
cu
Q
m
m
gis
leg
qu
qu
vi
no
m

tabili multorum bonorū damno di-
dicerimus, deberemus tandē nō so-
lūm nostro nō ampli⁹ fidere iudicio,
sed ob hoc ipsum, q̄ nostrum est, &
de rebus nostris, suspectum habere:
desiderantes summoperè certiori a-
liqua norma, quā ipsum sit in om-
nibus duci ac dirigi. Quod si secun-
dūm ius Ciuile ac Canonicum, nul-
lus in amicorum aut propinquorū
causa Iudex esse potest; nec immeri-
tò, quia naturalis erga illos amor iu-
diciū eorum facile peruerteret;
cur te in tua causa Iudicem cōstituis?

*Quod si culpam amici in tuo iudicio, a-
mor illius (inquit S. Bernardus) aut
minuit, aut prorsus abscondit, quantò ma-
gis amor tui, tuū contra te iudiciū fallat?*

S. Bern.
tract. de
grad. hu-
mil.

Quemadmodum igitur prædictæ
leges sapientissimè sanxerunt, ne
quis in causa amicorum aut propin-
quorum, vt dictum est, sit Iudex: ita
vnusquisq; apud se statuere debet; se
non debere in suis rebus suum esse
Iudi-

Iudicem; nisi grauiter velit errare. Quamuis enim accidere quandoque possit, vt cuiquam proprio fidenti iudicio, res aliqua feliciter eueniat, ille ipse tamen prosper euentus, non euenit sine magno periculo contrarij; quod satis est, vt in hoc etiam negotio errasse dici queat, idque eo magis, quod approbare felicem euentum bonum, qui ex proprio iudicio forte fortuna consecutus est, proprie loquendo nihil fit aliud, quam dupliciter errare. Si ergo ab huiusmodi erroribus liberari, & maior cum securitate in diuino seruitio procedere velimus, duo nobis

S. Dorot. documenta B. Dorothei valde e-
 serm. 4. runt notanda: Alterum, quod ipse felici rerum successu vsurpare solebat, est, in rebus suis aliorum libenter consulere iudicia: Alterum, quod omnibus vehementer inculeat, est, vt seriuo intelligamus: *Nihil esse deterius, quam de se ipso nimium presumere.*

Ad confirmationem huius, ponam
 in

in fine huius capituli sententiã quam-
dam D. Bernardi breuem quidem
verbis, sed in qua omnia ea conti-
nentur, quæ de damno dici possunt,
quod sibi aliisq; inferunt illi, qui de
proprio suo iudicio, ac de seipsis ni-
mium præsumunt, *Hi sunt, inquit, Bern. ser.*
vnitatis diuisores, inimici pacis, charita- 3. de Re-
tis expertes, vanitate tumentes, placen- surrect.
tes sibi, & magni in oculis suis; ignoran-
tes Dei iustitiã, & suam volentes statuere.
Quæ sententia ex tanti viri, mortifi-
catione & lumine diuino præstantis
ore prolata; satis esse deberet, vt in-
duceremur ad efficacem remediũ tan-
to malo adhibendum.

CAPVT XIII.

De Resignatione.

Resignatio, id est, *Rei assi-*
gnatio, est actus quidam,
quo homo homini ali-
quid idcirco assignat, vt
disponat de eo absolutè siue cum

COR.

conditione, prout inter se conueni-
 rint. Resignatio verò, vt de ea spiri-
 tuales Magistri loqui solent, nihil al-
 liud est, quàm præstantissimus qui-
 dam actus nostri liberi arbitrij, quo
 Dei seruus, longâ experienciâ, san-
 ctorumq; exemplis consiliisq; edo-
 ctus de periculo, cui se exponit va-
 nusquisque, qui in vita spirituali se
 ipsum regere præsumit in rebus suis
 propriis, iudicium, sensumq; suum,
 exuens seipsum, suaq; omnia libera
 in manus Dei, eorumq;, quos loco
 Dei in terris veneratur, resignat, vt
 de se disponant in omnibus, prout
 ipsi iudicauerint magis expedire
 ad gloriam & cultum Dei, tum ad
 proprium profectû. Eo planè modo,
 quo beatissima Virgo, Dei Mater,
 intellecta Dei voluntate ab Archang-
 gelo, modoq; hanc volûtatem exe-
 quendi; mox se in manus Dei resi-
 gnauit, dicens; *Ecce ancilla Domini,*
fiat mihi secundum verbum tuum. Quo
 item B. Apostolus, à Domino voca-

Luca 1.

tus,

tus,
 quie
 B. A
 do d
 Da D
 Eo d
 rus
 Clin
 ex p
 ligio
 gend
 fastu
 Mon
 eum
 affec
 quac
 iugû
 te obe
 verb
 prog
 aliqu
 sui o
 cien
 Sicut

rus, seipsum resignauit, Domine, in- Act. 9.
 quiens, *quid me vis facere?* Et eo, quo
 B. Augustinus, quando eodem mo-
 do dispositus, Deum alloquebatur: S. Aug.
Da Domine quod iubes, & iube quod vis: soliloq.
 Eo deniq; modo, quo Magnus Isido- cap. 18.
 rus Alexandrinus, de quo refert B.
 Climachus, q; cum fuisset in seculo Climac.
 ex primoribus Alexandriæ, ac Re- de obed.
 ligionem ingressus in suo modo a- grad. 4.
 gendi nescio quam grauitatem &
 fastum secularem retineret, illiusq;
 Monasterij Abbas animaduerteret,
 eum necdum omnino seipsum atq;
 affectus seculares exuisse; dixit illi
 quadam die: *Isidore, si reuera Christi*
ingũ tollere decreuisti, volo vt ãte omnia
te obediẽtia laboribus exerceas. Quibus
 verbis intellexit Isidorus, si serid
 progredi, & in Dei seruitio profectũ
 aliquem facere vellet; resignationẽ
 sui omnimodã in manus prælati fa-
 ciendam esse; mox itaq; respondit;
Sicut fabro ferrum subiectum est, ita &

H ego

ego, *ô pater, me ipsum obedientia expono.*
 Quasi diceret. Iam, *ô pater, me ipsum totum non secus ac ferrum fabri manibus, posthac versandum obfero ac trado, ut tu ipse disponas arbitratu tuo, eamq; mihi formam imprimas, quam iudicaueris imprimendam, ad omnia, iuante Deo, reperies me quam promptissimum qui postea magna animi promptitudine Abbatis sui mandatis obtemperans in omnibus; breui ad tantam peruenit perfectionem, ut cum paulo post ex hac vita migraret ad alteram; euidetia dederit signa, se in beatorum numerum esse à Deo ascriptum.*
 Hinc merito S. Paulus eos laudat. Qui, ut ipse ait, *Semetipsos dederunt primum Domino, deinde nobis per voluntatem Dei.* Et B. Climachus, Beatus, inquit, qui voluntatem suam ad finem usque mortificauit, suiq; ipsius curam omnem atq; diligentiam spirituali magistro permisit. Quemadmodum enim ali-

2. Cor. 8.

Clim. de obed.

grad. 4.

quis
 & v
 pruc
 ctua
 me
 liga
 lun
 ret,
 tun
 ille
 pro
 vol
 nitu
 ctu
 riga
 peri
 tur
 pos
 chu
 de
 refi
 sua
 ma
 ma
 quis

quis nauiculâ solus in mari magno,
 & vndiq; procellis agitato, nauigans,
 prudenter faceret, si nauiculam flu-
 ctuantem, & vicinam periculo sub-
 mergendi triremi casu trãseunti al-
 ligaret, vt felici huius cursu non so-
 lum præsens vitæ discrimen euade-
 ret, sed ipsum quoq; quem petit por-
 tum, subiret; ita prudentissimè agit
 ille qui in hoc spiritualis vitæ mari
 procellis & tempestatibus obnoxio;
 voluntatè suam spirituali patri pe-
 nitus resignare decreuit, vt eius du-
 ctu, quasi fune quodam, ab ipso di-
 rigatur, multoq; facilius, & minori
 periculo ad illum finem perduca-
 tur, què sibi in diuino seruitio pro-
 posuit. Atque hoc est, quod Clima-
 chus significare voluit, cum loquens
 de Religiosis, qui se ad hunc modum
 resignant, ait, eos esse: *Qui sarcinam* Climac.
suam alterius collo imponunt, & aliorum de obed.
manibus subleuati, natantes mare hoc grad. 4.
magnum traiciunt.

Et certè, sicut inter maxima Dei

H 2 fla-

flagella numeramus, hominem sibi
 ipsi relinqui; ita inter maxima Dei
 beneficia reponenda est illa gratia,
 quo homo seipsum exuit, ut à Divi-
 na Maiestate in suis Ministris guber-
 netur ac possideatur: quibus, cum
 semel animam suam liberè tradidit
 gubernandam, tamquam iis, qui ex
 actissimâ de illa sunt reddituri De-
 rationem, illis postea in reliquo

S. Bas. in
 Reg. sup.
 disp. 48.

dat oportet. Etenim cui animas nostras
 gubernandas commisimus tanquam Deo,
 inquit S. Basilius, de iis rationem red-
 dituro, prorsus absurdissimè facimus, si
 huic fidem in rebus cõtempnissimis abro-

D. Basil.
 Reg. bre.
 69.

gamus. Et, ut idem alibi dicit, Culpam
 suam cognoscere debet, qui huiusmodi est,
 ut ipse sua sponte constituere aliquid au-
 sus fuerit, cuiuscunq; generis illud fuerit:
 neq; enim ipsa etiam, quæ suo genere bo-
 na sunt, ex proprio arbitrio geri cõveniunt.
 Et ratio est manifesta. Qui enim sei-

D. Basil.

psum, inquit D. Basilius, abnegavit, se-

seq
 quo
 ver
 exp
 ali
 da
 in
 ves
 dist
 titi
 gio
 ric
 vel
 fiti
 exi
 po
 qu
 par
 cor
 pla
 ma
 Cù
 seq

*seq₃ voluntatibus omnibus spoliavit, is nō Reg. fus.
quod vult faciet, sed quod docetur. Neg₃ disp. 4°
verò ratio permittit eum sibi ipsi, quod
expediat, eligere, qui gubernationem suā
aliis tradiderit.*

Vnde meritò S. Bernardus, quos- S. Bern.
dam Religiosos reprehendens, qui serm. 19.
in hunc occurrerant errorem, *Qui sup. cant.
vestri, inquit, curam semel nobis credi-
distis, quid rursus de vobis vos intromit-
titis? Neq₃ video profectò, cur Reli-
giosus, postquam se Deo, suisq₃ supe-
rioribus integrè resignavit, denuò se
velit sui ipsius, rerumq₃ suarū dispo-
sitioni immiscere, manifesto indicio
exiguæ suæ erga Deum, fiduciæ, vel
potius argumento iudicij temerarij,
quo Prælatum, vt minus idoneum,
parumq₃ de rebus suis sollicitum,
condemnat. Quam cogitationem vt
planè iniquam condemnans B. Cli-
machus, ita cum Religiosis loquitur;
*Cùm tibi cogitatio suggesserit, vt Præla-**

Climac. *tum tuum aut diiudices, aut damnes, ab*
 de obed. *ea non secus quàm à fornicatione resili-*
 grad. 4. *neg, prorsus huic serpenti requiem pra-*
stes, non locum, non ingressum, non
initium. Loquere ad huiusmodi Draconem, atq, his verbis lacesse; O malignis-
me seductor, non ego ducem meum diu-
dicandum suscepi, sed ille me: non ego
illius, sed ille mei Iudex est.

Neque hoc valde difficile erit ei, qui Christū Dominum, cui obedit, quemq, reueretur, in Prælato suo assueuerit intueri; hæc enim cogitatio tantum in mentibus ipsorum quoque Ethnicorum effecit, vt honorē & obedientiam cuidam detulerint, quem alioqui & hac & illo indignū reputabant. Narrat Herodotus, li. 2. hist. author celebris, exemplum ad hanc rem explicandam valdè opportunum, de Rege quodam Ægypti Amasis nomine, quem inter iniuriā contemnebant Ægyptij, nec ullius momenti ducebant, vt quod plebe-

ius
 Sec
 spe
 lia
 rea
 ui
 illo
 fec
 sta
 tes
 ma
 co
 pe
 m
 su
 qu
 It
 et
 pl
 se
 b
 n
 t
 F

ius

ius fuisset, nec insigni familia ortus: Sed hos Amasis ad se solertia, non asperitate, perduxit. Erant ei cum alia bona infinita, tum vero peluis aurea, in qua tam ipse, quam oēs conuiue semper pedes abluebant; hanc ille confregit, ex eaq; Idoli statuam fecit, & in appositissimo vrbis loco statuit. Ægyptij simulacrum ad euntes, magnoperè venerabantur. Id Amasis fieri à popularibus edoctus, conuocatis Ægyptiis aperit, ex illa pelui, in quam primò Ægyptij euomere, & in qua pedes abluere consueissent, factum esse simulacrum, quod tunc tantoperè venerarentur. Itaque se aiebat perindè atq; peluim esse factum: qui si antehac fuisset plebeius, in præsentiarum tamen esset rex, eoq; iubere, vt sibi honor haberetur atque reuerentia. Hunc in modum ad se traduxit Ægyptios, ita vt æquum censerent, ei seruire. Hæc Herodotus.

Quod si vnus hominis barbari

H 4 ratio

- ratio populis, moribus & ritu infidelibus, allata euentu tam felici accepta est; quid apud Christianos & Religiosos efficere debet, qui intelligunt & credunt id, quod Christus Dominus ad hoc propositum significare voluit, cum dixit; *Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit*
- Lucæ 10.
- Rom. 3. quodque Apostolus Paulus, cum ait *Non est potestas nisi à Deo, & qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit*, certum est, hanc vnicam rationem in illo Religioso plus effecisse, quam aliam quamcumque, qui, ut narrat B. Climachus in Monasterio quodam Alexandriae Monachis quamplurimis in culina ministrabat solus, coci officium gerens, atque in hac administratione officij tanti laboris tantarumque distractionum, tantam semper retinebat pacem & deuotionem, quasi perpetuo vacaret orationi, cuius rei causam rogatus à Climacho, inter alia respondit:
- B. Clim. *Nunquam me hominibus seruire arbi-*

tratus sum, sed Deo. Hac ipsa ratione de obed.
 persuasus quidā sanctus Monachus, grad. 4.
 Laurentius dictus, annos habens octuaginta, in Religione verò quadraginta octo, qui publicum quoddā & arduum opus à suo Abbate sibi impositum executus est: qui postea à B. Climacho tunc præsente interrogatus, an tunc, dùm id exsequeretur, aliquam sensisset cōtra Abbatem cogitationem sinistram: respondit, se non solùm nihil huiusmodi sensisse, sed potius repræsentiādo sibi in persona sui Prælati, Christi imaginem, sibi penitus persuasisse, hoc præceptū nō à terreno aliquo homine, sed ab ipso Deo fuisse profectum. Quo responso non solùm tunc Climacho satisfactum abundè est, sed & nos apertissimè intelligimus, quantam habeat efficaciam consideratio personæ Christi in nostris superioribus, quæ sola sufficeret ad remouendam ex animis nostris omnem cogitationem alienā ab illa obedientia & veneratione, quam illis debemus.

H 5 Neq;

Neq; vlllo modo negandum est quin DEVS singularem omnium habeat protectionem & curam eorum qui tanto amoris affectu, tantaq; reuerentia seipfos in superiorum manus resignant. Si enim Deus tantam suscepit protectionem & custodiam Iacob Patriarchæ, vt integrum Angelorum exercitum in illius tutelam, vt ipse quodam cordis inuicibilis diceret: *Castra Dei sunt hæc*, quod reliquisset domum foceri suæ Laban; quid faciet seruo suo, qui non solum parêtes aut alias quasdam res externas, sed seipsum quoq; Dei amore, reliquit, & se purè ab eo per Ministros suos dirigi & gubernari permittit? Hoc videtur Propheta Dauid in seipso non sine interiori quodam gaudio sensisse, cum vanam peccatorum fiduciam damnans diceret: *Ego autem mendicus sum & pauper, Dominus sollicitus est mei; adiutor meus & protector meus tu es, Deus meus.*

Gen. 22.

Psal. 36.

Quasi

Quasi diceret, postquam ego in conspectu Dei me ipsum humiliavi, omnibusque mundanis me priuavi subsidiis, amore Dei, ipse mei suscepit curam, de me cogitat, meque singulari quadam sollicitudine defendit. Quae verba eo magis Dei seruus usurpare potest, quo magis se, non solum Dei amore, omni exteriorum rerum dominio sancta hac resignatione abdicauit, sed & seipsum quoque, ita, ut iam in seipso nullum aliud velit agnoscere dominium, quam quod a suis superioribus conformiter diuinae voluntati sibi exequendum cognouerit. Quare merito poterit de singulari hac Dei in se protectione gloriari, & ingenti animi voluptate saepe praedicta Davidis verba usurpare:

Ego autem mendicus sum & pauper, Dominus sollicitus est mei, adiutor meus

& protector meus tu es, Deus

meus.

De Indifferentia.

VAMVIS homo, facta in
 superiorū manus sui ipse
 us resignatione, eo modo
 quo suprà dictum, nequa-
 quam ad libitum valeat de se suis
 que rebus disponere, sed iam obli-
 gatus fit ab eorum voluntate depen-
 dere; fieri tamen potest, & sæpè, que
 nostra miseria est, fit, vt prædicta re-
 signatione non obstâte, peculiaria
 liquo affectu ductus, magis se sentiat
 propèdere & trahi, ad vnum quod-
 dam exercitationis genus, gradum
 aut locum, quàm ad alium, ita vt ob-
 vim huius inclinationis non possit
 animum ad contrarium applicare
 sine aliqua notabili violentia, & cõ-
 sequenter neq; sine quadam etiam
 perturbatione & inquietudine ani-
 mi; quò fit, vt sanctum hoc iugum
 Christi, naturâ suâ suaue, reddatur
 graue, penitusq; molestum. Visum
 est

est ergo & huic quoque infirmitati remedium aliquod adhibere, quo homo suaviter ad talem statum reducatur, vt extra omne periculum inquietudinis constitutus, nec quaeratur, nec velit, nec ad aliud inclinatur, quàm quod Dominus noster ministerio superiorum ab ipso requirit. Ultra prædicta igitur exercitia Renunciationis, Abnegationis, & Resignationis, addemus & quartum, Indifferentiæ, de qua hoc capite.

Vt autem ab ipsa definitione incipiamus; Indifferentia propriè loquendo nihil aliud est, quàm animi quædam dispositio, diuturna Mortificationis exercitatione & usu acquisita, qua homo, postquam sibi finem perfectionis spiritualis stabiliter præfixit, vt ad eum contendat; in præstitutione mediorum, ad hunc suum finem pertinentium, statuit æqualiter se promptum exhibere ad vtrumlibet, vt vel amplectatur vel

relinquat media, quæcunque, quocunq; tempore aut modo sibi à suis superioribus significata ac præscripta.

Sed vt melius intelligatur id, quod in ista descriptione cōtinetur, notandum est; quæadmodum nauata aliquis nauigaturus, & iam nauim ingressus, perpetuò aspirare solet ad portum, quò tendit, & quodam motus desiderio eò perueniendi, singulis horis computat itineris spatium, quod perfecit quantumq; sibi adhuc supersit emetiendum, reliquas tamen curas omnes Nauarcho relinquit, ita vt nec manum remis admoueat, aut amoueat, neque vela expandat aut contrahat, nec vllam demùm rem gerendam suscipiat, nisi ex mente & præscripto Nauarcho: Ita & Religiosus, postquam nauem Religiosi status ascendit, potest quidem & debet integra voluntatis suæ determinatione ac intentione aspirare ad finem sui status, qui est

per-

perfectio, neq; illi licitum est esse vlllo modo indifferentē: in mediis vero, id est, vt hoc aut illud agat, ad hūc vel illum gradum euehatur, in hoc vel illo loco maneat; oportet illum esse omnino indifferentem & indeterminatum, adeò, vt æquali promptitudine & tranquillitate animi acceptet & exequatur, tempore ac modo præscripto, quidquid ad acquirendum hunc suum finē sibi fuerit à superioribus suis iniunctum.

Hinc duo possumus colligere documenta, quæ non parùm conducent ad pleniorum eorum intelligentiam, quæ de hac materia dicta sunt. Alterum est, quod sicuti electio nostra in rebus agendis non est finis, sed mediorum, quæ ad finem assequendum requiruntur, vt Angelicus Doctor docet; *Intentio est, inquit, finis, sed electio mediorum*: Ita Indifferentia alicuius serui Dei nō debet esse circa finem illius perfectionis spiritualis, ad quem ipse ob-

obligatus est aspirare, sed circa media tantum, quibus, iuxta institutionem sui rationem, uti debet. Alterum est, quod neque circa omnis generis media indifferens esse debet, quæ in hoc negotio possunt occurrere, sed necesse est, ut determinatè velit illa sola, quæ certò & determinatè novit voluntati diuinæ esse conformia, ut sunt omnia illa, quæ sibi à lege diuina, ab Ecclesia Catholica, atque à statutis suæ Religionis præscribuntur, & è contra determinatè nolit, imò abhorreat ab omnibus quæ determinatè novit à voluntate diuina esse aliena, ut sunt omnia quæ ab ipso Deo in lege diuina, à SS. Catholica Ecclesia, atque ab ipsis Religionis suæ statutis pari modo sunt prohibita. Ex quo manifestè colligitur, hanc nostram Indifferentiam propriè non habere locum, nisi in rebus dubiis & indifferentibus, inter quas in æquilibrio stādū est. Et sicut bilancem iustam esse dicimus & perfectam in suo genere, quando ex se non plus pendet ad

vnam,

vna
est
clin
cui
imp
uo
ha
ctu
plu
alte
net
se
ad
rio
qu
gn
m
dil
cu
ta
qu
ali
sp
st

vnam, quàm ad alteram partem, sed est disposita & prompta, vt sese inclinet subitò versus illam partem, cui cuiuscunq; rei pondus aliquod, imponitur: ita dicendum est de seruo Dei, illum scilicet reuera tunc in hac virtute indifferentiæ esse perfectum, quando in prædictis rebus nõ plus propendet ad vnam, quàm ad alteram partem, sed quod ad se attinet, remanens in vtrumque paratus, se tantùm ad illam inclinat partem, ad quam pondere voluntatis superiorum suorum sese trahi videt. Atque hoc est quod D. Bernardus significare voluit, cùm in quodã sermone ita loquitur: *Rogo v. fratres, diligenter attendite, quia nil mihi occurrit, quod vtilius possit audiri, vbi certa est Dei voluntas, omnino nostra sequatur, in his videlicet, de quibus certum aliquid in scripturis inuenimus, aut ipse spiritus manifestè clamat in cordibus nostris, quid sentiendum sit; vt est Charitas,*

D. Bern.
sermon.
Quomodo voluntas tripliciter subiici debeat,

tas, humilitas, castitas, obedientia, hęc
 approbemus indubitanter & appetamus,
 quę Deo placere scimus indubitanter.
 Sed & ea omnimodis odisse debemus,
 quibus certum est, quod oderit ea Deus,
 vt est Apostasia, &c. In his verò rebus
 de quibus nihil certum possumus inueni-
 re, nihil certum voluntas nostra defini-
 at; pendeat inter vtrumque, aut saltem
 neutri parti nimis adhareat, cogitans
 semper, ne fortè altera pars Deo magis
 placeat, & parati simus voluntatem
 eius sequi, in quamcunq; partem eam co-
 gnouimus inclinari. Atque in his du-
 biis, inquit idem S. Bernardus pau-
 lò post, benè facit Dei seruus, si vo-
 luntatem suam suspensam tenuerit, do-
 nec Prælatum interroget, & ab eo qua-
 rat Domini voluntatem, cui vice ipsius
 obedit. Vbi manifestè ad viuum de-
 scribitur ab hoc S. Patre, ipsa indif-
 ferētia, de qua hic agimus, ipsarumq;
 rerum

rerum conditiones, circa quas nos exercere debemus.

Quia verò omnia iam dicta possunt vniuersim ad quatuor capita reduci, nempe, circa loca in quibus Religioso commorandum est; circa gradum, in quo Deo seruiendum; circa officia aut ministeria obeunda; & circa personas denique, quibuscum in Religione plus aut minus est agendum; non erit, credo, inutile, de singulis breuiter aliquid dicere: & in specie declarare, quid ex sententia & consilio quorundam sanctorum Doctorum de his obseruandum & sentiendum sit,

CAPVT XV.

De Indifferentia circa nostra domicilia.

RIMVM itaq; dico, Religiosum circa loca in quibus ei fuerit commorandum, tum ob ipsius bonum,

bonum, tùm ob aliorum exemplum
indifferentem omnino esse debere.
Si enim sincerè originem defectus
huius indifferentiæ inuestigare vel-
mus, inueniemus eam ordinariè aut
ab infirmitate animi, aut corporis
aut vtriusq; prouenire. Ab infirmi-
tate animi quidem; quia facilè acci-
dere potest, vt si quis sentiat aliquam
animi inquietudinem, ex quadam
sua immortificatione & miseria or-
tam, amore proprio nondum suffi-
cienter in se mortificato persuasus
huius inquietudinis originem non
vt deberet, cognoscat, nec suis attri-
buat passionibus, sed causis quibus-
dam externis loci illius, vbi habitat,
aut etiã personarum quibuscũ habi-
tat: Quapropter cùm hanc suã infir-
mitatem vsu mortificationis curare
deberet, locorũ mutatione impor-
tunè à superioribus flagitata, sanare
tentat. Et sicut homo ad curandum
graue stomachi dolorem, quem
patitur, mutando sæpè locum aut
lectum,

lectu
cùm
sam
fion
pote
quo
mer
mo
est a
Que
us, n
post
fuer
dit:
perp
etis
vbi
bit
his
inst
&
con
se i

lectum, frustra laboraret: Ita iste, cum secum, quocunque vadit, causam suæ inquietudinis, quæ est passionum immortificatio, circumferat, poterit quidem ex loci nouitate aliquod sentire leuamen, minimè tamen diuturnum; quia vera causa morbi, quam in seipso habet, non est ablata, sed pristinas vires retinet. Quo fit, vt eadem de causa, qua prius, nouam rursus loci mutationem postulare compellatur, quæ si non fuerit concessa, intolerabilis euadit: si verò & hæc fuerit concessa, perpetuo, & magno tum ipsius quietis quam quærit, & locorum etiam, vbi morabitur, præiudicio, circumibit vagabundus.

De his S. Basilius diuinè scribit D. Basil. his verbis: *Illi deuitandi sunt, qui in Cōst. instabiles identidem locum demutant: tut. Monast, c. 8. & modò ad hos, modò ad illos fratres se conferunt, & irrequieto acti impetu, se in circumlustrandis assidue Monasteriis*

steris occupant. Horum volucris ani-
mus continenter flabris veluti quibus-
dam pulsatur, horum consilia similia ve-
spertilionum volatibus sunt. Quippe qui
in directum nunquam feruntur, sed tor-
tuoso, & incerto maximè volatu huc, illuc-
que temerè pererrant ac circumuagantur.
Hæc S. Basilius.

D. Clim.
de obed.
grad. 4.

Beatus item Climachus in ean-
dem sententiam de istis loquens
ita scribit: Qui proni ac faciles ad
migrationem, mutationemque locorum
sunt, improbi omnino iudicantur, ni-
hilque ita boni operis fructus consuevit ob-
tundere, ut locorum crebra mutatio.
Et meritò quidem, quodcumque
enim non ex obedientiæ iussu, sed
propria voluntate tales mutationes
frequentantur, non sine graui dis-
pendio fructus nostrorum bono-
rum operum, manifesto autem iu-
dicio exiguæ virtutis, fiunt. Talis e-
nim homo, qui pedem certo loco fi-

gere

gere
tiam
quer
An
certi
test,
rio e
cert
les e
méc
fant
liis t
refic
fian
nun
calce
iden
con
nis a
teri
nost
poti
ori
qua

gere non consuevit, inconstantis etiam animi præbet argumentum. Et quemadmodum, vt D. Basiliius ait:

Animi sedatio virtutis est argumentum certissimum; ita haud temerè dici potest, animi inquietudinem è contrario esse virtutis tenuis argumentum certissimum. Et quod peius est, tales exiguam valde præbent spem emédationis, dùm in hoc errore versantur, quo inquietudinis causam aliis tribuunt, quæ plerunque in ipsis residet. Dum enim in alios, inquit Cassianus, erroris nostri vertimus causas, nunquam ad patientia ac perfectionis calcem valebimus peruenire. Idcirco idem Cassianus caput insequens ita concludit; Summa igitur emendationis ac tranquillitatis nostra non est in alterius arbitrio collocanda, quod nequaquã nostra subiacet potestati, sed in nostra potius ditione consistit. Radix ergo & origo ipsa huius morbi curanda est, quæ est immortificatio, & animi in-

con-

D. Basil.
in Cõstit.
tut. Mo-
nast. c. 7.

Cassian.
de Instit.
1. 3. c. 15.

D. Basil.
in Cōsti-
tat. c. 7.

constantia, si tranquillitate & quiete Religioso homini summè necessaria gaudere velimus. *Amplectenda nobis igitur quies est, ait S. Basilus: in suo cuiq; assignato ad habitandū loco fortiter perdurandū, qui videlicet, hoc ipso animi sui stabilitatē testatam faciat.*

Si verò hoc locorū mutatio, quæ prætextitur, ex infirmitate corporis, pueniret, cui non rarò, cœli mutatione medicina fieri consuevit; tamen hoc etiam casu plurimi solent interuenire errores & illusiones. Nā si ad talem mutationē naturali quodam & priuato moueamur affectu, inclinatione videlicet illa naturali, quam habemus ad conseruationem nostram: dico, mutationem talem, si cum anxietate quadam ac nimia sollicitudine procuretur, vt facile fieri potest, rarò aut ferè nunquam sine culpa aliqua, & manifesto indicio proprij amoris fieri posse: *Sui ipsius causa sollicitum esse, inquit S. Basilus,*

D. Basil.
Reg. bre-
uior, 292

hoc ce
Tunc
usqu
non
nem
uinc
ciar
mut
rem
nire
pens
spiri
nes t
Et qu
quod
proc
nem
max
Reli
paup
ligat
perf
cere
Mibi

hoc

hoc crimen est hominis seipsum amantis.

Tuncque potissimum, quando eò-
usque ventum est, vt Religiosus iam
non sit contentus propter valetudi-
nem, vnum aut alterum vnus pro-
uinciæ mutare locū, sed ad prouin-
ciarum, regnorumque remotorum
mutationem aspiret, vt tandem aë-
rem suo sensui conuenientem inue-
nire possit, nihil interim curans ex-
pensas quæ fiunt, aut deuotionem &
spiritū, qui per huiusmodi vagatio-
nes facile amittitur, ac deperditur.
Et quod sine rubore dici non potest,
quod multi ac potentes Principes &
proceres nō faciunt, ad cōseruatio-
nem vitæ, à qua integra Imperia &
maximi principatus pendent, hoc
Religiosus affectat & procurat, qui
paupertatem profitetur, quiq; ex ob-
ligatione, qua tenetur aspirare ad
perfectiōē, magno animi sensu di-
cere perpetuò cum S. Paulo deberet.

Mihi viuere Christus est, et mori lucrum. Philip. 1.

I Di-

Dixerit fortasse aliquis, se non moueri ad eiusmodi locorum mutationem, affectu quodam particulari, sed solo zelo boni communis, cui multum prodesse posset, si hoc modo suam recuperaret sanitatem. Huic respondet deo, curam communis boni, earum rerum, quæ ad ipsius valetudinem faciunt, spectare ad superiores, quibus ipse licite quidem proponere potest id, quod ad maius Dei seruitium, ac valetudinem suam temporalem quam spiritualem conferuandam, sibi iudicat conuenire: sed si hoc, magno suo merito, ac sine periculo maioris mali facere velit, magna id humilitate faciat, talique indifferencia, ut promptè cupiat acceptare, magna animi tranquillitate, tanquam de manu Dei, omne id, quod sibi à superioribus fuerit constitutum.

Et in tali casu deberet superioris agere, quod S. Basilius monet, cum ait: *Ipse etiam Antistes reliquorum fratrum, veluti charissimorum filiorum cura*

Coftitut. c. 28.

ram suscipiens, diligenter, quid eorum
singulis opus sit, considerabit, & quæ
conuenire visa fuerint remedia, cura-
tionesq̄, quantum potuerit, adhibebit:
Id verò tali cum affectu ac sollicitu-
dine Prælati præstare debet, vt ipse
suos subditos præueniat, prospici-
endo illorum necessitatibus, præci-
pua verò eorum habeat curam,
qui de seipsis minus sunt solliciti, tã
in iis quæ ad necessitates quieris spi-
ritualis, quàm in iis, quæ ad valetu-
dinem corporalem spectant, ita, vt i-
psi hoc modo, in sinum paternæ suæ
charitatis omnem harum rerum so-
licitudinem proiicientes, solummo-
do ea curent, quæ ipsis ad acquiren-
dam spiritualem perfectionem sunt
necessaria.

*Quia verò contrariorum eadem est
disciplina, vt inquit Philosophus, ad-
uertendū est, quod sicut reprehensio-
ne non caret, in Religioso, defectus
Indifferentiæ, circa loca suorum do-*

miciliorum, ob frequentem mutationem, quam indiscretè prætere & procurare posset, ut iam dictum est: ita eandem ob causam reprehendendus esset in Religioso defectu contrarius Indifferentiæ, si, verbi gratia, vni loco ita esset affixus, non eandem sentiret facilitatem & promptitudinē, si superiorum mandato, aliò migrandum esset, posset enim in tanta incommoda & pericula incidere, quanta in contrario defectu Indifferentiæ comprehendimus. Ut igitur hoc caput absolute, precor omnes Religiosos, ut in hac sancta Indifferentia acquirēda ita elaborent, quemadmodum rei ipsius necessitas postulat.

CAPVT XVI.

De Indifferentia circa exercitia, & Ministeria Religionis.

NDIFFERENS præterea esse debet Dei seruus circa omnia Religionis exercitia ac ministeria, eaq; acceptare & exercere magna animi promptitudine & alacritate, quæ sibi fuerint iniuncta, non lucrum vllum aut proprium gustum, sed solùm Dei seruitium, bonumq; commune spectando aut quærendo, memor dicti S. Basilij, cùm ait: *Quidquid quisq; ex propria voluntatis arbitrio facit, id cùm facientis proprium sit, alienum est à cultu pietatis.* Et alio loco: *Amantem sui ipsius se esse quis agnoscet, si qua facit, commodi sui causa facit, licet quod fiat, ex mandato sit.*

S. Basil.
Reg. bre-
uior. 138.

Idem Re-
gul. bre-
uior. 54.

Quapropter quanto minus de nostro in electione ministeriorum & exercitiorum, quæ nobis man-

dantur, interuenit; tanto plus apud Deum nostrū meriti consequemur, eiusque communitatis, in qua uiuimus, administrationem reddemus faciliorem. Nihil est enim quod tam superiorem in rerum administratione molestet, subditosque perturbet, & inquietudinis damniq; spiritualis occasionem suppeditet, quam si religiosus pertinaciter illa ministeria affectet, ad quæ non est aptus: aut recuset, vel inuitus suscipiat ea, quæ tanquam sibi magis conuenientia & consentanea à superioribus imponuntur.

Pro hac re tanti ponderis confirmanda, nescio, quodnam evidentius argumentum adduci possit, ipsamet experientiã grauisimorum damnorum inde quotidie emergentium; & eo, quod D. Basilius, huius rei experientissimus, diuersis in locis indicat. Interrogatus enim quomorbo laboret ille, & an tolerandus sit, qui quotidiana exercitia sibi à
 supe-

D. Basil.
 Reg. bre-
 uior, 117.

sup
 cusa
 ius
 ipsi
 I
 mi
 fig
 lare
 obe
 bea
 cusa
 pri
 &
 ab
 viu
 Et
 po
 SS
 qu
 no
 q
 H

superioribus imposta, exercere recusat, his verbis respondit: *Qui huiusmodi est, is & contumax, & sibi met-
ipso placens, & infidelis est.*

Interrogatus item, an Religioso ministerium sibi à superioribus assignatum recusare, atq; aliud postulare licitum sit; ita respondit: *Cùm obedientia vsque ad mortem seruari debeat, qui, quod sibi assignatum est, recusat, & aliud ab eo diuersum exquirat, primum hinc omnino obedientiam violat, & aperte declarat, nequaquam se ipsum abnegasse, tum etiam aliorum complurium malorum cum sibi, tum aliis auctor existit.*

Huic S. Basilij sententiæ adiungi potest illud Cassiani, quod refert de SS. Patribus religiosis Scithi: *Inter quos, inquit, nunquam peculiare opus, non dicam affectu, sed nec cogitatione quidem ab aliquo penitus affectabatur. Hinc manifestè colligitur, quanti*

Cassian.
lib. 4. In-
stit. c. 14.

semper habita fuerit apud antiquos
 Patres, hæc sancta Indifferentia, &
 quàm procul absint, quamq; parum
 obligationi suæ professionis satisfa-
 ciant illi, qui in electione exercitio-
 rum non se superiorum, vt deces-
 voluntati accommodant, sed illam
 quasi vi quadam in suam trahunt
 voluntatem, contra omnem ratio-
 nem ac regulam boni regiminis.
 Quoniam autem eorum auctoritatem
 quos pro nostra sententia adduxi-
 mus, tanta est auctoritas, vt absque
 aliis rationibus cuius prudenti, ac
 que à contumacia alieno satis per-
 suadere possit huius indifferentia
 præstantiam, vt eam toto cordis af-
 fectu amplectatur; in illa pluri-
 bus commendanda diu-
 tius hîc non immo-
 rabor.

CAPVT XVII.

De Indifferentia circa officia honorifica & gradus.

VOD præterea Dei seruus
 circa officia honorifica &
 gradus, qui in Religione
 ad Dei obsequium & Re-
 ligionis bonum, ab ipsa Religione
 conferri solent, indifferens esse de-
 beat, tam certum est, vt sine pericu-
 lo erroris negari non possit. *Caueat*
omni ratione pietatis cultor, inquit S.
Basilius, ne honores consecetur, ceterisq;
se præponi velit. Huius rationem ad-
fert alibi his verbis: Reddere quidem
honorem iussi sumus, querere autem ho-
norem vetiti. Ostendens verò quàm
gravi salutis periculo exponantur, q
ambitionis vitio miserè seruiunt,
hæc grauissimè scribit. Sine dubio, qui
in huius vitij potestate est, is eodem planè
cum diabolo malo laborat. Nam, vt

D. Basil.
 in Cõsti-
 tut. Mo-
 nast. c. 24

I 5 paulò

Ibid. c. 9. pauld infrà testatur; *hac quoque ani-
mi pestis est grauisima, & rerum bona-
rum exterminatio.*

Cass. li. 4
Institut.
cap. 20.

Idcirco inuenimus multos san-
ctos viros non solùm hæc honori-
fica officia non ambiuisse, sed sum-
mo studio etiam, cùm ad ea fuissent
electi, recusasse. Et vt alia omitta-
mus exempla, satis sit, illud adduxisse,
quod refert Cassianus de Magno
Abbate Pynuphio his verbis: *Vidi-
mus Abbatem Pynuphium, qui cùm es-
set immans Cœnobij presbyter, quod est
in Ægypto, & pro ipsa reuerentia vel
vitæ suæ, vel ætatis, vel Sacerdotij cunctis
honorabilis ac venerandus existeret, &c.
clam fugiens de Cœnobio, secessit in The-
baidis vltimas partes, ibiq; deposito ha-
bitu Monachorum, assumpta seculari ve-
ste, Cœnobium Tabennensiotarum ex-
petiit, quod sciebat cunctis esse distri-
ctius, & in quo se credidit, vel pro lon-
gitu-*

gitudine regionis ignorandum, vel pro
 magnitudine Monasterij, ac multitudi-
 ne fratrum, facile posse calari, vbi diutis-
 simè pro foribus perseuerans, cunctorum
 fratrum genibus prouolutus, vt suscipe-
 retur summis precibus exorabat, cumq̃
 multo despectu tandem fuisset admissus,
 quod scilicet decrepitu senex, & qui om-
 nem suam peruixisset etatem, ingredi
 Cœnobium postularet, quo tempore iam
 ne deseruire quidem suis voluptatibus
 praualeret; ac ne hoc quidem ipsum cau-
 sa Religionis eum expetere assererent, sed
 famis & inopia necessitate constrictum,
 vt seni, nulliq̃ operi penitus apto, horti-
 cura, diligentiaq̃ mandatur, quam sub
 alio fratre iuniore exercēs, sic eidem sub-
 debatur, vt non solùm ea, quæ ad hor-
 ti diligentiam pertinebant; verumetiam
 vniuersa officia, quæ cunctis erant aspera
 vel indigna tota quotidie sedulitate con-

pleret. Cumq; ibidem triennio delitescens, dispersis per vniuersam Ægyptum vbiq; fratribus, quareretur, à quodam tandem, qui de Ægypti partibus commerat, vix potuit præ humilitate habitus sui, ac vilitate officij, quod gerebat, agnoscì. A quo vniuersi fratres priora ignorantia veniam postulantes, inuitum ac stentem ad proprium Coenobium reduxerunt: Vbi cum fuisset, modico tempore dimoratus, eodem rursus humilitatis desiderio atque ardore succensus, ita diffugit, vt iam non vicinam prouinciã, sed ignotas & alienas longeq;e distitas regiones expeteret. Nam conscendens nauem in Palaestina partes commeare festinauit; vbi per modico tempore delitescens, diutius abscondi non potuit: Nã continuò quidam fratrum, qui ad loca sancta de Ægypti partibus, orationis causa, conuenerant; agnitum eum sum-

ma vi precum ad suum Cœnobium reuocarunt. Hæc Cassianus de Pynuphio.

In quo exemplo expressè obseruatum esse videtur id, quod S. Basilii ab vnoquoque Religioso requirebat his verbis: *Non modò honores vltro ipse sectari non debet; Sed ne oblatos quidem admittere, potiusq; recusare atque reiicere, ne consequentis vitæ gloriæ, præsentis honor imminuat.*

D. Basil.
in const.
cap. 24.

Vellem quoque cuius Dei seruo firmiter persuasum esse, serio, cumque intimo humilitatis affectu huiusmodi speciosa officia repudiare (Si nulla acceptandi obligatio à superioribus profecta vrgeat) nō vergeri in præiudicium Indifferentiæ, de qua disputamus: Sed potius hac affectione ipsam indifferentiam, & plures alias virtutes mirum in modum augeri, magnique esse meriti, quemadmodum multi sancti viri, de quorum iudicio ac perfectione

dubitari nec potest nec debet, senserunt, suisq; exemplis testati sunt.

Possset verò alicui in mentem venire rationibus prædictis Religiosum nequaquam prohiberi, quominus ad nonnullos gradus in Religione aspiraret, ad illos nimirum, qui ipsum ad maiorem cum Deo & Religione ipsa coniunctionem iuuent, eumq; ad grauiora Dei obsequia aptum reddant; vel saltem vt nescio quam notam, quæ ex diuturniori vita sine his gradibus traducta sibi inuri possset, euadat.

Cui respondeo, vt proprium est seruorum Dei *amulari charismata meliora*, vt ait Apostolus, ita potentissimum telum est (quod vt plurimum diabolus in Religiosos vibrare solet) ipsis persuadere, ad obsequium Dei bonumq; cõmune pertinere, quod proprius amor, gustusque noster priuatus nobis suggerit. Hæc enim passio velata quasi pannis quibusdam, vt operis, ita & coloris
pre-

pretiosi simul & religiosi, teneriores
 agit radices in animis nostris, eoq̄
 impellit hominem, vt maiori im-
 portunitate & audacia, ea quæ sug-
 gerit, procuret: Ex quo ordinariè
 sequitur, vt cùm hoc modo ad gra-
 dus altiores aspiramus, amittamus
 illius gustum, in quo versamur; &
 quia neque in hoc gradu quietem
 inuenire, neque alterum, quem il-
 licitè quærimus, adipisci valemus;
 nos ipsos in omnis inquietudinis ac
 melancholiæ abyssum sponte præ-
 cipitamus, vt maximo nostro dam-
 no, aliorumq̄ scandalo illud ipsum
 in nobis verè experiamur, quod D.
 Augustinus significat, quando ita
 cum Deo loquitur: *Iussisti Domine,*
& sic est, vt pœna sua sibi sit omnis inor-
dinatus animus.

S. Augu.
 li. 1. con-
 fess. c. 12.

Considerare quoque deberent
 isti, nulla re magis hominem deci-
 pi, quàm proprio rerum suarum iu-
 dicio, præsertim cum circa mate-
 riam

S. Basil.
in const.
cap. 21.

riam propriæ existimationis versatur. *Nihil est facilius, quàm seipsum fallere*, ait S. Basilius, *quod quisque sibi ipsi beneuolus est Iudex, & quæ iucunda sunt, vtilia iudicat.* Imò hoc ipso, quod quis non nimiū fidit iudicio ac meritis, seque gradu huiusmodi idcirco dignum reputat, in conspectu Dei atque hominum seipsum reddit indignissimum.

Quod si cui fortè veniret suspicio, se aliis postponi, ac negligi, neque cum aliis suo tēpore promoueri, (quæ tamen ab hominibus sani iudicij procul abesse debet) ea ipsa potius illi stimulus esse deberet viuendi in religione ob amorem Christi, quàm alicuius causa tristitiæ; & incitamentū hoc, vt omnes defectus, qui fortè in ipso animaduertūtur, exuat, morumque ac vitæ integritati comparandæ indies alacrius insistat, seque tum hac, tum aliis consolationibus indies magis dignum efficiat.

Sed

Sed vt ex his inuolucris verè e-
 mergemus, omnino tenendum est
 id quod S. Basilius dicit, *quemadmo-* S. Basil.
dum potestatem sui ipsius ne ad punctum in const.
quidē temporis habere Monachus debet: cap. 27.
 ita ne cogitando quidem quicquam
 de se, vel de rebus ad se spectantibus
 disponere, sed se sicut instrumen-
 tum artificis habere debet, quod lo-
 co non mouetur, quo positum est,
 nisi quādo & quomodo artifex vo-
 luerit. Pari modo cū Religiosus
 sit quasi instrumentum suæ Religio-
 nis, debet ipse, quantum in se est,
 in illo loco & gradu manere, in
 quo collocatus est, neque aliam
 mutationem aut promotionem ex-
 petere, nisi quando, quomodo & v-
 bi videbitur religioni suę, iisque, qui
 eam gubernant, in Domino conue-
 nire; quibus deinde incumbit ob-
 seruare, quod illis S. Basilius incul-
 cat, cū ait: *Qui in familia ceteris*
præst, & vniuersis, quæ facere illos oport-
teat,

S. Basil.
 Reg. bre-
 uior. 303

teat, describit, maiore quadam cum animaduersione administrare munus debet, sollicitèq; & vt par est, in singulis aduigilet, quo pacto videlicet conuenienter voluntati Dei & accommodatè ad naturam facultatemq; vniuscuiusque, habita communis boni ratione, munera singulis describat, imperetue. Atq; hoc modo occlusa manebit illa porta, quâ nonnunquam inquietudo magna in Religionem irrepere solet; E contra verò omnes, qua par est, pace ac deuotione Deo famulabuntur.

CAPVT XVIII.

De Indifferentia in Conuersatione.

QVONIAM sancta hæc Indifferentia, de qua agimus, etiam in communi personarum conuersatione, quibuscum viuimus, locum habere potest,

pote
indis
cula
mur
adiu
mat
quit
tur.
vici
iusti
mur
repe
vnu
git,
seip
con
ten
ex
sing
die
fili
rit
in

potest, quando videlicet cum ipsis
indifferenter ac sine vlla nota parti-
cularis alicuius affectus conuersa-
mur, visum est mihi huic tractatui
adiungere, ea quæ S. Basilius de hac
materia diuersis in locis scripta reli-
quit. Ita ergo quodam loco loqui-
tur. *Quoniam autem equali inter se*
vicissim charitate amplecti omnes debet,
iustitia violatur, quotiescunque in com-
muni conuentu priuata aliqua coitiones
reperiuntur, aut sodalitates; Qui enim
vnum aliquem magis quàm ceteros dili-
git, is quod non perfecte ceteros diligit, de
se ipso indicio est. Quocirca similiter ex
conuentu reiicienda sunt & turpis con-
tentio, & amor ipse singularis, siquidem
ex contentione odium, ex amore autem
singulari, sodalitateq; suspiciones, inui-
diæq; oriuntur. Quibus verbis S. Ba-
silius apertè declarat, hanc singula-
ritatem affectus & conuersationis
in communitate aliqua religiosa, ef-
se con-

S. Basil.
serm. de
Institut.
Monach.

se contra communem charitatem & Iustitiam, atque ideo sine graui charitatis, concordia, ac boni communis illius loci præiudicio, tolerari non posse.

Basil. in
constit.
cap. 29.

Alibi verò ita dicit S. Basilius *Charitatem quidem habere inter se mutuum fratres debent, non ita tamen, ut duo tresue seorsum à ceteris sodalitate inter se coeant, quandoquidem hoc non charitas est, sed distinctio & distinctum, & eorum qui sic coeunt improbitatis indicium; Si enim communis decus discipline charum haberent, qui tales sunt, sine dubio communem, æqualemq; aduersus omnes charitatē tenerent.* Hæc S. Basilius.

Bona. in
speculo
discipl.
cap. 6.

Idem S. Bonaventura docet, cum inquit: *Esto omnibus benignus, nemini blandus, paucis familiaris, omnib⁹ æquus.* Indicans autem quales esse debeant ij, quibus prædicta familiaritas per-mitti possit, paulò post adiungit;

Si

Si fa
moro
Bea
tra
hun
cūm
letu
nati
tur
qui
setu
hab
ten
ctu
ab
fati
no
hæ
cu
au
ctu
Ni
vo

Si familiarem admittis, sit, quem etas, mores, discretio & honestas insignit.

Beatus item Laurentius Iustinianus tractans de disciplina religiosa, ita in hunc finem scribit. *Socialis natura cum sit homo, & socialiter viuere gratuletur, ita prudenter regenda est, vt & natura subsidium, & spiritus non patiatur detrimentum.*

Verum quamuis fieri possit, vt quis cum aliis familiariter conuersetur ex quadam Sympathia, quam habet erga ipsos; aut bona etiam intentione & zelo, quod maiorē fructum spiritualem & consolationem ab his, quàm ab aliis, ex tali conuersatione soleat percipere, atq; idcirco non facile repudianda videatur esse hæc singularitas in conuersando; cum in prædictis casibus fructuosè, aut saltem non admodum infructuosè retineri & vsurpari possit: Nihilominus respondeo; duo hæc vocabula *Sympathiam & Antipathiã,*

Iustinia.
de discip.
Monast.
cap. 22.

vt significant certos affectus naturales carnis & sanguinis; ordinariè non bene sonare in ore illorum, qui vitam profitentur spiritualem, nequialiter in nobis locum habere debere, nisi quatenus cum rectitudine rationis ac spiritu religioso conueniunt. Quia verò hæc singularitas conuersationis cum certis personis, ferè nunquam rectitudini rationis ac spiritui reuera Religioso conformis esse solet; sequitur titulo hoc *Sympathie* in casu prædicto nos excusari non posse: imò potius perspicuum est, nos nimie cuiusdam indulgentiæ erga appetitus carnis & sanguinis condemnari. *Qui enim,*

S. Basil,
serm. de
Institut.
Monach.

inquit D. Basilius, *in rebus huiusmodi naturam sequitur, is planè declarat se ipsum nondum ex toto à natura recessisse, sed adhuc sub corporis dominatione remanere.*

Neque singularitas conuersationis

nis ex bona mente & zelo excusa-
 tionem admittit, quando talis, cum
 animaduertit ex hac sua singularita-
 te se aliis esse offensionem & scandalo;
 nihilominus in ea perseverat, neque
 ab ea se deduci patitur, sicut prudē-
 tissimè à quibusdam Religiosis sui
 temporis factum esse Climachus af-
 firmat; *Vidi iuvenes, inquit, se inui-*
cem castissimo amore, ac secūdum Deum
diligentes, qui tamen, dum aliorum con-
scientiam inde ladi conspicerent, conue-
nit inter eos, ut se ab inuicem ad tempus
elongarent. Et rectè quidem. *Quia,* Bern. ser.
 ut ait S. Bernardus; *sape dum muta-*
tur locus, mutatur & mentis affectus. 6. ad foro-
 rem.

Neque mihi persuadere possum,
 talem zelum bonum esse, & secun-
 dum charitatem, qui hominem ad
 proprium suum commodum cum
 notabili offensione multorum in-
 ducit: Deinde, licet zelus hic non
 esset malus, neque ipsa conuersatio
 repre-

prehendenda; satis tamen alicui esse se deberet, ad hanc familiaritatem deserendam; cum videt eam sine detrimento communis ædificationis continuari non posse. Quod &

Iustinia. B. Iustinianus satis apertè significat, quando de hac materia loquens, ita concludit; Proinde intercidenda est assidua & priuata conuersatio in Colle-

giis seruorum Christi, quæ quanquam in nullo alio reprehensibilis sit, sine proximorum tamen scandalo fieri nequit. Et hoc eò citius fieri debet, quò sæpius contingit, affectum hunc singularem, qui in principio merè spiritualis videbatur, in ictu oculi in sensualem transmutari, cum nescio qua mentis obfuscatione & extinctione spiritus. Quod damnum nobis S. Basilii grauisimis verbis ob oculos ponit. Iuuenis, inquit, siue ætate, siue animo fueris, equalium tuorum consuetudinem defugito, ab illisq; te non secus atq; ab ardentissima flamma procul ab-

S. Basil.
serm. de
abdicat.
rerū hu-
ius vitæ.

ducit
sus ad
dedit
dixit
ritat
terri
gine
C
pori
rigo
flore
bant
vt ex
uissi
bis,
huius
reue
char
mer
ter,
res c
mia
cus
sent
duci-

ducito, quandoquidem illorum opera v-
sus aduersarius, plerosque olim incendio
dedit, & sempiterno igni cremandos ad-
dixit, ac spiritualis videlicet primò cha-
ritatis vana quadam specie illectos, in te-
rerrimam postea Pentapolitarum vora-
ginem precipites deturbauit.

Quod si sancti isti viri suis tem-
poribus, quibus Religiosę disciplinę
rigor, sanctaęque simplicitas, tantum
florebat, adeò periculosam cense-
bant hanc affectus singularitatem,
vt ex prædictis eorū sententiis gra-
uissimis, apparet. quantò magis no-
bis, corrupto hoc seculo, à damnis
huius abusus cauendum est, occur-
rendūque tempestiuè discreta quadā
charitate, & matura prudētia. Id ta-
men interim animaduertere oport-
et, ne nimia cautela simpliciū men-
tes offendantur, neque è contrario ni-
mia securitate illis incommodis lo-
cus detur, quæ inde prouenire pos-
sent.

K

CA-

*

216 DE MORTIFICAT.
CAPVT XIX.

*De differentia prædictorum qua-
tuor exercitiorum.*

VM sit proprium Mortificationis officium, omnibus nobis perfectionis impedimentum amouere, vt superius dictum est, nõ est dubium, quin prædicta quatuor exercitia *Renunciationis, Abnegationis, Resignationis & Indifferentia*, sint quædam ipsius Mortificationis instrumenta, quibus illa ad finis ac propositi sui executionem vtatur, cum singula eo spectet, quod ex eorum explicacione constat, vt Dei seruum ab omnibus tam interioribus, quàm exterioribus liberent impedimentis, quibus fortassis retardari posset. Consideranti tamen exactius, ac magis speciatim scire horum quatuor exercitiorum differentiam, in quoniam videlicet consistat; hoc dore-
spon-

spor
ex fi
de su
stat
rum
tum
luc
gor
strat
rior
deu
ped
cup
ino
mai
qu
illis
qu
ita
nõ
ius
mo

sponsum, facile hanc differentiam ex fine, quem singula spectant, posse desumi. Renunciatio enim eò spectat, vt hominem à rerum exteriorum, vt diuitiarum, patriæ, parentum, amicorum ac similibus inuolucris expediat, quæ, vt ait D. Gregorius, spinarum instar mētem nostram dilacerant, & ea quiete interiori priuant, quæ ad consecutionē deuotionis est necessaria.

Abnegationis officium est, ab impedimentis interioribus, vt sunt cōcupiscentiæ carnis, & animi affectus inordinati, nos liberare, à quibus eò maiora nobis imminent pericula, quò insolentiores sunt, minusq; ab illis seiungi possumus.

Resignatio nihil aliud spectat, quam Dei seruum superioribus suis ita subdere, vt nihil ille velit, quod nō cum ipsorum voluntate, ad maius Dei obsequium & sui ipsius commodum spirituale, prorsus concor-

det. Quia verò hæc Resignatio præ-
 ptitudo quædam est, & bonæ volun-
 tatis atque intellectus nostri dispo-
 sitio, facile potest contingere, vt non
 obstante tali resignatione commu-
 ni, quando venit ad executio-
 nem particularem eorum, quæ
 nostris superioribus sunt iniuncta,
 sensus, per quem executio fieri de-
 bet, repugnet, atque ita recalcitret,
 vt aliquando experiatur quis illud,
 quod Apostolus Paulus in se ipso
 sentiebat cum diceret: *Non quod
 volo bonum hoc facio, sed quod nolo ma-
 lum, hoc ago*: Idcirco ponitur Indif-
 ferentia, quartum & vltimum exer-
 citium, cuius officium est hominem
 ita afficere, vt sine vlla differentia
 aut difficultate re ipsa amplectatur
 & exequat id, quod Deum Do-
 minumque nostrum, suosque supe-
 riores ab ipso, quomodocunque at
 quodocunque, velle intelligit.

Itaque, vt vno verbo concludamus, horum exercitiorum differentia ex diuersis eorum finibus, vt dictum est, colligitur; Primum, respicit exteriora. Secundum, interiora. Tertium, disponit & ordinat hominem erga suum superiorem. Quartum, reddit hominem erga ea, quæ à superioribus mandantur, indifferentem. Et hæc sunt, quæ de his quatuor exercitiis, eorumque differentia tradere voluimus.

CAPVT XX.

De Insigni quodam interioris Mortificationis effectu, compositione scilicet hominis exterioris, eiusque decoro.

VANDO aliquem vocamus *humilem*, nihil aliud hac voce significare volumus, quàm in ipso esse virtutem humilitatis: quando *patien-*

tem, in ipso itidem dicimus esse patientiæ virtutem. Quando verò aliquem vocamus *Mortificatum*, tacite significamus huiusmodi non solum esse humilem & patientem, sed sobrium etiam, castum, obedientem, mansuetum, temperantem, & ut paucis dicam, omnibus quasi virtutibus moralibus præditum: Quicumque Mortificationis proprium officium, omnes inordinatas passionis, habitusque vitiosos ex animis nostris extirpare, sequitur necessariorum, hominem verè mortificatum, habere animum à vitiis, cunctisque passionibus, quæ virtutibus sunt contrariæ, purgatū. Eadem enim mortificatione, ut docent sapientes, quum vnum extirpatur vitium, contrarium illi vitio virtus magna ex parte inseritur.

Ex hoc igitur virtutum apparatus atque interiori quiete, beneficio Mortificationis comparata, resultat in exteriori homine, hoc modo
 mor-

mortificato, insignis quidam effectus, qui est certa maturitas & grauitas exterior, & compositio mirabilis, quam nos communiter *modestia* vocamus, virtutem videlicet à magnis viris semper magni habitam, summisque laudibus exornatam. Quia cum corpus nostrum naturali vinculo sit cum anima arctissime coniunctum, naturaliter quoque secundum sui capacitatem, ab illa bonum malumque participat, quod sapiens manifestè significauit, cum ait: *Cor hominis immutat faciem illius siue in bona, siue in mala.*

Eccles. 13

Quemadmodum enim post vniuersalem Resurrectionem mortuorum, ex interna gloria animarum beatarum in cælo, splendor quidam externus in ipsum corpus manabit, ut & aliæ quoque qualitates gloriosæ; ita proportionem quadam ex compositione & quiete interiore animæ nostræ in hac vita; sancta quæ-

dam cōpositio & modestia per modum sequelæ in ipsa corporis nostri exteriora redundare solet; quæ tanquam virtus ad proximorum ædificationem valde conducens, meo iudicio, magni facienda, ac studiosè procuranda est. Studiosè dico: quamuis enim inter grauissimos semper errores numerauerim, & adhuc numerem, cùm quis de exteriori sui ipsius compositione nimiam habet curam, ac superfluè sollicitus est, ob finem aliquem sinistrum & vitiosum, vt Scribæ & Pharisei tempore Christi faciebant: mihi tamen semper persuasi, magni esse momenti, valdeq; laudabile, vt personæ Religiosæ & Ecclesiasticæ præ cæteris in exteriori compositione studeant tales videri, quales eos esse vitæ status postulat, ad maiorem Dei gloriam, & communem eorum, quibuscum versantur ædificationem.

Quemadmodum enim vel minima quæque labecula in facie, maiorem

rem
mag
part
clef
qua
ma
cula
mn
sus
Ecc
no
pin
rar
cor
du
en
ta
ego
pat
Q
cu
re
ct

rem

rem adfert deformitatem, quàm magnæ cicatrices in aliis corporis partibus; ita quoque in personis Ecclesiasticis ac Religiosis, quæ sunt quasi facies Ecclesiæ Dei, vel minima exterioris compositionis labecula & defectus, plus offensionis damniq; affert proximis, quàm excessus aliorum membrorum inferiorû Ecclesiæ, vt secularium ac mundanorum, quantumuis enormes.

Nec est, quod quis falsa hac opinione seducatur, non multum curandum esse, quid de externa nostra compositione homines iudicent, dummodo mens nostra & conscientia benè cum Deo conueniat, iuxta illud: *Non iuxta intuitum hominis* 1. Reg 17.

ego iudico. Homo enim videt ea, quæ parent: Dominus autem intuetur cor. Quia licet verum sit Deum non secundùm iudicia hominum iudicare, qui tantùm vident ea, quæ parèt, cum ipse intima cordis nostri pene-

*tret: Semper tamen bonam nostram compositionem exteriorem approbat, præsertim quando hæc ab interiori procedit, & in bonum finem refertur, vt nos in hac materia supponimus.

Imò ob hoc ipsum, quod homines solùm exteriora intuentur, & secundùm hæc sua ferunt iudicia, patet, vt exterior noster homo ad maius Dei obsequium, proximiq; utilitatem benè & non malè sit compositus. Hoc autem diuinæ voluntati esse conforme perspicuum est. Nam cùm, vt scriptura testatur: *Vnicuiq; mandarit Deus de proximo suo;* non potest Deus non approbare ea, quæ in se non sunt mala; sed ad hunc finem multum cōducunt. Ipsa quoque quotidiana docet experientia, exteriorem compositionem personarum præsertim Ecclesiasticarum ac Religiosarum, in maiorem diuinæ Maiestatis gloriam proximiq; edifi-

Eccle. 17.

dificationem ac emolumentum re-
 undare. Sequitur ergo hanc com-
 positionem non solum approban-
 dam, sed studiosè quoque esse pro-
 curandam. Et si æterna sapientia
 verbi incarnati, quæ in sua disposi-
 tione falli nõ potest, præcipit & vult,
 vt luceat lux nostra coràm hominibus, Matt. 5.
 vt videant opera nostra, & glorificent
 patrem nostrum, qui in cælis est: quis
 dubitat, illum hanc lucem externam
 & decorum personarum nostrarum
 velle ac desiderare, vt luceat in san-
 cta sua Ecclesia coram hominibus?
 quandoquidem tantus inde proue-
 nit fructus ac materia laudandi &
 glorificandi nomen sanctum suum.

Quare quemadmodum teste D. S. Boua-
 Bonaventura, in magnam alicuius uent, lib.
 Domini gloriam & honorem cedit, de infor.
 cum vniuersa illius familia mode- Nouit.
 stè, compositè, grauiterq; sese gerit;
 ita ex modestia, compositione, ex-
 terioriç nostro decoro, qui in fa-

milia & domo Dei versamur, ipsius Christi veri Patris familias laus & gloria resultat; neq; alia de causa S. Paulus Romanos exhortatur, vt provideant bona non tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus. Hanc item ob causam sancti quidam Religionum fundatores, Regulas quasdam modestiæ atque exterioris compositionis tradiderunt Religiosis suis obseruandas. Alij verò hanc compositionem regulis suis communibus grauissimis verbis inseruerunt, vt S. Benedictus qui iubet vt Religiosus *In Oratorio, in monasterio, & in horto, in via, in agro, vel vbiunque sedens, ambulans vel stans, inclinato semper sit capite & defixis in terram aspectibus.* S. Augustinus in suis Regulis ita habet: *In incessu, statu, & in omnibus motibus vestris, nihil fiat, quod cuiusquam offendas aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem.* Sanctus quoq;

Rom. 12.

S. Bened.
in Reg.
cap. de
Humil.
grad. 13.S. Augu.
in Reg.
cap. 17.qd
ve
cu
ex
Ch
no
au
&
tu
gr
se
su
sab
a
c
e
y

q̄doque Franciscus singulari quadā D. Fran-
 verborum vi idem suis fratribus in- cis. in Re-
 culcat: *Consulo, inquit, moneo & gul. c. 3.*
exhortor fratres meos in Domino Iesu
Christo, vt quando vadūt per mundum,
non litigent, neque contendant verbis
aut alios iudicent, sed sint mites, pacifici,
& modesti, mansueti & humiles. Bea- Doroth.
tus Dorotheus: Hac est modestia, & serm. 24.
grata compositio: primū non circum-
ferre huc & illuc oculos, sed que ante te
sunt, solū intueri, neque vana & ocio-
sa loqui, sed tantū necessaria.

Sanctus denique Basilius descri- S. Basil.
 bens veri Religiosi cōditiones quo- serm. de
 ad exteriorem compositionem, in- cultu pie
 quit; *Monachum oportet corpus qui- tat. & vi-*
etum, habitum modestum, vocem mode- ta Mo-
ratam, & sermonē compositum habere. nast.
 Et alibi prohibet idem sanctus Mo-
 nachis suis risum immoderatum,
 tanquam animi incontinentis indi-
 cium,

cium, & vult, vt tam in hoc, quam in reliquis exteriori sua modestia, fidei faciant, interiorum suarum virtutum & continentia: adducitque ad hoc, quod sapiens ait: *Eccles. 21 tuus in risu exaltat vocem suam: vir autem sapiens, vix tacite ridebit.*

Vnde manifestè patet, quanti hi sancti Patres semper fecerint in suis Religiosis modestiam hanc exteriori nunquam satis laudatam, quandoquidem illis eam toties, & tam grauibus verbis inculcant & commendant, vt rem ad Dei seruitium, proximorumq; ædificationem valde necessariam. Nec immeritò certè; Si enim imagini cuiuspiam in muro, aut alibi variis coloribus depictæ, tanta vis inest, vt in intuentium animis illum ipsum, quem refert, affectum possit imprimere, vt si sit hilaris, hilarem; si grauis & pia, grauem & pium: Quænam, quæso, vis inerit

inerit seruo Dei (cuius ipse viua est imago) ad imprimenda illorum animis, qui ipsum aspiciunt, aut cum ipso conuersantur, viua & efficacia desideria sanctitatis & pietatis cum in exteriori sua persona, eam ipsam sanctitatem & deuotionem ex intimo corde representet, quam ipse in aliis desiderat? Hinc est quod S. Franciscus eundo per plateas, silentio & sanctitate, quæ ex vultu totiusque corporis cõstitutione emicabat, maiorem ferebat fructum, quàm nunc Concionatores clamantes in cathedris, sua eloquentia ac doctrina referant.

Narrat D. Gregorius de quodam S. Greg. Dei seruo, Isaac nomine, qui cum lib. 3. Di- plurimis, iisq; insignibus à Deo vir- alog. c. 14- tutibus ornatus esset, vnum tamen, quod in ipso reprehensione dignum videretur, reliquum habebat, nimiam scilicet lætitiã, quæ licet illi, vt ex verbis S. Gregorij colligitur, exiguum damnum afferret, cum non ex inor- dina-

dinato aliquo affectu, sed ex naturali potius constitutione procederet, vehementer tamen illum affligebat, quod eam crederet officere proximorum ædificationi, qui plerumque externa compositione duci solent. Quærenti autem Petro causam huius imperfectionis; ita respondet D. Gregorius: *Magna est, Petre, omnipotens Dei dispensatio, & plerumque contingit, ut quibus maiora bona præstat, quadam minoram non tribuat, ut semper eorum animus habeat, unde se ipse reprehendat, quatenus dum appetunt perfecti esse, nec possunt, & laborant in hoc, quod non acceperunt, nec tamen elaborando prævalent, in his qua accepta habent, se minimè extollant, sed discant, quia ex semetipsis maiora bona non habent, qui in semetipsis vincere parva vitia & externa non possunt.*

Quibus verbis manifestè fatetur
S. Gre-

S. Gregorius, lætitiã illam in Isaac
 fuisse imperfectionem, non quidem
 quasi ipse aliquid damni inde acce-
 perit, cùm potius ob dictas causas ei
 multum profuerit, sed quod partem
 eius fructus impediret, quem absq̃
 hoc impedimento ex opera proxi-
 mis nauata retulisset. Hinc perspi-
 cum fit, quàm necessaria sit seruo
 Dei hæc exterior compositio & mo-
 destia. Quia sicut ex fructibus arbo-
 rem, ita ex hac modestia, quæ vt vult
 S. Paulus, *fructus est spiritus*, deuo- Gal. 5.
 tionem & spiritum serui Dei, facile
 colligere licet. Huc etiam spectat, Eccle. 19.
 quod ait Sapiens: *Ex visu cognosci-*
tur vir, & ex occurso faciei cognoscitur
sensatus, amictus corporis, & visus den-
tium, & ingressus hominis annunciant
de illo.

Quare quemadmodum in horo-
 logio rotas & alia instrumenta, tunc
 benè moueri iudicamus, cùm ex-
 teriùs eiusdem index ac sonus certa
 via

via & ratione procedunt; ita quoque probabiliter iudicare possumus, statum interni hominis, quoad Mortificationem & compressionem passionum, bene se habere; si externa eiusdem compositio atque habitudo talis sit, qualem esse decet. De exterioris hominis motu, inquit Cassianus, interioris status cognoscitur. Atque ita finem huic capiti impono, sanctam hanc exterioris hominis compositionem omnibus Religiosis etiam atque etiam commendans.

Cass. lib.
12. Instit.
cap. 29.

CAPVT XXI.

De quodam alio insigni Mortificationis effectu, vita scilicet, actionumque nostrarum exemplo.

VE M A D M O D V M in fonte, qui casu quodam turbatus est, si subsidentibus deinde sordibus ad pristinam redeat puritatem, omnis etiam

etiam aqua inde profluens clara ac limpida apparet; sic animus noster mortificatione passionum ac potentiarum sedatus; facit, vt omnes actiones ex eo procedentes, claræ atque illustres videantur. Cùm enim potentia animæ nostræ à natura ad actionem destinatur, oportet, vt his pccatis, & in ordinem redactis, mox in operibus nostris nescio quis splendor & decor virtute plenus e-luceat.

Hoc Christus Dominus significasse videtur, cùm in persona suorum discipulorum verum seruum & imitorem sui describere vellet: *Sint lumbi vestri præcincti*, inquit, & Lucæ 12. *Lucernæ ardentes in manibus vestris:* Per restrictionem lumborum, significans Mortificationem potètiarum sensitiuarum, quæ in carne sedem & nutrimentum habent. Declarans deinde quomodo ex hac mortificatione, gratiæ auxilio, boni exempli

pli splendor in operibus eluceat: subiungit: *Et lucernæ ardentes in manibus vestris.* Quæ verba S. Gregorius explicans ait: *Lucernas quippe ardentes in manibus tenemus, cum per bona opera proximis lucis exempla monstramus.*

S. Greg.
Hom., 13.

Hoc etiam in insigni illo militum Gedeonis factæ sacræ literæ significare videntur, quando in Madianitarum obsidione, contractis magno fragore lagenis fictilibus, repente lampades accensas manibus ferentes prodiere victores. Sic quoque ex contractione vasorum fictilium, nempe corporum nostrorum per Mortificationem passionum ac potentiarum sensitivarum, splendor quidam vitæ, actionumque ad virtutem prælucentium resultat; gloriosa item victoria à capitali nostro hoste reportatur, qui nos nullis sapius, quàm his ipsis armis,

Cap., 7.
Iudic.

armis, oppugnare atque offendere solet.

Porro quantum hoc vitæ actionumque nostrarum exemplum ad Dei gloriam, & proximorum salutem conferat; verbis profectò explicari nequit. Nam vt B. Bernardus ait: *Sermo viuus & efficax exemplum operis est, plurimum faciens suabile quod auditur, dum monstrat factibile, quod suadetur.* Nam scientia Deo seruiendi, practica est, non speculatiua. Quemadmodum enim in præstantem pictorem euadere volenti, non satis est memoria tenere proportionem, mēsuras, & colorum qualitates; sed necesse est, vt manum etiam operi, modò hanc, modò illam figuram adumbrando ad-moueat, sibiq; multorum pingendi arte præstantium ideas & exempla ad imitationem proponat: Sic ei qui in sancta hac arte Deo seruiendi excellens fieri desiderat, nequa-

S. Bern.

serm. de

S. Bene-

dicto.

quaquam sufficit, si omnia documenta ad hanc artem spectantia accuratè memoriter calleat, sed requiritur, vt ea opere & vsu quotidiano exerceat; potissimùm autem conducent ad hoc, sanctorum aliorumque in hac arte exercitatorum exempla, vt in ea oculos assiduè defigens vitam quoque & actiones suas ad eorum similitudinem instituere & efformare possit. Idcirco cùm præpotens Deus sciret, negocium hoc ad obsequium suũ, hominumque emolumentum quàm maximè valere, multa ac varia varij status & conditionis hominum, in omni virtutum genere præstantium, exempla in Ecclesia sua nunquam deesse voluit, quamuis non sine magno eorum labore ac sudore.

Diuersis quoque sacrarum literarum figuris adumbravit, quanta exemplorum ad virtutem prælucentium sit utilitas; vt vtrinque, exemplis

emp
feru
tio p
ras
ptu
quæ
labr
cun
isto
vult
vt p
te c
clef
hab
cur
re
sap
uac
que
ho
ex
pu
cin
ne
me

docu-
 tia ac-
 requi-
 diano
 con-
 rum.
 n ex-
 defi-
 s suas
 tuere
 cum
 cium
 num-
 ximè
 us &
 i vir-
 cem-
 esse
 agno
 lite-
 an-
 ælu-
 ex-
 plis

emplis scilicet ac figuris, animati,
 feruentius & alacrius in Dei serui-
 tio progredieremur. Et vt alias figu- Exod. 38.
 ras omittamus, quæ in sacra Scri-
 ptura passim occurrunt, quid sibi,
 quæso, specula illa voluerunt, quæ
 labro æneo, quod erat in atrio, cir-
 cumcirca erant annexa, in quorum
 isto sacerdotes ablui in illis autem
 vultus suos contemplari debebant,
 vt puriores magisque compositian-
 te conspectum Dei apparerent? Ec-
 clesia scilicet militans instar atrij se
 habet, quâ transeundum est cui-
 cunque ad triumphantem perueni-
 re volenti: In hac diuina sapientia
 sapientissimè disposuit, vt præter la-
 uacrum Sacramentorum, magnus
 quoque speculorum esset numerus,
 hominum videlicet vita & morum
 exemplis illustrium, vt dum eorum
 puritatem ac perfectionem inspi-
 cimus, impuritatem imperfectio-
 nemq; nostram & inspiciamus & e-
 mendemus, digneque tandem in-
 ter

ter beatos triumphantis illius Ecclesie ciues comparere ante conspectum Dei possimus, quod, ut scriptum est, *nihil immundum aut coinquinatum intrabit.*

Idem præfiguratum est in virgine illis diuerficoloribus, quas Patriarcha Iacob in canalibus posuit, ut **Gen. 30.** venientes ad potum greges, ante oculos haberent virgas, & in earum aspectu conciperent, eiusdemque deinde coloris foetus producerent: Sic Deus perpetuò in Ecclesia sua variarum virtutum exempla tanquam virgas versicoloris proponit: Et hæc est illa varietas, qua circumdata Ecclesia *assistit à dextris sponsi sui cælestis*, ut dum nos mentis nostræ oculos in eorum virtutes factaque illustra defigimus, & concipiamus desideria, & opera etiam similia felicissimè producamus.

Et

Et hoc est quod Salomon in per- Cant. 7.
 sona sponsi dicit: *Quàm pulchri sunt*
gressus tui in calceamentis filia Princi-
pis? Quæ sunt calceamenta Ecclesie,
 inquit S. Bernardus, nisi exempla Bern. ser.
sanctorum Patrum, quibus in vita hu- 16. ad fo-
ius seculi munitur. Denique hoc idem rorem de
 Deus in Aaron, Summo sacerdote, exemplis
 adumbravit, cui præcepit, ut duo- sanct.
 decim Patriarcharum nomina sem-
 per in pectore sculpta gestaret, quod S. Greg.
 D. Gregorius explicans ait: *Ascri-* in pasto-
ptos patres semper in pectore ferre, est rali p. 2.
antiquorum vitam sine intermissione cap. 2.
cogitare. Nam tunc sacerdos irreprehen-
sibiliter graditur, cum exempla Patrum
precedentium indefinenter intuetur:
cum sanctorum vestigia sine cessatione
considerat.

Huius finis causa S. Augustinus S. Augu.
 sanctorum exempla in memoria lib. 1. cõ-
 velut in sinu suo circumferebat, ut fess. c. 2.

Et

—L

ipse

ipse testatur: *Exempla*, inquit, *seruorum tuorum*, quos de nigris lucidos, & de mortuis viuos feceras, congesta in sinum cogitationis nostrauebant & absumebant grauem torporem, ne in ima vergeremus, & accēdebant nos valde.

Idem S. Dominicus, & post illum Angelicus Doctor Thomas factitabant, quibus moris fuit Acta SS. Patrum assiduē in manibus & pectore ferre, vt ex eorum frequenti lectione & recordatione accenderentur, semperque ad gloriosam hanc militiam armati & prompti inuenirentur. Hanc denique eandem ob causam tot sanctorum festa quotidie propemodum ab Ecclesia nobis proponuntur, *Vt imitari non pigent,*

S. Augu. *quod celebrare delectat*, inquit D. Augustinus.

ferm. 47.
de sanctis.

Sed notandum hīc est id, quod plurimum facit ad nostram consolationem.

lation
ris no
ci seu
in pic
haber
los pa
aliqu
se del
mam
mate
sta co
mur
mifit
lia,
ordi
sta d
ri &
labo
qua
den
san
per
teri
fim
ph

quies, rationem, Deum in prædictis figu-
 ris lucis non fecisse, quod Pictores opti-
 ci seu perspectivi solent; Illi enim
 in picturis, nihil aliud propositum
 habent, quàm vt intuentium ocu-
 los pascant; sed potius Phrygionem
 aliquem imitatus est, qui vt opus à
 se delineatum perficiat, pretiosissi-
 mam auri aut argenti, siue alterius
 materiæ telam in minutissima fru-
 sta concidit, atque inde pulcherri-
 mum opus texit: ita Deus ipse per-
 misit ac voluit tot sanctorum mil-
 lia, vel ab ipso nascentis orbis ex-
 ordio capite plecti, secari ac in fru-
 sta diffecari quasi pretiosissimas au-
 ri & argenti telas; vt hoc clarissimo
 laborum, mutilationum & aliarum,
 quas passi sunt, ærumnarum, ipsius
 denique eximie mortis exemplo
 sanctam ornarent Ecclesiam. Sic
 permisit iustum Abel impietate fra-
 terna necari: Abrahamum charis-
 simi filij holocausto tentari; Iose-
 phū à fratribus impiè vendi: Moy-
 sen

sen cum toto populo Israëlitico crudeli Pharaonis tyrannide opprimi, Dauidem implacabili Regis Saulis odio subiici: Susannam impudicorum calumniis exponi: Prophetam Isaiam medium secari. Danielem obiici leonibus. Iob & Tobiam tam in corpore quàm in bonis externis grauissimè affligi, quorum afflictionis causam sacra Scriptura expressè posuit; cùm dicit: *Hanc tentationem* (loquitur autem de Tobia) *ideo permisit DEVS euenire illi, vt posteris daretur exemplum patientiæ eius, sicut & sancti Iob.*

Sed quid dico de seruis, cùm nec filio suo proprio pepercerit, vt perfectius id, quod sibi proposuerat, consequeretur: mittens enim eum in mundum ad redimendum genus humanum: *Posuit eum*, inquit Hieremias, *quasi signum ad sagittam*: permittens illum à Iudaica perfi-

perfidia tot tantisque, vt notum est, persecutionum telis atque ictibus peti, vt quantò maiores iniuriæ Christo fuerunt irrogatæ, quantò plura in eum iacta conuitia, quantò acerbiores plagæ inflictæ, tantò clarius diuinarum virtutum lux ad exemplum beneficiumq; mortalium coruscaret: Sicut quo maior noctis est obscuritas; eò clariores & splendidiore stellæ in cœlo apparent.

Quare hæc tandem verba quasi protestando protulit: *Exemplum*, Ioan. 13. *dedi vobis, vt quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis.* Et alibi: Ioan. 8.

Ego sum lux mundi, qui sequitur me, non ambulat in tenebris: Ostendens se iuxta voluntatem æterni patris, radios lucis, hoc est, vitæ doctrinæque suæ sanctissimæ, in mundo sparsisse, quam homines imitarentur: cuius lucis splendore tot Martyres, quasi generosi papilio-

nes attracti, sese ingentibus animis iis pœnarum ac suppliciorum flammis immiserunt, quas sanctus Heb. 11, Paulus describit, cùm ait; *Alij lacerantia & verbera experti, insuper & vincula & carceres; lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt, circuierunt in melioris, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, &c.* Ac ne fortè putaremus illos tot tantàque tormenta ob culpam aliquam propriam, aut demeritum, & non potius ob gloriam DEI, nostrumque exemplum perpeffos esse; adiungit sanctus Paulus; tantæ eos fuisse integritatis vitæ ac meritorum; vt meritò ij censeretur, quibus dignus non erat mundus.

S. Ambr. Hinc illa S. Ambrosij exclamatio, cùm videret, quanta sollicitudine Deus hominum salutem procuraret, cum tanto nimirum dispendio

Serm. 14. de S. Nazario & Celso.

dio temporalis vitæ seruorum suo-
 rum; Ita enim exclamat. *Quanta est*
circa nos Dei nostri sollicitudo? ille, exa-
minat, vt nos erudiat; illos conterit, vt
nos acquirat; eorum cruciatus, no-
stros vult esse profectus. Item S. Ber-

nardus, *Propterea, inquit, posuit* Bern. ser-
 Deus virtutes sanctorum ad exemplum mon. 16.
 nostrum, vt per vestigia ipsorum per- de exép.
 uenire possimus ad regna cælorum. sanct.

Sanctus item Chrysostomus. Pro- Chrysof.
 pterea sanctorum omnium vitas, inquit, serm. 11.
 & conuersationem in diuinis scripturis super
 præscriptam Spiritus sancti gratia reli- Gen.
 quit, vt discentes, quod licet eiusdem
 fuerint natura; virtutibus tamen stu-
 duerint, ne simus nos ignaui & desi-
 des in iisdem exercendis. Hinc quoque
 tot Summi sanctique Pontifices vt
 Clemens, Damasus, & Fabianus san-
 xerunt, vt septem perpetuò essent
 Notarij Apostolici in vrbe, quorum

officium erat summa diligentia cō-
quirere, summaq; fide conscribere
vitas & acta Sanctorum. Ipse quo-
que S. Gregorius fatetur in Dialo-
gis, se suos Dialogos ob hunc finem
scripsisse.

Nec dubitandū est, quin id ipsum
Deus singulari sua providentia dis-
posuerit, quandoquidem experi-
entia ipsa docemur, hoc exemplo-
rum medium esse ex præstantissi-
mis vnum, quo in humanis pectori-
bus duo summi momenti produ-
cuntur effectus: alter est, vt spiritua-
lem nostram agnoscamus inopiam;
alter verò, vt indies magis incite-
mur ad virtutum progressum. Nam
vt Aristoteles dicit; *Magnum &
paruum dicuntur respectiuè.* Verbi gra-
tia, columba inter obuias volucres,
magne apparet esse molis, perniciousq;
volatus; comparata verò cum a-
quila, paruula est statura, & tarda
volatu. *Equus idem, vt ait Clima-
chus,*

chus, qui absolute consideratus videtur cursu velocissimus, respectu aliorum quorundam animalium piger iudicatur & iners. Ita & homo, qui sibi prius nescio quid non tribuebat, sibiq; in diuino obsequio instar generosi equi aut aquilæ præstantissimus esse videbatur; ubi oculos in meritorum magnitudinem ac velocitatis præstantiam multorum Sanctorum coniecerit; erubescit, seque segnem reputans & nihili faciens humiliatur; & se ipsum ad eorum imitationem, passibus quàm fieri potest incitatissimis, excitat.

Et hoc est, quod B. Climachus pulcherrima quadam similitudine ostendere voluit, quando dixit. *Sicut pauperes cum thesauros regios aspiciunt, suam paupertatem amplius agnoscunt, ita etiam magnificas Patrum virtutes vnusquisque relegens, mentem suam amplius humiliat.* Et quia, ut ait B. Ambrosius; *Non difficile esti-*

L 5 matur,

Clima. in compéd. recapitu. grad. 26.

matur, quod iam factum aspiciamus, persuadentes nobis id ipsum nos, cum diuina gratia, facere posse, quod ab aliis iam factum videmus, qui nobis similes erant, resumimus animum, & firmiter statuimus, tandem aliquando ex hac animi nostri egestate emergere, atque ad altiorem virtutum ac meritorum statum aspirare; vt B. Augustino contigisse legimus, cum vt ipse refert, duorum Aulicorum Imperatoris Theodosij, conuersionem à Pontiano, suo gentili, sibi recenseri audiret, mox enim vbi se collegit: *Quanto, inquit, attentius amabam illos, de quibus audiebam salubres effectus, tanto execrabilius me comparatum iis oderam.* Eo vsque autem hoc sui ipsius odium euasit, vt se amplius continere non potuerit, sed adito ex amicis intimo & fidelissimo Alipio, exclamauerit & dixerit: *Quid patimur? Quid est hoc?*

Aug. li. 8
Confess.
cap. 7.

Quid

Quid audisti? Surgunt indocti & celum rapiunt, & nos cum doctrinis nostris sine corde, ecce ubi volutamur in carne & sanguine. An quia precesserunt, pudet sequi?

Hac eadem ratione innumeri alij sola SS. Pauli, Antonij, Hilarionis, aliorumq; primorum Patrum Eremitarum, fama permoti, relinquentes mundum, vitam Monasticam in desertis Ægypti, Scithi, & Thebaidis complexi sunt: & tanto quidem numero, vt in vnico Cœnobio quinque millia Monachorum, sub vnus Abbatis disciplina versarentur, eaque obedientiâ & obseruantia, quâ refert Cassianus, cum ait: *Non potest apud nos, inquit, vnus vni vel obedire, pro modico tempore, vel praeesse.* Hinc S. Gregorius, quantoperè vis exemplorum ad agnoscendam propriam miseriam, meliorisque vitæ statum amplectendum conferat;

L 6 his

Cas. li. 4.
Inst. c. 1.

S. Greg. his verbis docet: *Fit plerumque in*
 Procem. *audientis animo duplex adiutorium in*
 li. 1. Dia- *exemplis Patrum; Quia amore ventura*
 log. *vita ex precedentium comparatione de-*
cenditur, & si se esse aliquid existimat,
dum meliora de aliis cognouerit, humi-
liatur.

Porro si hominum virtute meritisque clarorum exempla, lecta solum in antiquis illorum historiis; aut fama percepta, vel etiam nobis ab hominibus fide dignis narrata, tantam habent in animis nostris efficaciam, quantam experti sumus, & in singulas ferme horas experimur, quid homines viui facient, qui ante oculos nostros quotidie versantur? Cum nullum sit dubium, obiectum presens efficacius mouere, inque animis nostris validius imprimere illum effectum, quem producere aptum est. Quare quemadmodum equus, qui nec verberibus, nec calcaribus, nec vllis clamoribus adigi pote-

poterat, vt vel pedem loco moueret, vbi tamen alium videt equum præeuntem, mox eundem sequitur, nemine impellente: Sic possem non pauca eorum exempla adducere, qui suis quibusdam abusibus adeò infueuerant, vt neque concionatorum clamoribus, neque calamitatum, aut morborum verberibus ab illis abduci potuerint, posteaquam tamen alios sibi similes, vel iisdem, vel etiam maioribus tricis ac pedicis se expediuisse, atq; in diuino obsequio maximum fecisse progressum viderunt, & ipsi sese suis extricarunt miseriis, atque eorum vestigiis seridò insistere decreuerunt.

Ita legimus fecisse Iustinum Marti- Perioni^o
 tyrem, qui exemplo Sanctorum Mar- in vita S.
 tyrum, quos incredibili constantia, Iustini.
 omnia tormentorum genera susti-
 nere videbat, permotus; abiecto in-
 fidelitatis errore, in quo longo tem-
 pore pertinaciter vixerat; tali ani-
 mi feruore Christi fidem amplexus

L 7 est,

S. Aug. li.
8. confes.
cap. 2.

Chrysof.
Hom. 17.
in ca. 13.
Ioan.

est, ut pro ea gloriosè mortem opterere non dubitauerit. Idem sibi contigisse D. Augustinus fatetur, quando sibi in errorum suorum tenebris adhuc immerso à Simpliciano narratum fuerat Victorinum celebrem Rhetoricæ facultatis Professorem ad Christum esse conuersum. Sed ubi mihi, inquit ille, de Victorino Simplicianus ista narrauit, exarsi ad imitandum. Idem deniq; docet D. Chrysostomus: Et gentiles, inquit, non ita signis adducuntur, ut vita, quam nihil aliud, ut dilectio commendat: qui enim miracula faciunt, nonnunquam deceptores ab illis appellantur, vite puritas non nisi bonum arguit. Deinde ita concludit: Nihil adeò Gentiles arguit, ut virtus, nihil adeò perturbat, ut malitia. Et hoc est, quod hodie quoque in Indiis Dei bonitate fieri consuevit: ubi nullis sæpe miraculis, nullis Concionatorum clamoribus,

sed

sed solùm vitæ, morumq; exemplis Religiosorum inter ipsos versantium, multi ad iugum Christi perduntur, ita vt multi eorū pro Christi fide gloriosè occubuerint. Quod si vitæ morumq; exempla in omni generis hominibus tantam habent vim, vt vidimus, quid de illis dicendum, qui in alicuius auctoritatis ac honoris gradu sunt constituti? Hi enim in Rebus publicis tam ciuilibus quàm Ecclesiasticis illos repræsentant remiges, à quibus, vtpote in puppi confidentibus, tota pendet remigandi ratio. Nam vt isti lentius aut citius remigant, ita alij lentius aut velocius sequuntur: Sic & illi in prædictis Respublicis, proprio vitæ ac morum exemplo, aliis normam præscribunt, ita vt iisdem quasi passibus sua vestigia sequantur.

Quocirca horum bona vel mala, quæ aliis præbent exempla, propriè non possunt priuata aut particularia bona vel mala appellari, sed potius
vni-

vniuersalia ac communia, & quod hinc est consequens, tanti momenti, vt talia exempla aliquando in Iudiciis & Rerumpublicarum administrationibus habeant vim legis.

2. Mach.
6.

Quæ causa fuit, vt venerandus ille senex Eleazarus, nonnullis amicis suillæ carnis esum sibi suadentibus, vt imminentem mortem euaderet, nullo modo acquiesceret, ne hoc suo exemplo iunioribus & infirmioribus damnum aliquod afferret: *Sed gloriosissimam mortem magis, quàm odibilem vitam amplectens, voluntariè præibat ad supplicium.* Concludit deinde scriptura historiam his verbis: *Hoc modo de vita discessit, non modò iuuenibus, sed & vniuersæ genti memoriam mortis suæ ad exemplum virtutis & fortitudinis derelinquens.*

Idem quoque D. Paulus cupiebat, cùm ad Titum Cretæ Episcopū scri-

scri
ipsu
rū, i
& S
qui
goti
sup
neg
prio
mo
in r
tale
lius
nec
ege
mo
cor
me
fil
La
m
in

scriberet: *In omnibus, inquit, te Tit. 2. ipsum præbe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, &c.* Hoc & S. Basilius tractans de Religiosis, qui extra monasteria secularibus negotiis occupantur, docet, ob rationem supra allatam, solum iis huiusmodi negotia assignanda esse, qui sine proprio animæ suæ dispendio, proximorum autem ædificatione fructuque, in mundo versari possunt; quod si tales fortassis non essent; *Præstabilius est, inquit, summam rerum omnium necessariorum penuriam perpeti atque egestatem, etiamsi propterea subeunda mors sit quam subleuanda necessitatis corporis causa, perspicuum animæ detrimentum negligere.*

Nec immeritò hanc rem ita S. Basilius exaggerat: nam ut affirmat B. Laurent. Iustinianus: *Nocet plurimum conuersatio incomposita, deducta in publicum.* Hoc denique S. Bonauen-

Basil. reg.
fus. disp.
cap. 44.

Iustin. li.
de cõflic.
interiori
cap. 2.

S. Bona. uentura monet, ubi de Religiosis,
 in qq. cir- q in Religione alicuius sunt auctori-
 ca reg. ca. tatis, agens; dicit; tales quantumuis
 19. senes & bene meritos, à quibusdam
 tamen commoditatibus & priuile-
 giis, ipsis alioqui ob honestos respe-
 ctus licitis ac permisis, abstinere de-
 bere, ne ipsi iuuenes præteritorum
 ipsorum laborum ignari, dum vi-
 dent eos his exéptionibus gaudere,
 incipiant easdem ambire: ex quo
 fit, ut in Monasteriis disciplinæ rigor
 paulatim relaxetur. Et quamuis hæc
 iuuenum cupiditas, hoc casu indi-
 creta & sine ratione sit, rationi ta-
 men consentaneum est, ut seniores
 priuatis suis commodis bonū præ-
 ferant commune, illisq; quantum
 fieri potest, nullam horum præbe-
 ant occasionem in has appetitiones
 incidendi: *Debemus enim nos firmio-
 res, inquit Apostolus, imbecillitates
 infirmiorum sustinere, & non nobis pla-
 tere. Et sicut currentes equi, ait Clima-
 chus,*

Rom. 15.

ehus, cursu inuicem certant, ita & o-
 prima societas se inuicem excitat.

Quemadmodum autem tali-
 um hominum exempla ex sese
 sunt efficacissima, sic ab eis exhi-
 bendis & dandis nemo excusan-
 dus est; nam infirmus æquè ac sa-
 nus, indoctus æquè ac eruditus, in-
 ferior æquè atque superior ad vi-
 uendum secundum sui status con-
 ditionem & qualitatem obligatus est.
 Ut enim infirmus, durate infirmita-
 te, à ieiuniis, vigiliis, aliisque laborio-
 sis operibus excusatus sit, à dandis
 tamen bonis exemplis neutiquam ex-
 cusari potest aut debet; simplex item
 acidiora, licet proximis suis in ad-
 ministracione Sacramentorum, alio-
 rumque Ecclesiasticorum ministerio-
 rum prodesse non possit, iuuare ta-
 men illos bonæ suæ vitæ exemplo
 potest & debet. Et si fortè eruditus
 non valeat dicendi gratiam, neque aliis
 concionando salutis viam monstrare
 possit, obligatur tamen ad ferendam
 illis

Climac.
 grad. 26.
 de discre.
 in re ca-
 pitulat.

illis opem; bene agendo: lingua-
nim hæc bene operandi, ab omni-
bus nationibus quantumuis remo-
tis & barbaris intelligi potest; neq;
solum bonis iucunda est, sed & ma-
le viventibus non potest non esse
grata.

Doctus verò & eloquens noue-
rit, si ad sonum verborum non
adiungat etiam exemplum bonorū
operum, vocem suam similem fore
æri sonanti, aut cymbalo tinnienti,
& quod hinc sequitur, vanam & in-
efficacem. Idcirco si verbis tuis per-
suadendi vim inesse desideras; Da-

Bern. ser. *bis voci tue vocem virtutis*, ait S. Ber-
59. super nard^o, *si quod suades, prius tibi illud co-*
Cant. *gnoscaris persuasisse: validior operis quā*
oris vox est, fac vt loqueris.

S. Greg. Sanctus item Gregorius: *Illā vox,*
in pastor. *inquit, libentius auditorum corda pene-*
p. 2. ca. 3. *trat, quā dicentis vita commendat,*
quia quod loquendo imperat, ostenden-
do

do adiuuat, vt fiat. Vnde sicut horo-
 logium errare dicimus, cū multas
 frequenter insonat horas, paucas ta-
 men indice demonstrat (necesse est
 enim vt inter vtrumq; , campanam
 scilicet ad sonum, & indicem ad o-
 stensionem) ea sit conuenientia, quæ
 cursui solis respondeat; Ita & Con-
 cionatorem dicemus non bene suo
 fungi officio, quando multum lo-
 quitur, & parum operatur: Sed tūc
 verus dicetur Concionator, si inter
 ipsius linguam in loquendo, & ma-
 nus in operando ea sit conformitas,
 quam iuxta exemplum ac normam
 Christi, solis Iustitiæ, obseruare te-
 netur, de quo Lucas scribit: *Cœpit,*
facere & docere, & cū facit quod S.
Gregorius affirmat: Tunc aliis recta
predicamus, si dicta rebus ostendimus.

Vt igitur huic capiti finem impo-
 nam, quanto possum maximo cor-
 dis affectu tum omnes, tum præci-
 puè Ecclesiasticos ac Religiosos ro-
 go,

Act, 1.

S. Greg.
 Hom. 17.

go, ut in conspectu Dei ac Creatoris nostri maturè perpendant illa verba, quæ de ipsis Spiritus sanctus per Malachiam Prophetam protulit cū Malac. 2. dixit: *Labia Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius: Quia Angelus Domini exercituum est.* Quæ verba nihil aliud significare videntur, quàm Ecclesiasticorum vitam, Angelorum vitæ similem esse debere; cū illis incumbat alios docere verbis id, quod ipsis iuxta legem Dei credendum, atque opere ipso exercendum est. Neque vlllo vnquam modo committant, ut sinistra aliqua intentione aut opere re-ctitudo ac sanctitas eius officij profanetur, quod ipsis à Domino Deo concreditum est.

CAPVT XXII.

*De tertio Mortificationis effectu, qui est
voluntarius de spiritualibus & gra-
uibus rebus sermo.*

NARRAT B. Sophronius Sophrō.
Hierosolymorū Episco- in prato
pus de celebri quodam spirituali
latronū duce Dauid no- cap. 143+

mine, qui postquam multos annos
in regione Hermopolitana publicis
ac maximis latrociniis exegisset, cō-
motus tādē diuinitūs statuit mu-
tare vitam ac Religiosum statum
amplecti, atq; ita relictis sociis, ve-
nit ad celebre quoddam illius loci
Monasterium, habitum petens, quē,
cū post multas difficultates & re-
pulsas, tandem obtinuisset, ita ex a-
nimo se religiosæ obseruantix ac
pœnitentiæ dedit, vt breui, cun-
ctis obstupescētibus, ad tantam per-
uenerit sanctitatem, vt Angeli con-
spectu & alloquio dignus fuerit ha-
bitus,

bitus, à quo bono animo esse iustus est, non solùm enim peccatorum suorum veniam, sed peculiarem etiam gratiam, magna & mira ad Dei obsequium agendi sibi à Deo concessam esse.

Cùm autem Dauid Angeli verbis credere nollet, neque enim fieri posse putabat, vt tam exiguis pœnitentiæ operibus Deus flexus, veniã sibi tam facilem enormium suorum peccatorum cõcessisset; Angelus similem ei sententiam protulit, quam olim Zacharias ob incredulitatem audire compulsus est; ipsum nempe ilico linguæ vsu priuatum iri; Quod audiens Dauid atque erroris sui iam pœnitens in terram se mox prostravit, & exclamãs cum lachrymis dixit. Et quĩ ferre Domine Deus vnquam possum, vt dum essem in seculo latro, linguam habuerim ad offendendum te tot tantisq; peccatis, nunc autem in Religione constitutus ad te laudandum ac benedicen-

dicendum sim eiusdem usu destitutus? Ad hæc Angelus prolatam antea sententiam mitigans, respondit; ipsi quidem loquelam concessã esse, sed ad laudandũ Deum, & psallendum in choro; ceterum in aliis omnino mutum fieri debere. Quod & factum est; nam in posterum David ille in omnibus, præterquam in laudibus & benedictionibus sacris, elinguis omnino fuit & mutus.

Ex hac historia hoc mihi observandum videtur, quod si huius temporis homines tales haberent linguas, quales iste David, ita ut nihil aliud, quàm laudes Dei ac hymnos pronunciare possent, superuacaneum esset illis persuadere velle, ut inter se frequenter mutua de rebus bonis & piis colloquia instituerent. Verùm quia linguæ nostræ, ut prò dolor, nimis perspicuum est, sunt ex se plus satis liberæ, & ex naturæ nostræ corruptione, praua& consuetudine multò faciliores ac promptio-

M res

res ad detractiones, periuria & blasphemias, quàm ad Dei laudes; cogimur necessariò media quædam rationesq; inuestigare, quibus doceamur, quanti sit momenti, quantæq; utilitatis, vt homines, præsertim Religiosi ac spirituales, assuescant frequenter de rebus ad Dei cultum, & ad ipsorum aliorumq; profectum spectantibus, inter se colloqui.

Mirandum autem planè est, quod cum homines aliàs natura sua eò propendeant, vt tractent & loquantur crebrò de rebus arti ac professioni suæ consentaneis, vt etiam huic prouerbio locum dederint: *Tractat fabrilia fabri*: apud Religiosos tamè, apud quos maximè id factum oportuit: id vel maximè non fiat. Quid enim religiosis cõuenientius, quàm de rebus spiritualibus ac Religiosis, quæ scilicet statum & professionem eorum concernunt, tractare; idq; eò libentius & studiosius ab illis

præ-

præstari deberet, quo res spirituales sunt aliis præstantiores, fructusque qui ex his colloquiis colligi solêt, vberiores & excellentiores. Qui enim muscum, aut alias res odoriferas manu tenet, quò magis eas tractat & versat, eò plus sentit odoris, magisque corroboratur: Ita quoque, quò frequentius de rebus spiritualibus differitur, vtpotè in se suauissimis; eò maius anima nostra haurit solatium & robur.

Neque aliunde video hunc provenire errorè, nisi ex defectu Mortificationis, valdeque exiguo affectu erga res spirituales. Ex defectu dico Mortificationis, quia quèadmodum vocum ac sonorum dissonantia ex fidiibus malè temperatis proficiscitur, ita ex immortificatione & incòpositione fidiù, hoc est, passionù & perturbationum animi nostri, sermonum nostrorum dissonantia procedit. Et quemadmodum mare ventis agitatam perpetuum edit mur-

mur, magnamque tum algæ, tum aliarum sordium eiicit copiam: Ita animus malè compositus & passionibus agitated communitè ex ore, futilium & inanium verborum infinitam copiam magno cum strepitu emittit. Nam cum lingua fit quasi animi idea & imago; talem quis se plerumque sermone ostendit, qualis est in animo. Hinc bene dixit Hugo de S. Victore: *Mores hominum lingua pandit, & qualis sermo ostenditur, talis animus approbatur.* Et sicut aqua ordinariè solet illius terræ induere qualitatem, per quam transit: Sic humanus sermo ab intellectu, voluntate, sensuque nostro profluens; necessariò patefaciet vtrum istæ potentiæ, erroribus, affectibus inordinatis, prauisque passionibus sint infectæ. Hinc meritò dicimus; benè & ordinatè loqui, esse animi bene compositi ac mortificati effectum, sicut è contrario, ma-

Hugo li.
2. de A-
nima.

lè loqui, animi immortificati ac malè compositi argumentum.

Quod item. defectus hic apud Religiosos, non libenter scilicet loqui de rebus Religioso statuique spirituali conuenientibus; ex modico affectu erga huiusmodi res proueniat, manifestè ostendi potest. Verissimum est enim illud Platonis dictum, *homines amore ipso fieri facundos & eloquētes ad loquendum de rebus, quas amant.* Vnde si in nobis vigeret sanctus ille rerum diuinarum amor, essemus certè in huiusmodi colloquiis eloquentissimi. Et quemadmodum in compositis naturalibus, elementum prædominans trahit omnia alia elementa ad illum locum & centrum, quod naturaliter appetit; quod in lignis etiam maximis apparet, quæ semper aquæ supernatant ob aëris elementum in eis prædominans: Ita si amor spiritus in nobis, vt par

est, prædominaretur, attraheret sine dubio mentem & linguam nostram: illam, ut cogitaret; hanc, ut loqueretur assiduè de rebus spiritualibus diuinisque, quas appetit & desiderat.

Et sicuti, qui muscum aut rem odoriferam tractat, non potest non odorem suum prodere; ita quoque in cuius corde Sanctus Dei amor residet, is hunc occultare non potest. *Sicut is, qui fert aromata, inquit Climachus, etiamsi nolit, ex odore proditur: ita & qui spiritum Dei habet, ex verbis suis agnoscitur.* Neque ideo hic defectus amoris aliquem excusare potest, quo minus de rebus loquatur spiritualibus, imò hoc ipso magis ad hoc obligatur, cum nulla alia sit causa, quare quis ea, quæ naturâ sua bona sunt, minus amet, quàm eorum ignorantia. *Nemo enim diligere potest bonum, quod*

Clim. in.
compéd.
recapit.
grad. 26.

ne-

nescit, ait D. Chrysoftomus. Vt au- S. Chryf.
tem frequens de rebus spiritualibus sup. Mat.
sermo efficit, vt cognoscantur, ita
efficiet etiam, vt amentur, quo amo-
re spiritualia huiusmodi colloquia
non solùm reddentur facilia, sed e-
tiam dulcia & iucunda, ita vt ali-
quando ex intimo corde cum Da- Psal. 118.
uide exclamaturi simus: *Quàm dul-*
cia faucibus meis eloquia tua super mel
ori meo.

Quod sancta Dei famula Schola-
stica experta est, quando transacta S. Greg.
cum fratre suo Benedicto in Dei li. 2. Dia-
laudibus, spiritualibusq; collationi- log. c. 35.
bus integra die, tantam consolatio-
nem spiritus ac dulcedinem inde
percepit, vt fratrem obnixè rogaue-
rit, ne imminente iam nocte ad suū
rediret Monasteriū, sed vnâ secū in
eadem exercitatione illam noctē in-
sumeret. Cuius precibus cū ille ne-
quaquā vellet acquiescere, q̄ à fratre
non potuerat, à Deo impetrauit.

Subitò enim tanta vis imbrum, licet serenissimo antea cœlo, exorta est, vt ille cum sorore sua manere coactus sit. Sicq̄ factum est, inquit S. Gregorius, vt totam noctem peruigilem ducerent, atque per sacra spiritualis vitæ colloquia, sese vicaria relatione satiarent.

S. Augu. li:9. confess. c.10. Hoc idem S. Augustinus experitus est, qui cùm quadam die de rebus spiritualibus cum matre sua S. Monica tractaret, tanta mentis illuminatio, ardorq̄ spiritus in vtrisque ex illo colloquio exstitit, vt illos subitò huius vitæ, omniumq̄ delectationum maxima nausea cœperit. *Tu scis Domine, quod in illo die, cùm talia loqueremur, & mundus iste inter verba vilesceret, cum omnibus delectationibus suis,* dicebat D. Augustinus. Matrem quoque suam Monicam, ait ardentissimo quodam alterius vitæ desiderio permotam in hæc verba
pro-

prorupisse: *Fili, quantum ad me attinet, nulla re iam delector in hac vita. Quid hinc faciam adhuc, & cur hinc sim nescio.*

Eundem denique effectum senserunt duo illi discipuli euntes in Emmaus, cum inter sacræ Christi passionis, aliarumque rerum diuinarum colloquia, ita interius illustrati inflammatisque sunt, ut post eius discessum incredibili quadam admiratione commoti dixerint: *Nonne cor nostrum ardens erat, dum loqueretur nobis in via?* Quamuis autem nunquam possit contingere, ut neque vllum in nobis sentiamus gustum, ex huiusmodi sermonibus, nec quicquam eorum, quæ dicta sunt, mente retineamus, ipsa tamen nuda attentio, suo non carebit fructu; quemadmodum qui aquam ex flumine cribro peteret, quamuis omnis illa rursus efflueret, ipsum tamen cribrum, saltem breui eo tempore madefa-

ctum esset: Ita dico, licet nobis certò constaret, omnia dicta spiritualia altera aure percepta per alteram, ut vulgò dicitur, iterum elabi, ita ut nihil eorum memoria retineretur, hoc ipso tamen tempus illud non malè collocari iudicandum est, cum saltem, ex transitu quasi huius sacri liquoris anima nostra ita recreari possit, ut postea eorum quæ DEI sunt magis capax fiat, minusque difficultatis in rebus diuinis sentiat, tartareisque hostium insultibus maiore vi resistere possit, ut manifesta docet experientia.

Cassian.
collat. 22
cap. 1.

Quod quidem inter præcipuos spiritualis vitæ fructus, meritò numerandum est, cui & ille fructus adiungi potest, quem ille ipse, qui de rebus spiritualibus sermonem facit, percipere solet, qui certè maximus est, ut ostendit apud Cassianū Theonas, qui rogatus, ut spirituales institueret sermonem, quod inter illos san-

sanctos patres valdè vſitatum erat, respondit; se illorum petitioni libentissimè satisfacere, quandoquidem re ipsa experiretur, quod quanto plus de hac materia loqueretur, tantò magis sibi saperet, quodq; ex mutua sermonum huiusmodi communicatione, auscultans ditior fieret; Verba verò faciens multum inde lucri reportaret. *Grata namq; est huius scœnoris occupatio, aiebat, quæ maiora, dum soluitur, augmenta cõquirat, & non solùm percipientem ditat, verùm etiam nihil imminuit largienti. Duplices siquidem congregat questus rerum spiritualium dispensator; lucrum enim non solùm in illius, qui audit, profectu, verùm etiam in sua disputatione consequitur; non minùs semetipsum ad desiderium perfectionis accendens, dum instruit auditorem.*

Experimento didicit hoc venerabilis In vitis
 randus quidam Eremita, de quo Io. Patrum.

M 6 annes

annes Monachus narrat, eum aliquando graui quadam tentatione exagitatam, mundum repetere statuisse, hocq; consilio cum se dedisset itineri, nocte interceptum, in vicino quodam Monasterio Monachorum quaesuisse hospitium, & ab illis patribus magna cum charitate ac laetitia exceptum fuisse, quippe ad quos iam antea de ipsius vita ac sanctis moribus fama peruenerat. Cum itaque nonnihil quieuisset, petierunt, inquit ille, ab eo Patres illi magnis precibus, vt de rebus spiritualibus verba faceret, qui licet nihil minus, quam de spiritualibus rebus cogitaret, ne tamen illis esset scandalo, coactus est petitioni morem gerere. Quid fit? inter loquendum Dei misericordia accidit, vt quibus tunc verbis alios exhortabatur, iisdem ipse commotus ad eum sit, vt statuerit ad propriam redire cellam, & antiquum viuendi statum maiori cum feruore resumere, quod &

& fecit. Hinc constat, Patrem hunc ex proprio sermone maiorem percipisse fructum, quàm alios, qui ipsum audierant. Idcirco S. Bonaventura suos fratres Religiosos tan-
 toperè exhortatur; dicens: *De Deo libenter loquere. & libentius audi, Quia excitat cor ad studium virtutis, & ad affectum deuotionis.*

S. Bona-
 uent. lib.
 de Infor-
 mat. No-
 uit. c. 18.

Verùm quia dæmon manifestis ac diuturnis obseruationibus verisimū esse cognouit, quod hætenus dictū est, omnibus modis atq; stratagematis, tanquam miles peritissimus, hoc exercitium tam sanctum impedire & auertere conatur. Quare quando aliter non potest, solet, nescio quam capitis grauedinem ac somnum immittere, vt vel omnino non percipiantur ea, quæ dicuntur, vel saltem non debita animi attentione & affectione. Fidem huius rei nobis facit sanctus ille senex Machetes, qui cū aliquando

M 7 ad

Cass. lib.
5. de Inst.
cap. 31.

ad quosdam Monachos spiritua-
lem haberet sermonem, omnium-
que eorum oculos somno grauatos
esse atque ita frustrà se loqui cerne-
ret; volens illis occultas dæmonis
insidias aperire, institutum reliquit
sermonem, & lepidam quandam
illis cœpit narrare fabulam, ad cu-
ius narrationem cùm eos confe-
ctim euigilasse, atque arrectis auri-
bus adesse vidisset, ingemiscens
ait: *Nunc vsque de spiritualibus lo-
quebamur, & omnium vestrum ocu-
li letali dormitatione deprimebantur,
at cùm otiosa fabula intromissa est, om-
nes expergesacti torporem somni do-
minantis excussimus. Vel ex hoc ergo
perpendite, quisnam collationis illius spi-
ritualis fuerit impugnator, & quis hu-
ius infructuose atq; carnalis insinuator
existat.*

Necq; verò tunc primum Mache-
tes hâc tartarei inimici astutiam co-
gnouisse

gnouisse credendus est, sed dudum Cassian.
 antea, vt de ipso Cassianus refert. lib. 5. In-
Vidimus, inquit, senem Machetem no- stit. c. 29.
mine, hanc à Domino gratiam diuturnis
precibus impetrasse, vt quotquot diebus
& noctibus agigaretur collatio spiritu-
alis, nunquam somni torpore laxaretur;
si quis verò detractionis verbum, seu o-
tiosum tentasset inferre, in somnum pro-
tinus concidebat.

Ex quo planum fit, Machetem Ephes. 4.
 non solum S. Pauli consilium obser-
 uasse, cum ad Ephesios scribit: *O-*
mnis sermo malus ex ore vestro non pro-
cedat, cauendo scilicet, ne vllum
verbum malum sibi excideret, sed
neque ab aliis prolatum audire po-
tuisse. Neq; facilè dixerim, quænam
maior fuerit gratia, illane quæ Dau-
di illi fuit à Deo concessa, de quo in
principio huius capituli diximus, qui
nullum aliud potuit verbum pro-
ferre, quàm quod directè cederet in
Dei laudem ac benedictionem: an
 verò.

verò hæc ipsa, quam Macheti contigisse iam dicebamus, qui nullum detractiois, vanumq; & otiosum verbum ad aures admittere potuit: Vtrumq; enim dum sumus in hoc mūdo æquè est necessarium, vt scilicet & piis sermonibus vacemus, & à malis diligentissimè abstineamus.

S. Basil.
Reg. bre-
uior, c. 26

Hinc interrogatus aliquando S. Basilius, vter eorum grauiori pœna esset dignus, illéne qui detrahit, an verò is, qui auscultat & tolerat: Respondit; *Exterminandi sunt ambo à societate reliquorum; detractor, quia non loquitur, quæ debet; attendens, quia audit ea, quæ non conuenit audire. Neque verò vlli nimis rigida hæc S. Basilij pœna videri debet: Quia si Deus hanc leprosis pœnam imposuit, vt à consortio hominum segregarentur, *Omni tempore, inquit, quo quisquam leprosus est, & immundus, solus habitabit extra castra, quan-**

Leuit, 13.

tò

tò conuenientius hæc pœna detra-
ctoribus irrogatur, cùm hæc alte-
ra corporali lepra fit multo perni-
ciosior & execrabilior, neque so-
lùm in superficie cutis hæreat, sed
de corrupto quodam vitiatoque
principio interiori producat, ne-
que ipsum solùm, sed & auscultan-
tem inficiat, cumq; & ei, cui detrahi-
tur, noxia, atq; aded Deo ipsi abomi-
nabilis fit.

Meritò igitur hæc lepra, tan-
quam omnium malorum radix, &
veræ vnionis, fraternæq; charitatis
extirpatrix, quæ tantoperè in om-
ni Religione est necessaria, à finibus
nostris procul exterminanda est. Et
quemadmodum Deus voluit, vt le-
profus propria sua veste os suum
obtegeret, ne halitus sui contagio-
ne aërem inficeret: ita oportet om-
nem Religiosum os suum propria
sua veste obstruere; Volo dicere,
vt consideratione suæ obligationis,
quam

quam Religioso suo habitu præ se fert, obturet os suum, ne inde pestiferum detractionis halitum exhalet, neque vnquam aures præbeat detractionibus, ne fortè & ipse hac exitiali lepra inficiatur; simulq; intelligat, quod sicut illi, qui nativam suam & vernaculam linguam, crassam & impolitam dediscere cupit, vt addiscat elegantiore & politiore, non modò à propria lingua abstinendum est; sed & omnes fugiendi sunt, quibus illa lingua familiaris est: Ita quicumque serio turpem hunc loquendi modum, hoc est, murmurandi & detrahendi consuetudinem dediscere cupit, nõ solum ab huiusmodi murmurationibus & detractionibus abstinere, sed neq; murmurantibus & detrahentibus vllò modo aures præbere debet: conetur autem potius exercere se assiduè in cœlesti & gloriosa illa lingua, qua beati in altera vita laudant & benedicunt dominum, &
notam

notam faciunt filiis hominū poten-
tiam suam, & gloriam magnificen-
tiæ regni sui ac misericordia-
rum suarum.

F I N I S.

Cum facultate Superiorum.

INDEX

INDEX CA-
PITVM HVIVS
LIBRI.

Præfatio Auctoris.

- CAP. I. **Q**UID sit Mortificatio.
II. De sine & proprio mortificationis officio, & de duobus eius generibus.
III. In mortificationibus præsertim exterioribus mensuram & regulam esse tenendam, & quanam illa sit.
IV. De necessitate Mortificationis, qua cuius in suo statu incumbit.
V. Quàm necessarium atque utile sit

CAPITVM.

fit Religiosis sanctum mortificationis exercitium.

- VI. Considerationes quadam magis particulares, circa potentiarum animæ nostræ, passionis amoris proprii, & sensuum corporis mortificationem.
- VII. Quomodo ad praxin reducenda sit Mortificatio, vt victoriam de potentiis ac passionibus nostris referamus.
- VIII. De renunciatione.
- IX. De abnegatione sui ipsius in genere.
- X. De abnegatione appetituum carnis, & illusionem quadam in ea accidere solita.
- XI. De Abnegatione animæ, & in specie voluntatis nostræ, vt principalis illius potentie.

XII. De

I N D E X

- XII. De abnegatione proprii iudicij et intellectus.
- XIII. De Resignatione. XX
- XIV. De indifferentia.
- XV. De indifferentia circa loca & domicilia.
- XVI. De indifferentia circa exercitia & ministeria in ipsa Religione.
- XVII. De indifferentia circa officia honorifica & gradus.
- XVIII. De indifferentia in conuersatione.
- XIX. De differētia inter quatuor predictas Religiosas exercitationes.
- XX. De insigni quodam interioris Mortificationis effectu, compositione scilicet hominis exterioris, eiusq₃ decoro.
- XXI. De quodam alio insigni Mortificationis effectu, vita scilicet a-
ctio-

CAPITVM.

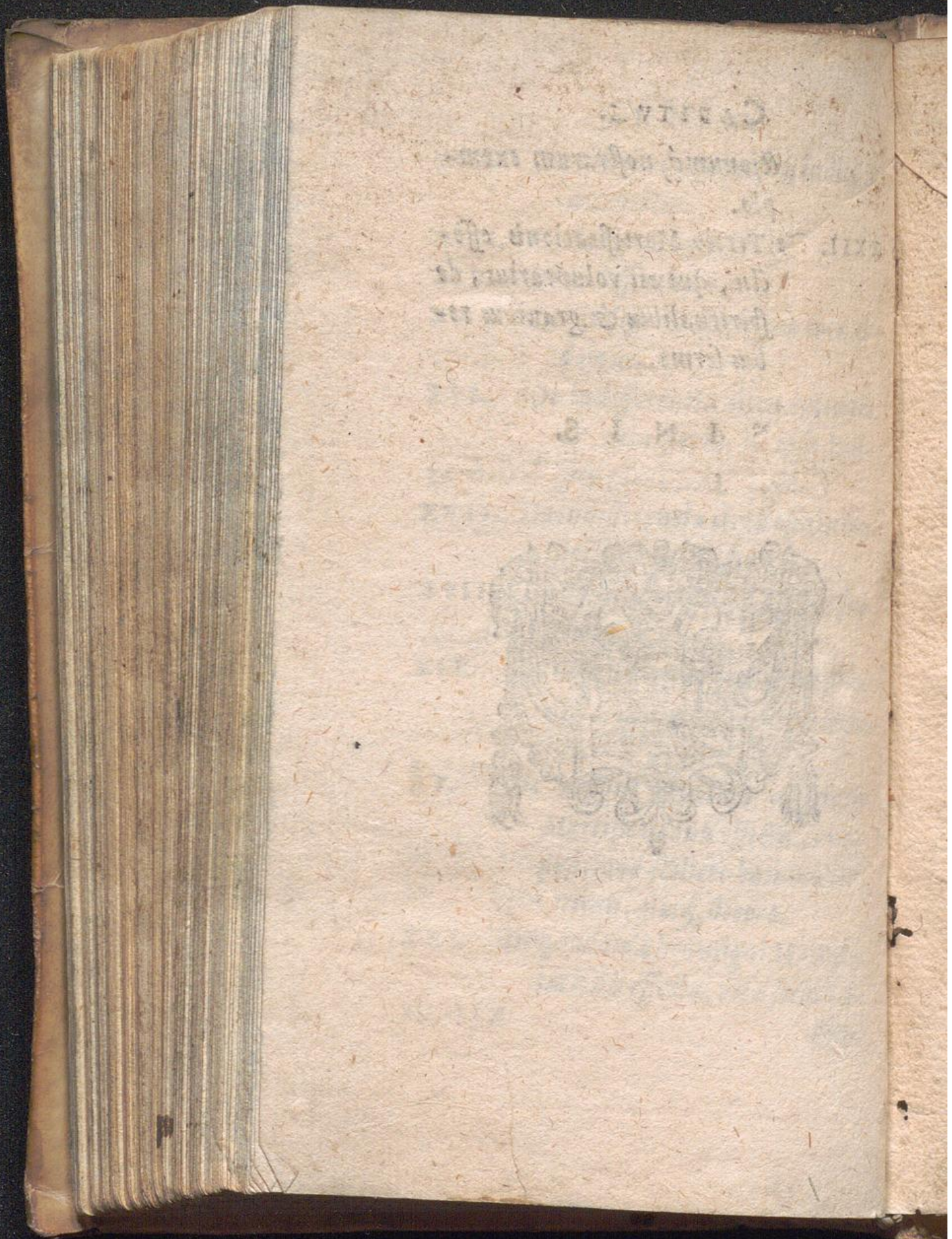
tionumq; nostrarum exem-
plo.

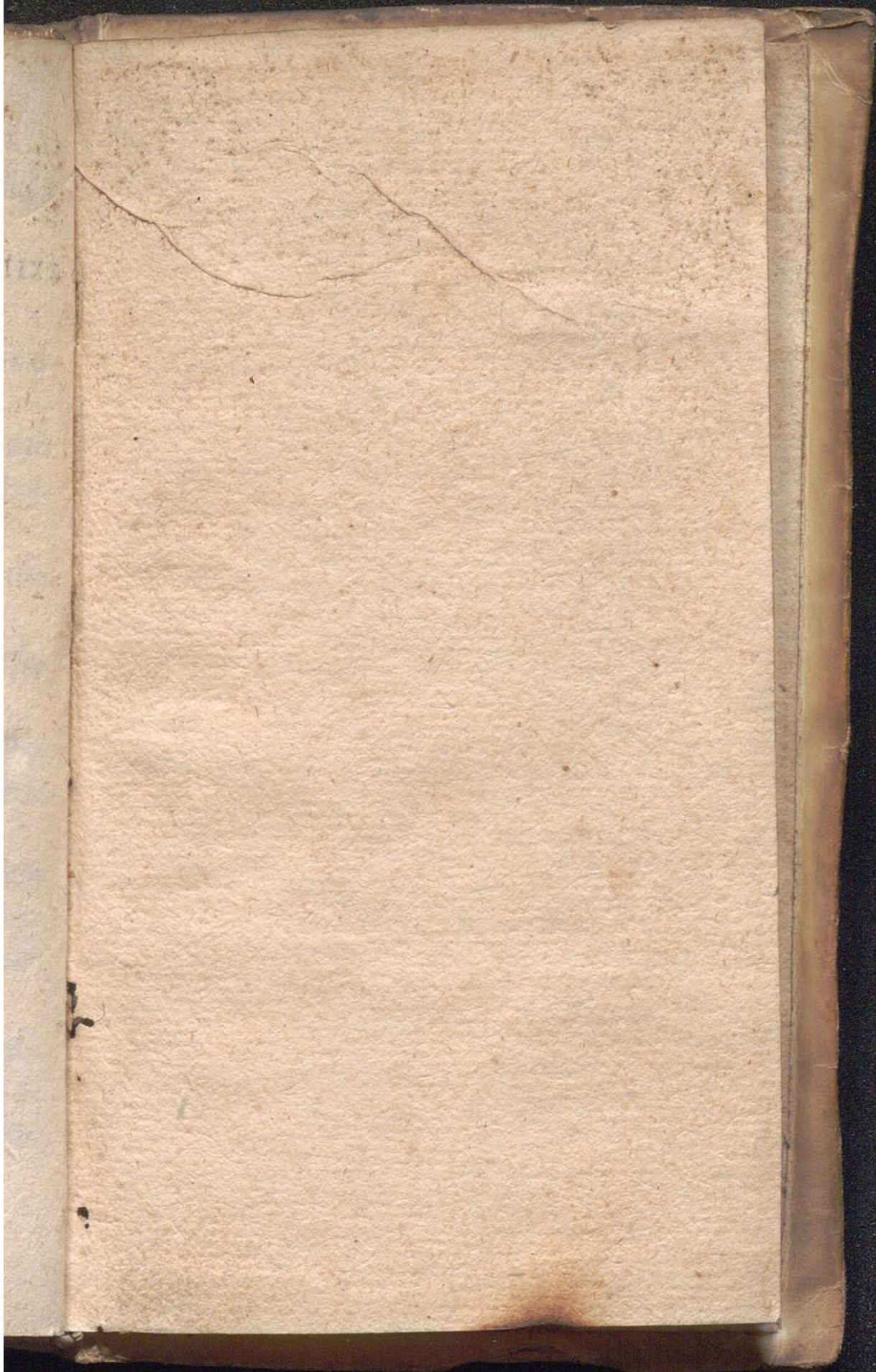
XXII. De Tertio Mortificationis effe-
ctu, qui est voluntarius, de
spiritualibus & grauibus re-
bus sermo.

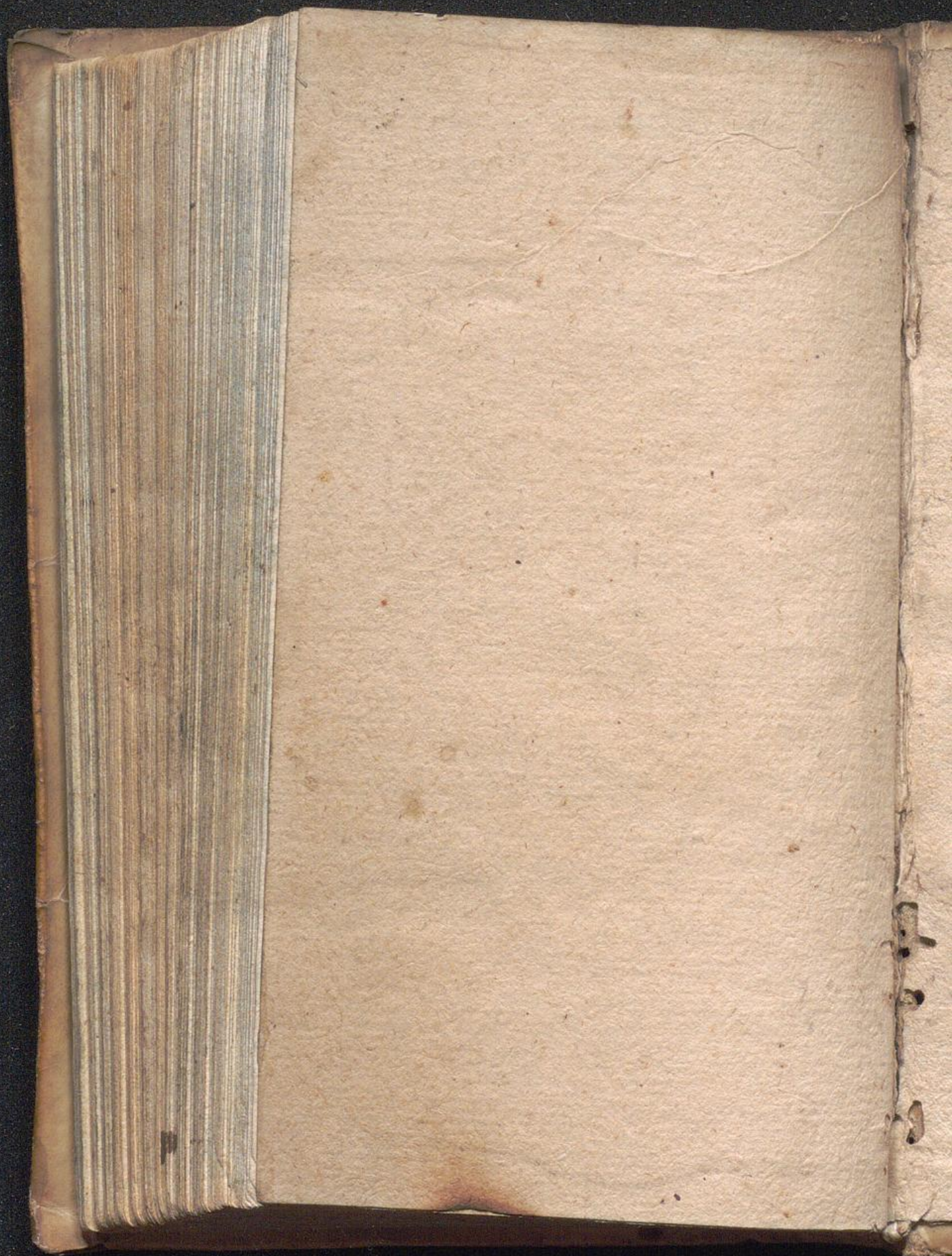
F I N I S.

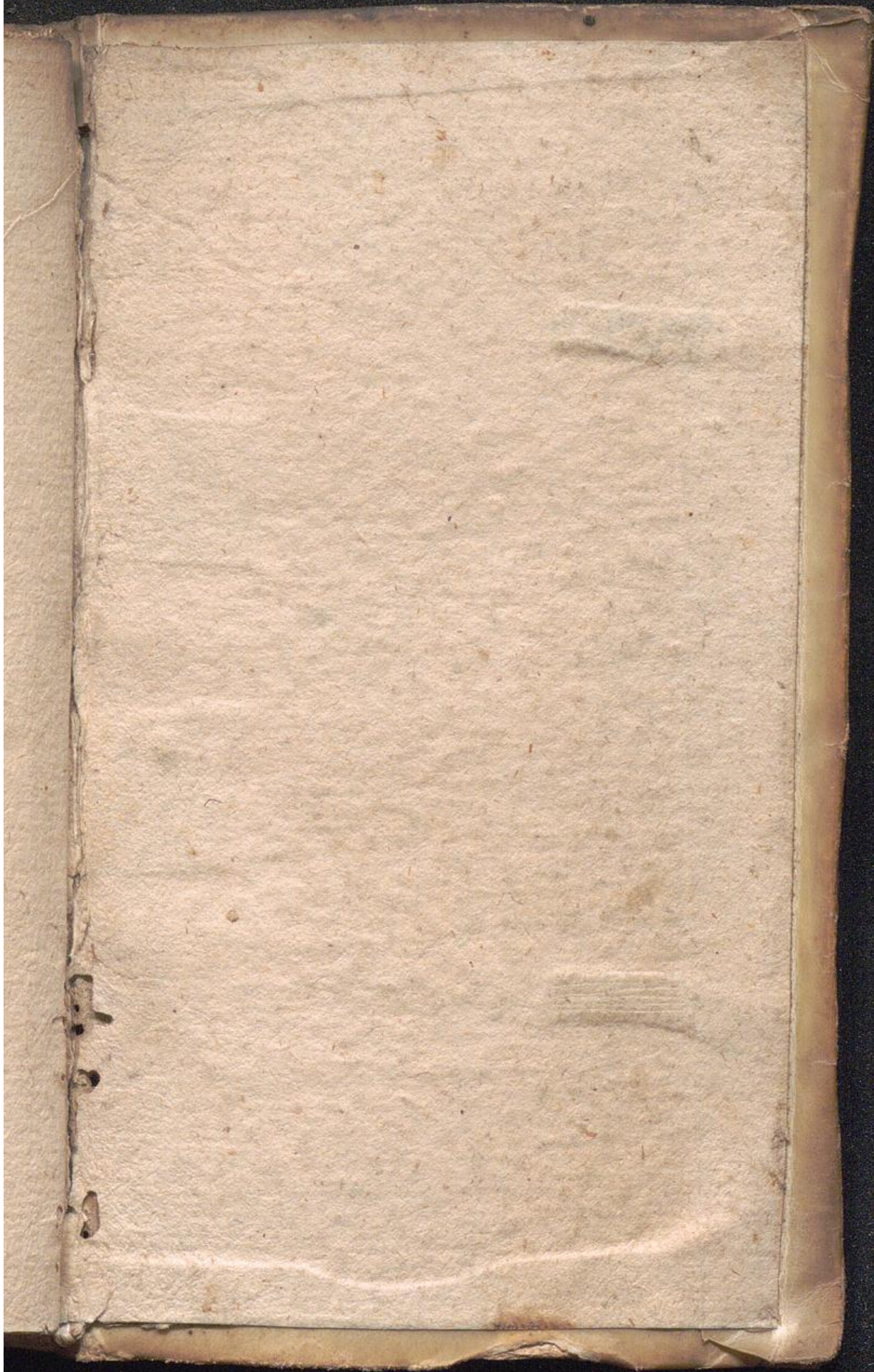
Collegij Societatis Iesv Paderbornæ.

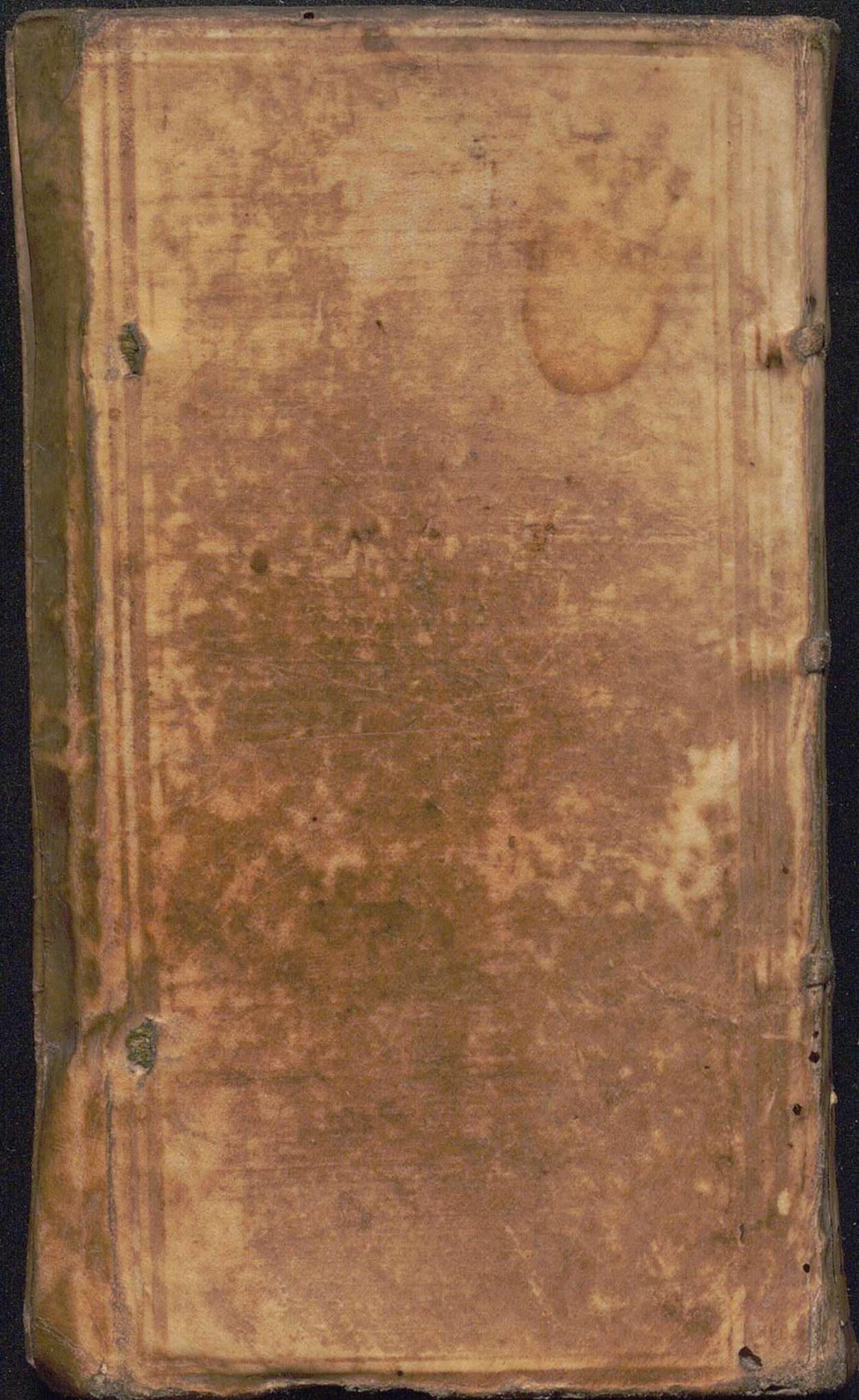

Th
2857